

MIZGÎNÎYA LI GORA LÛQA

Pêşgotin

Lûqa yekî yûnanî doxtor (h'ekîm) û dírokzan (t'arîxzan) bû. Evî t'evî Pawlos gelekî r'êwîtî kirîye (Filîmon 24; Kolosî 4:14; Tîmot'êyo II, 4:11) û nava şixulê şandîtiya^f Pawlosda jî gelekî alîk'arîya wî kirîye.

Bi fikira gelek zana eva Mizgînîya^f nêzîkî sala 80-î hatîye nivîsarê, cîkî nee'yan jî Filistînê der.

Destpêbûna k'itêbêda derheqa bûyîna Yûh'ennayê^f nixumdar^f, mizgînîya bûyîna Îsa^f û şikirdayîna çend merivada^f nivîsar e, k'îjana hatina Îsaye jî Xwedêda didane k'îfşê. Vê Mizgînîyêda bona e'mirê Îsa hê gelekî dibêje, jî bûyîna Yûh'ennayê nixumdar girtî h'eta jî nav mirîya r'abûna Îsa. Lûqa xwestîye derheqa e'mirê Îsada bi hûr-gilî binivîse. Pey mirin-r'abûna wîr'a Lûqa derheqa belabûna Mizgînîyêda k'itêba «K'arêd Şandîya» nivîsiye.

«Mizgînîya li gora Lûqa» e'yan dike ku Îsa çawa Xilazkirê^f sozdayî bona Îsraêlê^f jî Xwedêda şandî ye û usa jî Xilazkirê h'emû meriva ye. Eva Mizgînîya bi tiherekî başqe h'izkirina Xwedê dide k'îfşê, îlahî^f hindava merivêd şkestîda. Geleka navê vê mizgînîyê danîye: «Mizgînîya bona gunek'ara^f, şkestîya, belengaza, bêxweya, jinebiya û xerîba».

Vê Mizgînîyêda fikira «şabûn û şikirdayînê» jî heye, îlahî seriyêd pêşînda, ku li ser e'lamkirina hatina Îsa dinivîse. Çend k'ulamêd şikirdayînê jî vira hene û xwedênasa gelek qur'nada bi van k'ulama h'ebandina xwe derbaz kirine. Mesele, k'ulama milyak'eta^f (2:14), ya Meryemê^f (1:46-55), ya Zekerîya (1:68-79) û ya Şimh'ûn (2:29-32). Xilazîya k'itêbêda jî nêta şabûnê k'îfş dibe, li k'u Îsa diçe e'zmên û yêd li pey Îsa p'aristgehêda^f dicivin, şikirîya xwe didine Xwedê (24:52-53).

Hinek p'arêd berbiç'e'v jî ew in, ku çend serhatî û mesele t'enê vê mizgînîyêda hene. Awa mesele: K'ulama milyak'eta, dema bûyîna Îsa, hazirîya şivana, Îsayê donzdeh salî p'aristgehêda, mesela «kur'ê unda-bûyî û birê wî», t'obekirina^f qaçaxekî ser xaçê^f û tiştêd mayîn.

Serecema fikira k'itêbê

Pêşgotina Lûqa (1:1-4)

Bûyîna Yûh'ennayê nixumdar, bûyîna Îsa û zar'otîya wan
(1:5-2:52)

Qulixê Yûh'ennayê nixumdar (3:1-20)

Nixumandinê û cêr'ibandina Îsa (3:21-4:13)

Dannasîni û şixulêd Îsaye li Cefilêda (4:14-9:50)

R'îya Îsaye ji Cefilê h'eta Orşelîmê (9:51-19:27)

H'eftîya Îsaye xilazîyê li Orşelîmê û dor-berêd wêda (19:28-
23:56)

R'abûna Îsaye ji mirinê, xuyabûna Wî şagirtava û jorhilatina Wî
(24:1-53)

Pêşgotina Lûqa T'êyofilor'a

1 T'êyofiloyê xweyîqedir, niha geleka destpêkirîye serhatîya wan tiştêd nava meda bûyî usa r'êz kin, ²çawa ewêd ku pêşîyê bi ç'e'vê xwe dîtibûn û ev Mizgînîf bela dikirin, mer'a gotin. ³Ez jî çawa yekî hê zûva r'ast pey wan h'emû tişta diçûm, min r'ê têr'a dît ku bi hûr-gilî ter'a binivîsim, ⁴wekî tu r'astîya wan tiştêd ku hîn bûyî, bizanibî.

**Mizgînîya milyak'etf bona
bûyîna Yûh'ennayêf nixumdarf**

⁵Çaxê Hêrodes p'adşayê Ci-hûstanêf bû, k'ahînekf ji bereka Ebîya hebû, navê wî Zekerîya

bû. Jina wî jî ji e'silê Harûnf bû, navê wê Êlîzabêt. ⁶Evana her du jî li ber Xwedê r'ast bûn û nav h'emû t'emî û qanûnêd Xudandaf bêqusûr diçûn. ⁷Lê zar'êd wan t'unebûn, çimkî Êlîzabêtê zar' nedanîn û her duya jî e'mirê xwe derbaz kiribûn.

⁸Awa çaxê Zekerîya dora bereka xweda xizmetk'arîya k'ahîntîyê li ber Xwedê dikir, ⁹bi e'detê k'ahîntîyêda p'eşk wîr'a k'et, ku her'e p'aristgeha Xudan, bixûrêf bişewitîne. ¹⁰Û dema şewitandina bixûrê, t'emamîya cime'tê derva dua dikir. ¹¹Hingê milyak'etêf Xudan wîva xuya bû û alîyê r'astêva k'êleka gorîgeha bixûrê sekinî. ¹²Çaxê Zekerîya dît, t'evîhev bû

- û saw k'ete ser wî. ¹³ Lê milyak'et wîr'a got: «Zekerîya, netirse! Dua te hate bihîstinê, k'ulfeta^f te Êlîzabê^{tê} ter'a kur'ekî bîne û tê navê wî Yûh'enna^f daynî.
- ¹⁴ Ewê ter'a bibe eşq û şayî
û gelekê bi bûyîna wî şa bin.
- ¹⁵ Çimkî ewê li ber Xudan mezin be.
T'u car gerekê şerav-araqê venexwe*.
- Û hê zikê dîya xweda, wê bi R'uh'ê^f Pîroz t'îjî be.
- ¹⁶ Wê ji zar'êd Îsraêlê^f geleka berbi Xudan Xwedêyê wan vege^r'îne.
- ¹⁷ Ewê bi r'uh' û qewata Êlyas^f p'êxember^f pêşîya Xudanva her'e*,
wê dilê bava ser zar'ada û ne-êlima berbi fe'mdariya r'asta vege^r'îne,
wekî cime'tekê bona Xudan hazir ke».
- ¹⁸ Zekerîya milyak'etr'a got: «Ezê vê yekê çawa bizanibim? Ez kal im û k'ulfeta min jî e'mirê xwe îdî derbaz kirîye*».
- ¹⁹ Milyak'et^f lê vege^r'and û gotê: «Ez Cibrayîl im, ku li ber Xwedê disekinim.
Û ez hatime şandinê,
ku ter'a bêjim û vê mizgînîyê bidime te*».
- ²⁰ Va tê lal bî û nikaribî xeber dî, h'eta wê r'oja ku ev tişt bêne sêrî,
çimkî te ew gotinêd min bawer nekirin,
ku wê wextê xweda bêne sêrî».
- ²¹ H'eta hingê cime't hîvîya Zekerîya bû û e'cêbmayî diman, ku ew p'aristgehêda derengî dik'et. ²² Û çaxê ew derk'ete derva, îdî nikaribû wanar'a xeber da. Wana şik bir, ku p'aristgehêda tişt hatîye li ber ç'e'va. Û ewî bi nîşana wanar'a xeber dida û lal ma. ²³ Gava r'ojêd xizmetkirina wî xilaz bûn, çû mala xwe. ²⁴ Pey wan r'ojar'a, k'ulfeta wî, Êlîzabê^t h'emle derk'et, pênc meha ewê xwe vedişart û digot: ²⁵ «Ev çi yek bû van r'ojada Xudan bona min kir, h'alê minda nihêr'î û qara min jî nav meriva^f da hildanê».

* ^{1:15} Eva zar'a, awa gotî Yûh'ennayê^f nixumdar^f yekî «nezîr^f» dihate h'esabê. Bona cûr'e-cûr'e qeyde-qanûnêd nezîr Jimar 6:1-21-da bixûnin.

* ^{1:17} Malaxî 4:5-6.

* ^{1:18} Destpêbûn 18:11.

* ^{1:19} Danîyêl 8:16; 9:21.

Mizgînîya milyak'et bona bûyîna Îsa^f

²⁶ Meha şeşada Xwedê milyak'et^f Cibrayîl şande bajarekî Celîlê^f ku navê wî Nisret bû, ²⁷ cem qîzeke bik'ir^f, ya ku merivekî bi navê Ûsivê^f mala^f Dawidr'a^f nîşankirî bû. Navê qîzikê Meryem^f bû. ²⁸ Milyak'et wêva xuya bû û gotê: «Silav li te qîzika k'erem^f lê bûyîyê, Xudan t'evî te ye*». ²⁹ Ewa ser gotina wî t'evîhev bû û fikirî: «Gelo ev çi silav e?» ³⁰ Û milyak'et jêr'a got: «Meryem, netirse! Çimkî te k'erem ji Xwedê stand. ³¹ Va tê h'emle derêyî Kur'ekî bînî û navê Wî Îsa^f daynî.

³² Ewê mezin be û Kur'ê Yê Herî Jorin wê bê gotinê.

Û Xudan Xwedê wê t'extê bavê Wî Dawid bide Wî.

³³ Ewê h'eta-h'etayê p'adşatîyê ser mala^f Aqûb^f bike û xilazîya P'adşatîya Wî wê t'unebe».

³⁴ Meryemê milyak'etr'a got: «Ev yekê çawa bibe, çimkî ez hela hê qîz im?» ³⁵ Milyak'et lê vege'and û got: «R'uh'ê Pîroz wê bê ser te û qewata Yê Herî Jorin wê ser te

bike sî. Bona vê yekê ew Pîrozê ku wê ji te bibe, ew Kur'ê^f Xwedê wê bê gotinê. ³⁶ Va ye omida te Êlîzabê^t jî, ya ku bêzur'et dihate gotinê, wê mezinayîya xweda eva meha şeşa ye kur'ekîda h'emle ye. ³⁷ Çimkî cem Xwedê tişteki nebûyîne t'une». ³⁸ Wî çaxî Meryemê got: «Ez carîya Xudan im. Bira anegorî gotina te bona min bibe». Û milyak'et ji cem wê çû.

Meryem serîkî Êlîzabê^t dixe

³⁹ Wan r'ojada Meryem r'abû lez çû alîyê ç'îya, bajarekî Cihûda^f.

⁴⁰ Ew k'ete mala Zekerîya û silav da Êlîzabê^t. ⁴¹ Gava Êlîzabê^t silava Meryemê bihîst, zar'ok zikê wêda livîya. Êlîzabê^t R'uh'ê Pîrozva t'ijî bû ⁴² û bi dengê bilind kire gazî got: «Tu nav k'ulfetada bimbarek î û berê zikê teda jî bimbarek e. ⁴³ Ev çi bextewarîk e ku dîya Xudanê min ser minda hat? ⁴⁴ Gava dengê silava te k'ete guhê min, zar'ok zikê minda ji şabûna lîst. ⁴⁵ Xwezî li wê, ku gotina Xudan bawer dike, ku çi jêr'a hatiye gotinê, wê bê sêrî». ⁴⁶ Meryemê got*:

* 1:28 Nav hinek destnivîsarada aha ye: «Tu nav k'ulfetada bimbarek î».

* 1:46-55 P'adşatî I, 2:1-10.

- «Nefsa min pesinê Xudan dide
 47 û r'uh'ê min bi Xwedê Xilaz-
 kirêf min şa dibe,
 48 çimkî Ewî berê Xwe milûktîya
 carîya Xweda kir.
 Va ji vir şûnda h'emû nisilêf
 xwezîya xwe li min bînin,
 49 çimkî Xwedêyê Zor bona min
 tiştêd p'ir' mezin kirin.
 Navê Wî pîroz e.
 50 R'e'ma Wî qir'ne-qir'ne li ser
 wan e,
 yêd ku ji Wî ditirsin.
 51 Qewata destê Xwe Ewî da k'ifşê
 û yêd ku dilêf xweda k'ubar-ba-
 bax in bela-belayî kirin.
 52 Yêd qewat ji k'ursîya anîn
 xwarê
 û yêd milûk bilind kirin*.
 53 Yêd bir'çî bi tiştêd qenc t'êr
 kirin
 û yêd dewletî destvala ver'ê-
 kirin.
 54 R'e'ma Xwe anî bîra Xwe,
 alî xulamê Xwe, Îsraêl kir,
 55 çawa kal-bavêd me, Birahîmf û
 zur'eta wîr'a bona h'eta-h'e-
 tayê sozê Xwe dabû»*.
 56 Meryem weke sê meha cem
 Êlîzabêtê ma, paşê vege'îya ma-
 la xwe.

Bûyîna Yûh'ennayê nixumdar

57 Awa dema welidandina Êlî-
 zabêtê pê'r'a gihîşt, kur'ek jê'r'a
 bû. 58 Heval-hogirêd wê bihîstin
 ku Xudan r'e'ma xweye mezin
 bona wê kirîye, t'evî wê şa dibûn.
 59 R'oja h'eyştada hatin ku
 kur'ik sinetf kin û navê bavê wî
 Zekerîya lê kin. 60 Lê dîya wî got:
 «Na, navê wî gerekê Yûh'enna be».
 61 Wê'r'a gotin: «Nava merivêd teda
 bi wî navî kesek t'une». 62 Hingê
 wana bi nîşana ji bavê wî pîrsîn
 ku çî navî dixwaze wî ke. 63 Ewî
 jî t'extek xwest û li ser nivîsî:
 «Navê wî Yûh'enna ye». H'emû
 e'cêbmayî man. 64 Destxweda
 zar-zimanêf wî vebû, xeber da,
 şikirî da Xwedê. 65 Tirsê h'emû
 cînarêd wan girt û t'emamîya
 ç'îyayêd Cihûstanêda bona vê
 yekê dihate gotinê. 66 H'emûyêd
 ku dibihîstin, bîra xweda xwey
 dikirin, digotin: «Gelo ev kur'i-
 kê bibe çî?» Çimkî destê Xudan
 pê'r'a bû.

P'êxembertîya^f Zekerîya

67 Bavê wî Zekerîya bi R'uh'ê
 Pîroz t'ijî bû, p'êxembertî kir û got:

* 1:52 Îbo 12:19; 5:11.

* 1:55 Mîxa 7:20; Destpêbûn 17:7.

- 68 «Şikir ji Xudan Xwedêyê Îsra-
êlêr'a
ku serîk da cime'ta Xwe û azayî
jêr'a anî*.
- 69 Ji mala xulamê Xwe Dawid
bona me Xilazkirekî^f zor* r'a-
kir,
- 70 çawa Ewî hê berêda bi devê
p'êxemberêd Xweye pîroz^f
gotîye,
- 71 ku em ji dijminêd xwe
û destê h'emû xêrnexwaza^f
xilaz bin*,
- 72 r'e'mê kal-bavêd me bike,
peyman^f Xweye pîroz
- 73 û wê sonda ku bavê me Bira-
hîmr'a xwar bîr bîne*,
- 74 wekî ji destê dijmina azabûyî,
em bikaribin bê tirs û xof,
- 75 h'emû r'ojêd e'mirê xweda,
r'ast û h'elal Wî bih'ebînin.
- 76 Tu, lo kur'iko, tê p'êxemberê
Yê Herî Jorin bêyî gotinê,
tê pêşîya Xudanva her'î, wekî
r'îya Wî hazir kî*
- 77 û zanebûna azayîyê bidî cime'ta
Wî
bi baxşandina gunêd wan.
- 78 Ji r'e'm û h'uba Xwedêyê me
çawa jorda r'o ku dertê, usa
wê serîkî bide me,
- 79 wekî yêd ku te'rîstanîyê û bin
sîya mirinêda dimînin r'o-
nayî ke
û nigêd me dayne ser r'îya
e'dilayîyê»*.
- 80 Kur'ik mezin dibû û bi r'uh'
qewat digirt û h'eta r'oja Îsraêlêva
xuya bû jî li ber'îyê^f dima.

Bûyîna Îsa

(Metta 1:18-25)

- 2** ¹Wan r'ojada ji Awgûstoyê
Qeyser^f e'mir derk'et, ku
h'emû merivêd Împêratorîya R'o-
mayê bêne navnivîsarê. ²Ev nav-
nivîsara pêşin hêna Kûrênuyoyê
welîyê^f Sûryayêda hate kirinê.
³H'emû diçûne bajarê xwe, ku
her kes navê xwe bide nivîsarê.
⁴Ûsiv jî ji bajarê Nisreta Celîlê

* 1:68 Zebûr 41:13; 111:9.

* 1:69 Bi yûnanî xeber bi xeber aha ye: «Stirûkî xilazkirinê». Stirû gelek cara çawa nişana qewatê ye.

* 1:71 Zebûr 106:10.

* 1:73 Zebûr 106:45-46; Zebûr 105:8-9; Destpêbûn 17:7.

* 1:76 Îşaya 40:3; Malaxî 3:1.

* 1:79 Malaxî 4:2; Îşaya 9:2; 58:8; 60:1-2.

r'abû hevraz çû Cihûstanê, bajarê^f bûyîna Dawid, ku jêr'a Beytleh'm^f digotin, çimkî ew ji mal û qebîla Dawid bû. ⁵Ew çû ku t'evî Meryema dergîstîya xwe bik'eve navnivîsarê. Meryem jî h'emle bû. ⁶Çaxê ewana li Beytleh'mê bûn, r'oja welidandina wê pêr'a gihîşt ⁷û kur'ê xweyî Nixurî anî, Ew p'êç'ekêda p'êç'a û afir'da danî, çimkî mêvanxanêda bona wan cî t'unebû.

Milyak'et û şivan

⁸Li wir çolê şivan hebûn, ku wê şevê xweyîtiya kerîyê pezêd xwe dikirin. ⁹Milyak'etê Xudan wanva xuya bû û r'ûmeta Xudan dora wan şewq da, ew gelekî tirsîyan. ¹⁰Lê milyak'et wanar'a got: «Netirsin! Va ye ez Mizgînîya şabûneke mezin didime we, ku wê bona t'emamîya millet be. ¹¹Îro wer'a bajarê^f Dawidda Xilazkirek^f bû, ew Mesîh^f Xudan e. ¹²Eva wer'a bibe nîşan: Hûnê zar'okekê p'êç'ekêda p'êç'ayî afir'da bibînin». ¹³Nişkêva t'evî wî ordîke milyak'etêd e'zmanaye mezin k'ifş bû, pesinê Xwedê didan û digotin:

¹⁴ «Şikir Xwedêyê Herî Jinorîna, e'dilayî ser dinê wan merivar'a, ji k'îjana Xwedê r'azî ye*».

¹⁵Gava milyak'et ji wan dûr k'etin hilatine e'zmên, şivana hevr'a got: «De werin em her'i-ne Beytleh'mê, ev tiştê bûyî, ku Xudan em pê h'esandin, bibînin».

¹⁶Û bi lez hatin, Meryem, Ûsiv û Zar'a afir'da r'azayî dîtî. ¹⁷Gava Ew dîtî, çî ku bona Kur'ik wanr'a hatibû e'lamkirinê, gotin. ¹⁸Her kesê ku ji şivana ev tişt dibihîstin, zendegirtî^f diman. ¹⁹Lê Meryemê ev h'emû tişt dilê xweda xwey dikirin û li ser wan difikirî. ²⁰Şivan vege'riyan, bona tiştêd bihîstî û dîtî pesin û şikirî didane Xwedê. Ev h'emû usa bûn çawa wanar'a hatibû gotinê.

Navdanîna Îsa

²¹R'oja h'eysta gava kur'ik sinet kirin, navê Wî Îsa^f danîn, çawa ku hê berî h'emlebûna dê, milyak'et bona vê yekê gotibû.

Îsa dibine p'aristgehê, ku p'êşk'êşî^f Xwedê kin

²²Çaxê anegorî Qanûna^f Mûsa^f r'ojêd paqijbûna wan t'emam

* ^{2:14} Nav hinek destnivîsarada aha ye: «Li ser dinê e'dilayî, nav merivada xweşî^f».

bûn, kur'ik birine Orşelîmêf, ku Wî p'êşk'êşî Xudan kin*, ²³çawa ku Qanûna Xudanda nivîsar e: «Her nixurîkî nêrîn ku bet'inê vedike, nedirêf Xudan be»* ²⁴û li gora gotina Qanûna Xudan: «Cotek fatimok^f yan jî du cûcûkêd kevotka»* h'edîf bê dayînê.

²⁵Hingê merivek Orşelîmêda hebû, navê wî Şimh'ûn bû. Ew merivekî r'ast, xwedêxof û li hîvîya berdilîya^{f*} Îsraêlê bû. R'uh'ê Pîroz jî li ser wî bû ²⁶û wîr'a gotibû: «H'eta ku tu Mesîhê Xudan nebînî, namirî». ²⁷Hingê ew bi r'êberîya R'uh' hate p'aristgehê. Çaxê dê û bavêva Îsayê biç'ûk anîn ku li gora e'detê Qanûnê bona Wî bikin, ²⁸Şimh'ûn Kur'ik hilda da h'emêza xwe, şikirî da Xwedê û got:

²⁹ «Ya Xweyî, niha li gora sozê Xwe
bi xêr û silamet berdestîyê Xwe
ber'de.

³⁰ Çimkî ç'e'vê min azakirina Te dît,

³¹ ya ku Te ber ç'e'vê h'emû mileta hazir kirîye*,

³² ku bibe r'onayîya ber ç'e'vê necihûya^f
û qedir-hurmet^f cime'ta Te Îsraêlr'a»*.

³³Dê û bavê Wî ser tiştêd ku Şimh'ûn bona Wî digotin, zengidertî mabûn. ³⁴Şimh'ûn dua wan kir û dîya Wî Meryemêr'a got: «Bibihên, Eva ewî k'ifşkirî ye, Yê ku wê Îsraêlêda bibe sebebê k'etin-r'abûna geleka, usa jî bibe nîşanek, ku gelekê miqabilî Wî r'abin ³⁵û bi vî awayî fikirêd gelek dila wê e'yan bin. Û dilê ter'a jî mîna tîrekê wê derbaz be».

³⁶Li wir ji r'ik'inyata Aşêr, qîzeke Fanowêle p'êxember hebû, navê wê Hana. Ewê gelek e'mir derbaz kiribû, pey qîztîya xwer'a h'eft sala cem mêrê xwe mabû. ³⁷Ew jinebîke h'eyştê çar salî bû* û ji p'aristgehê

* ^{2:22} Qanûna K'ahîntîyê 12:3, 6.

* ^{2:23} Derk'etin 13:2, 12, 15.

* ^{2:24} Qanûna K'ahîntîyê 12:8.

* ^{2:25} Bi gotineke din: «Baristanîya Îsraêlê, bona xilazkirin^f yan azabûna Îsraêlê».

* ^{2:31} Îşaya 40:5; 52:10.

* ^{2:32} Îşaya 42:6; 49:6; 52:10.

* ^{2:37} Aha tê fe'mkirinê, yan: «E'mirê wê h'eyştê çar salî bû» yan jî: «H'eyştêçar sala jinebî mabû».

dûr nedik'et, şev û r'oj bi dua û r'ojiya^f Xwedê dih'eband. ³⁸ Eva jî wê demê hat, şikirî da Xwedê û t'evî h'emûyêd ku ç'e'vnihêr'îya azabûna Orşelîmê bûn, derheqa kur'ikda xeber da.

Meryem, Ûsiv û Îsayê biç'ûk vediger'ine Nisretê

³⁹ Gava Ûsiv û Meryemê her tişt li gora Qanûna Xudan kirin, vege'îyane Celîlê, bajarê xwe Nisretê ⁴⁰ Kur'ik mezin û qewat dibû, bi serwaxtîyê^f t'îjî dibû, k'e-remâ Xwedê jî bi Wîr'a bû.

Îsayê donzdeh salî p'aristgehêda

⁴¹ Dê û bavê Wî her sal Cejina^f Derbazbûnêda diçûne Orşelîmê. ⁴² Çaxê Ew bû donzdeh salî, li gora e'det ewana hevraz çûne cejinê. ⁴³ Gava r'ojêd cejinê xilaz bûn û paşda vediger'îyane mala xwe, Îsayê xişîm li Orşelîmê ma. Lê dê û bavê Wî haş jî Wî t'unekbûn, ⁴⁴ wana t'irêf t'evî r'êwîya ye. R'îya r'ojekê hatin, nav heval-hogirêd xweda li Wî ger'îyan. ⁴⁵ Gava Ew nedîtin, paşda vege'îyane Orşelîmê, li Wî ger'îyan. ⁴⁶ R'oja sisîya wana Ew p'aristgehêda dît. Ew t'evî dersdara r'ûniştibû, guhdarîya

wan dikir û pirs didane wan. ⁴⁷ H'emûyêd ku xebardana Wî dibihîstin, ser zanebûn û cabêd Wî zendegirtî diman. ⁴⁸ Gava dê û bavê Wî ew dîtin, h'eyîrîn û dîya Wî jêr'a got: «Lawo! Te çima usa serê me kir? Ez û bavê te k'el-bîn li Te diger'îyan». ⁴⁹ Ewî wanr'a got: «Hûn çima li Min diger'îyan? We nizanibû gerekê Ez mala Bavê^f Xweda bim?» ⁵⁰ Lê wana fe'm nekir Ewî çî got. ⁵¹ Ew t'evî wan vege'îya hate Nisretê û gur'a^f wanda bû. Lê dîya Wî ev h'emû tişt dilê xweda xwey dikirin. ⁵² Û Îsa bi serwaxtîyê û bejinêda pêşda diçû û li Xwedê û meriva xweş dihat.

Dannasîniya Yûh'ennayê nixumdar

(*Metta 3:1-12; Marqos 1:1-8; Yûh'enna 1:19-28*)

3 ¹ Panzdeh salîya p'adşatîya Tîberyoyê Qeyserda, Pîlatoyê^f Pontîyo welîyê Cihûstanê bû, Hêrodes serwêrê Celîlê bû, Fîlîpoyê birê wî serwêrê qeza Îtûryayê û Traxonîdayê bû û Lûsanyas serwêrê Avêlînyayê bû, ² Henan û Qeyafa jî serek-k'ahîn bûn. Hingê xebera Xwedê ber'îyêda Yûh'ennayê kur'ê Zekerîyar'a hat ³ û Yûh'enna hate

h'emû dor-berêd ç'emê Ûrdunê dannasîn dikir, ku cime't ji gunekirinê vege'êf û bi avê bê nixumandinêf, wekî Xwedê wan bibaxşîne. ⁴Çawa k'itêba Îşaya^f p'êxemberda nivîsar e ku dibêje:

«Dengê ber'îyêda dike gazî:
 «R'îya Xudan hazir bikin
 û şiver'îyêd^f Wî r'ast bikin.

5 H'emû gelî bira t'îjî bin,
 ç'îya-banî nimiz bin,
 r'îyêd xaro-marô r'ast bin
 û ç'e'l-ç'ûl dûz bin.

6 Û her kesê azayîya Xwedê bibîne»*.

⁷Gelek dihatine cem Yûh'enna, ku ji wî bêne nixumandinê. Ewî wan'ra digot: «Ç'êjikêd^f me'ra! K'ê wer'ra got, ku hûn ji xezeba tê bir'evin? ⁸De bi kirêd qenc bidine k'ifşê, ku hûn ji gunekirinê vege'îyane. Û r'anebin nebêjin: «Bira hîm bavê me ye». Ez wer'ra dibêjim, ku Xwedê ji van kevira jî dikare zar'ra Bira hîm'ra derxe. ⁹Va ye bivir^f li ser r'awê^f darê ye. Her dara ku berê qenc neyne, wê bê bir'inê û avîtinê nava êgir». ¹⁰E'laletê ji wî pirsî û got: «Lê em çi bikin?» ¹¹Ewî li wan vege'r'and û got: «Du dest k'incê k'ê hene, bira yekî bide wî, yê k'ê

ku t'une û xurekê k'ê heye, bira dîsa usa bike». ¹²Xercgir^f jî hatin ku bêne nixumandinê û wî'ra gotin: «Dersdar^f, em çi bikin?» ¹³Ewî wan'ra got: «Çiqas ji we tê xwestinê ji wî zêdetir nestînin». ¹⁴Eskera jî ji wî pirsî: «Lê em çi bikin?» Ewî wan'ra got: «Kesekî neşêlînin, bêbextîyê li xelqê nekin û bi heqê xwe r'azî bin».

¹⁵H'emû hîvîyê bûn û bona Yûh'enna dilê xweda digotin: «Gelo ev e Mesîh?» ¹⁶Yûh'enna li h'emûya vege'r'and û got: «Ez we bi avê dinixumînim, lê Yekî ji min qewattir wê bê. Ez ne hêja me benê çarixêd Wî jî vekim. Ewê we pê R'uh'ê Pîroz û êgir binixumîne. ¹⁷Melh'eba Wî destê Wîda ye. Ewê bêdera Xwe paqij ke, genim bike e'mbara Xwe, lê kayê wê bi agirê ku natemire bişewitîne».

¹⁸Awa Yûh'enna bi gelek tiştêd din jî xelq şîret dikir û Mizgînî dida. ¹⁹Lê gava Yûh'enna li Hêrodesê serwêr jî hilat^f bona Hêrodiya jina birê wî û h'emû xirabîyêd ku wî dikirin, ²⁰hingê Hêrodes ser van kirinada ev neheqî jî kir, ku Yûh'enna avîte kelê.

* ^{3:6} Îşaya 40:3-5.

Îsa tê nixumandinê*(Metta 3:13-17; Marqos 1:9-11)*

²¹ Gava h'emû cime't dihate nixumandinê, Îsa jî hate nixumandinê. Wê demê ku dua dikir, e'zman vebû ²² û R'uh'ê Pîroz bi bedenî mîna kevotkekê ser Wî danî û dengek ji e'zmên hat û got: «Tu kur'ê Minî delal î, ku Ez jî Te r'azî me».

R'ik'inyata Îsa*(Metta 1:1-17)*

²³ Îsa nêzîkî sî salî bû, gava Ewî dest bi k'arê Xwe kir û wan t'irê Ew kur'ê Ûsiv bû, Ûsivê Elî, ²⁴ Elîyê Metat, Metatê Lêwî, Lêwîyê Melk'ê, Melk'êyê Yannay, Yannayê Ûsiv, ²⁵ Ûsivê Metîtîya, Metîtîyayê Amos, Amosê Nehûm, Nehûmê Heslî, Heslîyê Necay, ²⁶ Necayê Mehat, Mehatê Metîtîya, Metîtîyayê Şemeyîn, Şemeyînê Yûsêx, Yûsêxê Yoda, ²⁷ Yodayê Yûhenan, Yûhenanê R'êşa, R'êşayê Zerûbabel, Zerûbabelê Şaltîyêl, Şaltîyêlê Nerî, ²⁸ Nerîyê Melk'ê, Melk'êyê Êdî, Êdîyê Qosam, Qosamê Êlmedam, Êlmedamê Er, ²⁹ Erê Yêşû, Yêşûyê Êlîyazêr, Êlîyazêrê Yorîm, Yorîmê Metat, Metatê Lêwî, ³⁰ Lêwîyê Şimh'ûn, Şimh'ûnê Cihûda, Cihûdayê Ûsiv,

Ûsivê Yonam, Yonamê Êlyaqîm, ³¹ Êlyaqîmê Melyo, Melyoyê Mena, Menayê Metîtîya, Metîtîyayê Nat'an, Nat'anê Dawid, ³² Dawidê Yêşa^f, Yêşayê Ovêd, Ovêdê Bowaz, Bowazê Selmon, Selmonê Nehşon, ³³ Nehşonê Amînadav, Amînadavê Admîn, Admînê Aram, Aramê Hesrûn, Hesrûnê Pêrês, Pêrêsê Cihûda, ³⁴ Cihûdayê Aqûb, Aqûbê Îshaq^f, Îshaqê Birahîm, Birahîmê Têrah, Têrahê Nehor, ³⁵ Nehorê Serûx, Serûxê R'êwo, R'êwoyê Pêlêg, Pêlêgê Eber, Eberê Şelah, ³⁶ Şelahê Qênan, Qênanê Arpexşad, Arpexşadê Sam, Samê Nuh^f, Nuhê Lamex, ³⁷ Lamexê Metûşela, Metûşelayê Henox, Henoxê Yarêd, Yarêdê Mahalalêl, Mahalalêlê Qênan, ³⁸ Qênanê Enoş, Enoşê Sêt', Sêt'ê Adem^f û Ademê Xwedê.

Cêr'ibandina^f Îsa*(Metta 4:1-11; Marqos 1:12-13)*

4 ¹ Îsa bi R'uh'ê Pîrozva t'ijî ji Ûrdunê vege^r'îya, R'uh' ber'iyêda r'êberîya Wî dikir, ² çil r'o^jî ji mîrêcin^f hate cêr'ibandînê^f. Ewî wan r'o^jada tişte^k nexwar û gava ew r'o^j derbaz bûn, bir'çî bû.

³ Hingê mîrêcin Wîr'a got: «Heger Tu Kur'ê Xwedê yî, vî

kevirîr'a bêje ku bibe nan». ⁴Îsa lê vege'and û got: «Nivîsar e: <Însan t'enê bi nênan najî>* **».

⁵Hingê mîrêcin Ew r'akire ser cîkî bilind, deqêda h'emû p'adşatîyêd dinyayê nîşanî Wî dan ⁶û gote Wî: «Ezê r'ewş û serwêrtîya van h'emûya bidime destê Te, çimkî minr'a hatiye dayîne û k'êr'a ku bixwazim ezê bidimê. ⁷Heger niha Tu serê xwe li ber min daynî, ev h'emû wê p'ara Te bin». ⁸Îsa lê vege'and û got: «Nivîsar e: <Serê xwe li ber Xudan Xwedêyê xwe dayne û t'enê Wî bih'ebîne!>*»

⁹Paşê mîrêcin Îsa bire Orşelîmê, Ew ser bilindcîya banê p'aristgehê da sekinandinê û gote Wî: «Heger Tu Kur'ê Xwedê yî, de Xwe ji vir bavêje xwarê. ¹⁰Çimkî nivîsar e: <Xwedê wê t'emîya Te bide milyak'etêd Xwe, ku Te xwey kin> ¹¹û: <Ewê Te ser destê xwe bigirin, wekî nigê Te kevir nek'eve>*». ¹²Îsa lê vege'and û got: «Hatîye gotinê ku: <Xudan

Xwedêyê xwe necêr'ibîne!>*» ¹³Û gava mîrêcin h'emû cêr'ibandin xilaz kirin, demekê ji Wî dûr k'et.

Îsa qeza Ceflêda dest bi k'arê Xwe dike

(Metta 4:12-17; Marqos 1:14-15)

¹⁴Îsa bi qewata R'uh' vege'î-ya Ceflê û nav-dengê Wî h'emû alîyêd wî welatîda bela bû. ¹⁵Ewî k'inîştêd wanda hîn dikir û h'emûya pesinê Wî didan.

Bajarê Nisretê, li k'u Îsa mezin bibû, Wî qebûl nake

(Metta 13:53-58; Marqos 6:1-6)

¹⁶Ew hate Nisretê, wî cîyê ku Ew lê mezin bibû, mîna e'detê Xwe r'oja^f şemîyê Ew k'ete k'inîştê û r'abû ku bixûne. ¹⁷K'itêba Îşaya p'êxember dane Wî û gava k'itêba gulomatkkirî vekir, ew cî dît ku aha nivîsar bû:

¹⁸ «R'uh'ê Xudan li ser Min e, çimkî Ewî Ez bi r'ûnkirinê^f k'ifş kirim, wekî Mizgînîyê bidime feqîra,

* 4:4 Nav hinek destnivîsarada aha ye: «Ne ku t'enê însan bi nênan dijî, lê bi her xebereke Xwedê».

** 4:4 Qanûna Ducarî 8:3.

* 4:8 Qanûna Ducarî 6:13.

* 4:11 Zebûr 91:11-12.

* 4:12 Qanûna Ducarî 6:16.

û Ez şandime hêsîrar'a boy
 serbestîyê^f
 û korar'a boy dîtîne dannasîn
 kim,
 azayîyê bidime bindesta
 19 û sala Xudane r'e'mê* jî bidime
 naskirinê>**.
 20 Û k'itêb gulomatî kir da ber-
 destî r'ûnişt û k'iniştêda h'emû
 zûr' bibûn li Wî dinihêr'in. 21 Ewî
 destpêkir wanar'a got: «Eva nivî-
 sara îro hate sêrî, gava we bihîst». 22
 H'emûya jî bona Wî qenc xeber
 didan û ser xebardana Wîye me'rîfet
 zendegirtî mabûn û digotin: «Eva
 ne kur'ê Ûsiv e?» 23 Ewî wanr'a
 got: «Hûnê r'ast vê gotîne ser Min
 bêjin: «H'ekîmo! De h'ekîmtîyê li
 xwe bike. Û ew tiştêd me bihîstin
 ku Te Kefernahûmêda kirin, li
 vir cî-misk'enê xweda jî bike». 24 Û
 got: «Ez r'ast wer'a dibêjim,
 p'êxember cî-misk'enê xweda
 bêqedir e. 25 Ez r'astîyê wer'a
 dibêjim, gelek jinebî Îsraêlêda
 hêna Êlyasda hebûn, çaxê sê sal
 û şeş meha e'zman hate girtinê
 û t'emamîya welêda bû xelayî-
 ke giran. 26 Lê Êlyas kesekîr'a

nehate şandinê, pêştîrî jinebîya
 jî bajarê Serepta Saydêr'a*. 27 Û
 gelek k'otî^f jî Îsraêlêda hêna Êlîşa^f
 p'êxemberda hebûn û jî wan t'u
 kes paqij nebû, pêştîrî Ne'manê^f
 jî Sûryayê». 28 Gava h'emûyêd
 k'iniştêda ev yek bihîstin, hêrs
 k'etin. 29 R'abûn Ew jî bajêr der-
 xistin, birin ser wî ç'iyayê li k'u
 bajarê wan hatibû çêkirinê, wekî
 Wî jî kendêlda bavêjin. 30 Lê Ew
 nav wanr'a derbaz bû çû.

Îsa r'uh'ê^f h'eram^f derdixe (Marqos 1:21-28)

31 Îsa berjêr bû hate bajarê Ke-
 fernahûma Celîlê û r'oja şemîyê
 ew hîn dikirin. 32 Ew li ser hînki-
 rina Wî zendegirtî mabûn, çimkî
 xebardana Wî bi h'ukum bû. 33 Û
 k'iniştêda merivek hebû, ku r'uh'ê^f
 cinayî^f h'eram^f pêr'a hebû. Ewî bi
 dengêkî bilind kire qîr'in: 34 «Weyê!
 Tu çî jî me dixwazî Îsayê Nisretê?
 Tu hatîyî qir'a me bînî? Ez zanim
 Tu k'î yî. Tu Pîrozê Xwedê yî!»
 35 Îsa lê hilat û got: «Ker' be û jê
 derk'eve!» Cin ew ber wan li e'rdê
 xist û bê zirardayîn jî wî derk'et.

* 4:19 Aha jî tê fe'mkirinê: «Sala qebûlkirina Xudan».

** 4:18-19 Îşaya 61:1-2.

* 4:25-26 P'adşatî III, 17:8-16.

* 4:27 P'adşatî IV, 5:1-14.

³⁶ H'emû zendegirtî man, hevr'a digotin: «Ev çi gotin e? Ew bi h'ukum û qewatê e'mirî li r'uh'êd h'eram dike û derdik'evin?» ³⁷ Û be'sa Wî h'emû dor-bera bela dibû.

Îsa gelek nexweşa qenc dike

(Metta 8:14-17; Marqos 1:29-34)

³⁸ Ew ji k'iniştê derk'et çû mala Şimh'ûn^f. Xwesîya Şimh'ûn te'l t'ayêda dine'lîya û bona wê ji Wî hîvî kirin. ³⁹ Îsa ser wêr'a sekinî, li t'ayê hilat û t'ayê jê ber'da. Destxweda r'abû ser xwe, berdestî wanr'a kir. ⁴⁰ Gava r'o diçû ava, h'emûyêd ku cûr'e-cûr'e nexweşîyêd wan hebûn anîne cem Wî. Ewî destê Xwe danî ser wan her yekî û ew qenc kirin. ⁴¹ Ji geleka jî cin derdik'etin, dikirine qîr'in û digotin: «Tu Kur'ê Xwedê yî!» Lê Îsa li wan hilat û nedihîşt ew xeber din, çimkî zanibûn ku Ew Mesîh e.

Dannasîniya t'emamîya Cihûstanê

⁴² Sîbeh ku zelal bû, Îsa r'abû çû cîkî xewle. E'lalet li Wî diger'îyan û h'eta cem Wî hatin, nedihîştin ku Ew dest ji wan bik'îşîne. ⁴³ Lê Ewî wanr'a got: «Gerekê Ez baja-

rêd dinda jî Mizgîniya P'adşatiya^f Xwedê bidim, çimkî Ez bona wê yekê hatime şandinê». ⁴⁴ Û k'iniştêd Cihûstanêda* dannasîn dikir.

Îsa gazî şagirtêd' Xweye pêşin dike

(Metta 4:18-22; Marqos 1:16-20)

5 ¹ Carekê Îsa li ber gola Cê-nîsartê sekinîbû û e'laletê dora Wî girt, ku xebera Xwedê bibihê. ² Û Ewî du qeyik devê golê dîtin, me'sîgir ji wan derk'etibûn û t'or'êd xwe dişûştin. ³ Îsa k'ete qeyikeke ji wan, ku ya Şimh'ûn bû, hîvî ji wî kir, ku qeyikê hinekî ji bejê^f dûr xe. Û Ew r'ûnişt, ji qeyikê e'lalet hîn kir. ⁴ Çaxê Ewî xebardana Xwe xilaz kir, Şimh'ûnr'a got: «Qeyikê bibe cîyê k'ûr û t'or'êd xwe bavêjjine nêç'îrê». ⁵ Şimh'ûn lê vege'and û got: «Mamosta, me t'emamîya şevê kir-nekir tişteke negirt, lê bona xatirê Te ezê t'or'a bavêjimê». ⁶ Û gava usa kirin, haqas me'sî k'etinê, ku t'or'êd wan diqetîyan. ⁷ Û bi nîşana gazî hevalêd xweye qeyika dinda dikirin, ku bèn alî wan bikin. Û ewana hatin her du qeyik jî t'ijî kirin, hindik mabû nuq bûna. ⁸ Gava Şimh'ûn-Petrûs

* ⁴⁴⁴ Nav hinek destnivîsarada aha ye: «Celîlêda».

ev yek dît, xwe avîte çokê Îsa û got: «Xudan, dûrî min her'e, ez yekî gunek'ar'f im». ⁹ Çimkî bona wan me'sîyêd girtî xofê wî û h'emûyêd pêr'a girtibû, ¹⁰ usa jî Aqûb'f û Yûh'ennayêf kur'êd Zebedî, ku hevalêd Şimh'ûn bûn. Û Îsa Şimh'ûnr'a got: «Netirse! Ji vir şûnda tê meriva mîna me'sîya bigirî». ¹¹ Û qeyik derxistine bejê, her tişt hiştin pey Wî çûn.

**Îsa yekî ji k'otîbûnê
paqij dike**

(Metta 8:1-4; Marqos 1:40-45)

¹² Gava Îsa bajarekîda bû, li wir merivekî serdapêda k'otî hebû. Çaxê ewî Îsa dît, xwe dever'ûya avît jê lava kir û got: «Xudan! Heger bixwazî, Tu dikarî min paqij kî». ¹³ Û Îsa destê Xwe dirêj kirê, lê k'et û got: «Ez dixwazim. Paqij be!» Û destxweda k'otîbûnê çû. ¹⁴ Îsa t'emî da wî, ku vê yekê kesîr'a nebêje, lê got: «Her'e xwe nîşanî k'ahîn ke û çawa Mûsa t'emî daye, h'edîya paqijbûna xwe bide, wekî h'emûyar'a bibe şe'defî, ku tu paqij bûyî». ¹⁵ Nav û dengê Îsa hê bela dibû û p'ir' e'lalet dicivîya ku guhdarîya Wî bikin û ji nexweşyêd xwe qenc bin. ¹⁶ Lê Ewî Xwe li cîyê xewle digirt û dua dikir.

**Îsa şilûşe'tekî qenc dike
û gunêd wî dibaxşîne**

(Metta 9:1-8; Marqos 2:1-12)

¹⁷ R'ojekê çaxê Ewî hîn dikir, fêrisîf û dersdarêd Qanûnê jî r'ûniştibûn, ku ji h'emû gundêd Celîlê, Cihûstanê û ji Orşelîmê hatibûn. Qewata Xudan hazir bû, wekî Îsa nexweşêd wan qenc bike. ¹⁸ Wê demê çend merîya yekî şilûşe't nivînêva anîn û dixwestin ew bibirana hindur' û li ber Îsa danîna. ¹⁹ Û gava wana ji dest e'laleta giran t'u r'ê nedîtin ku wî bînine hindur', r'abûne ser xênî, k'ermîd vekirin, nivînêva daxistine nava malê, li ber Îsa. ²⁰ Gava Ewî bawerîya wan dît, gote yê şilûşe't: «E'vdo, gunêd te hatine baxşandinê». ²¹ Qanûnzana û fêrisîya destpêkir fikirîn û hevr'a gotin: «Ev k'î ye aha Xwedê bêhurmet dike? Pêştirî Xwedê k'î dikare guna bibaxşîne?» ²² Fikirêd wan Îsava e'yan bûn û li wan vege'rand got: «Hûn çi dilê xweda difikirin? ²³ K'îjan r'ih'et tê gotinê: «Gunêd te hatine baxşandinê», yan: «R'abe û biger'e?» ²⁴ Lê wekî hûn bizanîbin ku h'ukumê Kur'êf Mêriv heye li ser dinê guna bibaxşîne», gote yê şilûşe't: «Ez ter'a dibêjim, r'abe nivîna xwe hilde her'e mala xwe».

²⁵ Ew jî ber ç'e'vê wan pêr'a-pêr'a r'abû û nivîna ku li ser p'aldayî bû hilda çû mala xwe û şikirî dida Xwedê. ²⁶ H'emû h'eyr-h'ujmek'ar man û şikirî didane Xwedê, bi xofa mezin digotin: «Îro me tiştêd nebûyî dîtin».

Îsa gazî Lêwîf dike

(Metta 9:9-13; Marqos 2:13-17)

²⁷ Pey wê yekêr'a Îsa derk'et, li cîyê xerchildanê xercgirekî r'ûniştî dît ku navê wî Lêwîf bû û gotê: «Pey Min were». ²⁸ Ewî jî her tişt hişt, r'abû pey Wî çû. ²⁹ Lêwî mala xweda hurmeteke mezin jêr'a kir. T'evî wan gelek xercgir û hinekêd mayîn jî li ser sifrê r'ûniştibûn. ³⁰ Fêrisîya û qanûnzandê wan bîna xwe teng kirin û şagirtêd Wir'a gotin: «Çima hûn t'evî xercgir û gunek'ara dixwin û vedixwin?» ³¹ Îsa li wan veger'and û got: «Saxlem ne h'ewcê h'ekîm in, lê nexweş. ³² Ez nehatime gazî yêd r'ast kim, lê gazî gunek'ara bona t'obeyîyê^{df}».

Pirsa r'oğjirtinê

(Metta 9:14-17; Marqos 2:18-22)

³³ Wana ji Îsa pirsî: «Çima şagirtêd Yûh'enna û usa jî yêd fêrisîya t'imê r'oğjî digirin û dua dikin, lê

şagirtêd Te dixwin û vedixwin?»

³⁴ Ewî jî gote wan: «Hûn dikarin bêjine xwendîyêd de'watê: «R'oğjî bigirin», h'eta ku ze'va t'evî wan e? ³⁵ Lê r'oğjê bên, gava ze'va ji wan bê hildanê, hingê wan r'ojada wê r'oğjî bigirin».

³⁶ Ewî meselek jî wanr'a got: «Kesek ji p'arç'ê nû nabir'e û k'inca kevin p'îne nake. Heger usa bike, hin p'arç'ê nû diqelêşe, hin jî kevin û nû li hev nakin. ³⁷ Û ne jî kesek şerava nû dike meşkêd kevin. Heger usa bike, şerava nû wê meşka bit'eqîne û bir'ije, meşkê jî xirab bin. ³⁸ Lê gerekê şerava nû bikine meşkêd nû*. ³⁹ Û kesek pey şerava kevinr'a naxwaze ya nû vexwe, çimkî ya kevin hê lê xweş tê».

Pirsa r'oja' şemîyê

(Metta 12:1-8; Marqos 2:23-28)

6 ¹ R'ojeke şemîyê Îsa nava ze-vîyar'a derbaz dibû, şagirtêd Wî simbilêd genim diçinîn, destêd xweda difirikandin û dixwarin. ² Lê ji fêrisîya hineka got: «Çima hûn tiştê necayîzî r'oja' şemîyê dikin?» ³ Îsa li wan veger'and û got: «We nexwendîye ku Dawid çi kir, gava ew û yêd pêr'a bir'çî

* 5:38 Nav hinek destnivîsarada aha ye: «Ku her du jî bêne xweykirinê».

bûn? ⁴ Ne ew k'ete Xana^f Xwedê û nanê^f Xwedêr'a dayî hilda, hin xwexa xwar, hin jî da yêd t'evî xwe, wekî t'u kesîr'a ne cayîz bû bixwara, pêştirî k'ahîna?»* ⁵ Û veger'îya wanr'a got: «Kur'ê Mêriv Xudanê şemîyê ye jî».

Îsa r'oja şemîyê merivê ku destê wî k'îşîyabû qenc dike

(Metta 12:9-14; Marqos 3:1-6)

⁶ Û r'oja şemîke din Îsa çû k'i-nîştê, ku hîn bike. Merivek li wir hebû, ku destê wîyî r'astê k'îşîyabû. ⁷ Ç'e'vê qanûnzan û fêrisîya li ser Wî bûn, gelo wê r'oja şemîyê nexweşa qenc ke yan na, wekî me'nîke wan hebe, ku xeyba Wî bikin. ⁸ Lê fikirêd wan Îsava e'yan bûn û wî merivê destk'îşîyayîr'a got: «R'abe vê govekê bisekine». Ew jî r'abû sekinî. ⁹ Hingê Îsa wanr'a got: «Ezê pîrsekê ji we bikim. R'oja şemîyê çî cayîz e bikin: Qencî yan xirabî, r'uh'ekî xilaz kin yan unda kin?» ¹⁰ Û Îsa li h'emûyêd dora Xwe nihêr'î, wî merivîr'a got: «Destê xwe dirêj ke». Ewî jî usa kir û destê wî dîsa qenc bû. ¹¹ Hingê wana ji hêrsa xwe dixwar, nav hevda dişewirîn, ku çî bînine serê Îsa.

Bijartina

her donzdeh şandîya^f

(Metta 10:1-4; Marqos 3:13-19)

¹² Wan r'ojada Îsa çû serê ç'îyê, ku dua bike û t'emamîya şevê ber Xwedê bi dua derbaz kir. ¹³ Çaxê sibeh zelal bû, Ewî gazî şagirtêd Xwe kirin û donzdeh meriv ji nav wan bijartin, ku navêd wan jî «şandî^f» danî: ¹⁴ Şimh'ûnê ku navê wî danî Petrûs^f û birê wî Endrawîs, Aqûb û Yûh'enna, Fîlîpo û Bertolomeyo, ¹⁵ Metta û T'ûma, Aqûbê^f Halfawo û Şimh'ûnê ku welatp'arîst^f dihate gotinê. ¹⁶ Cihûdayê Aqûb û Cihûdayê^f Îsxeryotî, ku nemamîya^f Wî kir.

**Îsa dannaşîn dike,
hîn dike û qenc dike**

(Metta 4:23-25)

¹⁷ Ew bi t'evî wan berjêr bû hat, r'astekê sekinî. Li wê derê k'omeke şagirtaye mezin û cime'teke giran ji t'emamîya Cihûstanê, Orşelîmê û ji devê be'ra Sûrê û Saydê civîyayî bûn. ¹⁸ Ewana hatibûn, wekî guhdarîya Wî bikin û ji nexweşîyêd xwe qenc bin. Û yêd ji r'uh'êd h'eram cefa dik'işandin jî qenc dibûn. ¹⁹ Û

* ⁶⁴ Qanûna K'ahîntîyê 24:9; P'adşatî I, 21:1-6.

t'emamîya e'laletê jî dice'dand, wekî destê xwe bidana Wî, çimkî qewat ji Wî derdik'et û her kes ji wan qenc dibû.

Yêd xwezilî û ne xwezilî

(Metta 5:1-12)

²⁰ Îsa berê Xwe da şagirtêd Xwe û got:

«Xwezî li we feqîra,
çimkî P'adşatîya^f Xwedê ya we ye.

²¹ Xwezî li we, ku hûn niha bir'çî ne,

çimkî hûnê t'êr bin.
Xwezî li we, ku hûn niha digirîn,
çimkî hûnê bik'enin.

²² Xwezî li we, gava hûn bona Kur'ê Mêriv ber ç'e'vê merîya r'eş bin,
gava we qebûl nekin, we bêhurmet kin

û navê xirab ser we derxin.

²³ Wê r'ojê eşq bin û jî şabûna bira nigêd we e'rd negire, çimkî va heqê we li e'zmên gelek e, çimkî kal-bavêd wan jî serê p'êxembera usa dikirin.

²⁴ Lê wey li we dewletîya,
çimkî hûn gihîştine meremê xwe.

²⁵ Wey li we, ku hûn niha t'êr in,
çimkî hûnê bir'çî bin.

Wey li we, ku hûn niha dik'e-nin,
çimkî hûnê bigirîn û şînê bikin.

²⁶ Wey li we, ku h'emû meriv bona we qenc xeber didin,
çimkî kal-bavêd wan jî p'êxemberêd derewr'a usa dikirin.

Dijminêd xwe h'iz bikin

(Metta 5:38-48; 7:12a)

²⁷ Lê Ez wer'a, yêd ku dibihên dibêjim, dijminêd xwe h'iz bikin, xêrnexwazêd xwer'a qenciyê bikin. ²⁸ Nifir'kirêd xwe bimbarek kin û bona yêd xirabîyê we dikin, dua bikin. ²⁹ Heger yek r'ûyê te xe, yê din jî bide ber û yê ku p'otê te ji te bistîne, kirasê xwe jî jêr'a bihêle. ³⁰ Bide wî, k'î ji te dixwaze û k'î ji te distîne paşda nexwaze. ³¹ Û çawa hûn dixwazin meriv bona we bikin, hûn jî usa wanr'a bikin. ³² Heger hûn wan h'iz bikin, k'îjan ku we h'iz dikin, çi feyde? Ne gunek'ar jî wan h'iz dikin, k'îjan ku wan h'iz dikin? ³³ Û heger hûn qencîkirêd xwer'a qenciyê bikin, çi feyde? Ne gunek'ar jî usa dikin? ³⁴ Û heger hûn deyn didine yêd usa, ji k'îjana gumana we heye paşda bistînin, çi feyde? Ne gunek'ar jî deyn didine gunek'ara, ku dîsa

haqaşî paşda bistînin? ³⁵ Lê hûn dijminêd xwe h'iz bikin, qencîyê bikin, deyn bidin û hîvîya vege- r'andinê nemînin. Heqê weyê gelek be û hûnê bibine zar'êd Yê Herî Jorin. Çimkî Ew bona bêşêkira jî, ner'asta jî qenc e. ³⁶ Diler'e'm bin, çawa Bavêf we dilr'e'm e.

**Hînkirina derheqa
lomekirinêda'**

(*Metta 7:1-5*)

³⁷ Loma nekin û lomeyê li we nebin, neheqîyê nekin, neheqî wê li we nebe, bibaxşînin wer'a wê bê baxşandinê. ³⁸ Bidin, wer'a wê bê dayînê, bi pîvaneke t'ijî h'ejandî, dewisandî, serî qûç' wê bikine p'êşa we. Çimkî bi çi çapê hûn bipîvin, bi wê jî wer'a wê bê pîvanê». ³⁹ Ewî meselek jî wanr'a got: «Gelo kor dikare r'êberîyê kora bike? Ne her duyê jî bik'evine ç'e'lê? ⁴⁰ Şagirt ji dersdarê xwe ne mestir e, lê ewê ku xwendina xwe r'ind pêk tîne, dikare mîna dersdarê xwe be. ⁴¹ Tu çima qirşikê ç'e'vê birê xweda dibînî, lê k'êranê ç'e'vê xweda nabînî? ⁴² Yan jî çawa tu dikarî bêjî birê xwe: «Bira, bihêle ku ez qirşik ji ç'e'vê te derxim», lê tu k'êranê ç'e'vê xweda nabînî? Dur'û! Pêşîyê k'êranê ç'e'vê xwe

derxe. Paşê tê qenc bibînî ku çawa qirşik ji ç'e'vê birê xwe derxî.

Dar û berê wê

(*Metta 7:17-20; 12:34b, 35*)

⁴³ Dara qenc berê xirab nade, ne jî dara xirab berê qenc. ⁴⁴ Her dar ji berê xwe tê naskirinê, kesek ji stirîya hêjîra naçine û ne jî ji dir'îyê tirîya. ⁴⁵ Merivê qenc, ji xizna dilê xweyî qenc, qencîyê dertîne, lê merivê xirab, ji xizna dilê xweyî xirab xirabîyê dertîne. Çimkî dilê wî çiva t'ijî ye zar jî ewê dibêje.

H'îmêd du mala

(*Metta 7:24-27*)

⁴⁶ Hûn çima Minr'a «Xudan! Xudan!» dibêjin û wan tiştêd ku Ez wer'a dibêjim nakin? ⁴⁷ Her kesê ku tê cem Min gotinêd Min dibihê û diqedîne, Ez wer'a bêjim mîna k'ê ye. ⁴⁸ Ew mîna merivekî ye, yê ku malê çêdike, e'rdê dik'ole k'ûr dike, h'îmê wê li ser kêvir datîne. Û gava lêyîf r'adibe, ç'em li wê malê dixê, ew nah'eje, çimkî r'ind hatibû çêkirinê. ⁴⁹ Lê ewê xeberêd Min dibihê û naqedîne, mîna merivekî ye, yê ku ser xwelfîyê bê h'îm malê xwer'a çêdike. Gava ç'em lê dixê, destxweda hildişê, wêran dibe, li ber mîrat'ê diçe».

**Îsa xulamê sersedekîf
qenc dike**

(Metta 8:5-13; Yûh'enna 4:43-54)

7 ¹ Gava Îsa ew gotinêd ku wê guhdarar'a bigota xilaz kirin, çû Kefernahûmê. ² Û xulamê sersedekîf, ku bona wî yekî hêja bû, nexweş ber mirinê bû. ³ Gava ewî bona Îsa bihîst, r'ûspîyêd' cihûya' şandine cem Wî û jê hîvî kir, ku bê xulamê wî xilaz ke. ⁴ Ewana hatine cem Îsa, gelekî hîvî jê kirin û gotin: «Ew hêja ye ku Tu evê qencîyê jêr'a bikî, ⁵ çimkî ew miletê me h'iz dike û k'inîşt jî bona me çêkirîye». ⁶ Hingê Îsa t'evî wan çû. Gava nêzîkî malê bû, sersed çend dostêd xwe şandine pêşîya Wî, Wîr'a got: «Xudan, ze'metê nebîne, çimkî ez ne hêja me ku Tu bêyî mala min. ⁷ Bona vê yekê min xwe layîqî Te negirt, ku bihatama pey Te jî. T'enê xeberêkê bêje û xulamê minê qenc be. ⁸ Çimkî ez xwexa jî merivekî bin h'ukumda me û bin destê minda jî esker hene. Ez yekîr'a dibêjim: <Her'e>, diçe, yekî dinr'a dibêjim: <Were>, tê û ji xulamê xwer'a dibêjim: <Evî tiştî bike>, dike». ⁹ Gava Îsa ev yek bihîst, ser wî zendegirtî ma û vege'riya ser wê

cime'ta ku pey Wî diçû, got: «Ez wer'a dibêjim, Min Îsraêlêda jî bawerîke aha yekîda nedîtîye». ¹⁰ Û ewêd şandî vege'riyane mal, dîtin ku wê ew xulam qenc bûye.

Saxbûna kur'ê jinebîyê

¹¹ R'ojeke din Îsa çû bajarekî, ku navê wî Nayîn bû û şagirtêd Wî jî t'evî e'laleteke giran Wîr'a diçûn. ¹² Gava nêzîkî dergehê bajêr bû, va mirîk derdixistin. Ew kur'ê jinebîke tayê t'enê bû û gelek hewarî jî ji bajêr pêr'a diçûn. ¹³ Gava Xudan dê dît, gunê Wî lê hat û wêr'a got: «Negirî». ¹⁴ Ew nêzîkî darbestê bû girt û ewêd ku dibirin sekinîn, Îsa got: «Xorto! Ez ter'a dibêjim, r'abe!» ¹⁵ Mirî r'abû r'ûnişt, destpêkir xeber da û Îsa ew da dîya wî. ¹⁶ Û saw k'ete ser h'emûya, şikirî didane Xwedê û digotin: «P'êxemberekî mezin nava meda derk'etîye!» û: «Xwedê serîk daye miletê Xwe!» ¹⁷ Nav û dengê Wî t'emamîya Cihûstanê û dor-berê wê bela bû.

**Îsa caba pirsra
Yûh'ennayê nixumdar dide**
(Metta 11:1-19)

¹⁸ Şagirtêd Yûh'enna Yûh'enar'a bona van h'emû tiştî gotin. Yûh'enna jî gazî du şagirtêd xwe

kir¹⁹ û ew şandine cem Xudan, wekî jê bipirsin: «Tu Ew î, Yê ku gerekê bihata, yan em hîvîya yekî din bin?»²⁰ Ew merî hatine cem Îsa û gotin: «Yûh'ennayê nixumdar^f em şandine cem Te, ku ji Te bipirsin, Tu Ew î, Yê ku gerekê bihata, yan em hîvîya yekî din bin?»²¹ Û wê demê Îsa gelek ji nexweşîya, derba, ji r'uh'êd xirab qenc kirin û ç'e'vêd gelek kora vekirin.²² Îsa li wan vege'and û got: «Her'in, çi ku we dît û bihîst Yûh'ennar'a bêjin: Kor dibînin, seqet diger'in, k'otî paqij dibin, ker' dibihên, mirî r'adibin û feqîrar'a jî Mizgînî tê dayîne.²³ Û xwezî li wî, ku ji Min p'işk nabe».

²⁴Gava ewêd ku Yûh'enna şandibûn çûn, Îsa bona Yûh'enna e'laletêr'a destpêkir got: «Hûn derk'etine ber'iyê çi bibînin? Qamîşekî^f ku ji bayê dih'eje? ²⁵Yan derk'etin çi bibînin? Merivekî k'incê nazik^f li xwe kirî? Ne ewêd ku k'incê nazik xwe dikin û e'mirê r'ind derbaz dikin, ew malêd p'adşada ne? ²⁶Yan hûn derk'etin çi bibînin? P'êxemberekî? Belê, Ez wer'a dibêjim, ji p'êxemberekî jî mestir e. ²⁷Eva

ew e, bona k'îjanî nivîsar e: «Va ye Ezê qasidê Xwe pêşîya Teva bişînim. Ewê r'îya Te pêşîya Teva hazir ke»*. ²⁸Ez wer'a dibêjim, ji nava ewêd ku ji k'ulfeta dinê k'etine, t'u kes ji Yûh'enna mestir nebûye, lê P'adşatîya Xwedêda yê herî biç'ûk ji wî mestir e». ²⁹Gava t'emamîya cime'tê, usa jî xercgira ev yek bihîst, t'ivdîra Xwedê r'ast h'esab kirin, çimkî bi nixumandina Yûh'enna hatibûne nixumandinê. ³⁰Lê fêrisî û qanûnzana bona xwe t'ivdîra Xwedê t'exsîr^f kirin, çimkî wana nexwest ku ji Yûh'enna bêne nixumandinê.

³¹Îsa serda zêde kir got: «Ez merivêd vî nisilî mîna çi bişîbînim? Yan ew mîna çi ne? ³²Ew mîna wan zar'a ne, yêd ku bazarêda r'ûniştî ne, gazî hevdu dikin û dibêjin: «Me bona we zur'nê xist, hûn ner'equisîn û bona we beyt^f got, hûn negirîyan». ³³Yûh'ennayê nixumdar hat, ne nan dixwar, ne jî şerav vedixwar*, we digot: «Cin wîda heye». ³⁴Kur'ê Mêriv hat, dixwe û vedixwe, hûn bona Wî dibêjin: «Va Ew yekî pey xwarin û vexwarinê k'etî ye, dostê xercgir û gunek'ara ye». ³⁵Lê h'emûyêd

* ^{7:27} Malaxî 3:1.

* ^{7:33} Yûh'ennayê nixumdar yekî «nezîr^f» dihate h'esabê.

ku pey serwaxtîyê diçin ew k'ifş dikin ku serwaxtî r'ast e*».

Îsa mala Şimh'ûnda k'ulfeta gunek'ar dibaxşîne

³⁶ Yekî fêrisî hîvî ji Îsa kir, ku t'evî wî xwarinê bixwe. Ew jî çû mala wî fêrisîyî, ser sifrê r'ûnişt. ³⁷ Û wî bajarîda k'ulfeteke ç'e'vder^f hebû. Gava wê bihîst ku Ew mala fêrisîda ser sifrê r'ûniştîye, derdaneke^f alabastirêyî r'ûnê bînxweş anî, ³⁸ piştêva ber nigêd Wî sekinî girîya, bi hêsîrêd xwe nigêd Wî şil kirin û bi p'or'ê serê xwe jî ziha kirin. Paşê nigêd Wî r'amûsan, bi r'ûnê bînxweş jî r'ûn^f kirin. ³⁹ Gava wî fêrisîyê ku ew t'eglîf kiribû ev yek dît, dilê xweda got: «Heger Eva p'êxember bûya, wê bizanibûya ku k'î ye û yeke çawa ye destê xwe daye Wî», çimkî yeke ç'e'vder bû. ⁴⁰ Îsa wîr'a got: «Şimh'ûn, Ez dixwazim tişteki ter'a bêjim». Ewî jî got: «K'erem ke bêje, dersdar». Îsa got: ⁴¹ «Du deyndarêd yekî hebûn, yek pênsid zîvî^f deyndarê wî bû, yek jî pêncî. ⁴² Lê çimkî tişteki wan t'unebû ku deynê xwe bidana, ewî baxşan-

de her duya jî. Niha ji wan her duya k'îjanê gelekî wî h'iz bike?» ⁴³ Şimh'ûn lê vege'and û gotê: «T'exmîna min ewê ku gelek jêr'a hate baxşandinê». Îsa wîr'a got: «Te r'ast tê derxist». ⁴⁴ Û ser k'ulfetêda vege'riya, Şimh'ûnr'a got: «Vê k'ulfetê tu dibînî? Ez hatime mala te, bona nigêd Min te av neda, lê evê bi hêsîrêd xwe nigêd Min şil kirin û bi p'or'ê serê xwe jî ziha kirin. ⁴⁵ Te r'amûsanek neda Min, lê ji hingêva ku Ez hatime vir, evê dest ji r'amûsana nigêd Min nek'işandîye. ⁴⁶ Te serê Min r'ûn^f nekir, lê evê bi r'ûnê bînxweş nigêd Min r'ûn kirin. ⁴⁷ Bona vê yekê Ez ter'a dibêjim, gunêd vê ku gelek bûn hatine baxşandinê, lema evê gelek h'iz kir. Çimkî k'êr'a gelek têne baxşandinê, gelek jî h'iz dike. Lê k'êr'a hindik têne baxşandinê, ew hindikî h'iz dike». ⁴⁸ Û wêr'a got: «Gunêd te hatine baxşandinê». ⁴⁹ Hingê ewêd ku t'evî Wî ser sifrê r'ûniştibûn nav xweda digotin: «Eva k'î ye, h'eta ku guna jî dibaxşîne?» ⁵⁰ Û Îsa wê k'ulfetêr'a got: «Bawerîya te tu xilaz kirî. Bi xêr û silamet her'e».

* 7:35 Bi yûnanî xeber bi xeber aha ye: «Serwaxtî ji h'emû zar'êd xwe r'ast k'ifş dibe». Hinek jî aha fe'm dikin: «Serwaxtî ji h'emû e'melêd xwe k'ifş dibe ku ew r'ast e».

K'ulfetêd ku pey Îsa diçûn

8 ¹ Pey vê yekêr'a Îsa gund û bajara diger'îya, dannaşîn dikir, Mizgînîya P'adşatîya Xwedê dida û her donzdeh şagirt jî Pêr'a bûn, ² usa jî çend k'ulfetêd ku ji r'uh'êd xirab û nexweşîya qenc bibûn: Mer-yema ku jêr'a Mejdelaî digotin, ya ku h'eft cin jê derk'etibûn ³ û Yohana, jina Xûzayê wek'îlxercêf mala Hêrodes, Sosin û gelekêd mayîn, ku wana bi hebûka^f xweva wanr'a berdestî dikirin.

Mesela t'oximr'eş^f

(*Metta 13:1-9; Marqos 4:1-9*)

⁴ Û gava e'laleteke giran ji gelek bajara cem Îsa civîya, Ewî meselek got: ⁵ «T'oximr'eş^f r'abû çû ku t'oxim bir'eşîne. Gava dir'eşand, hinek k'etine devê r'ê hatine p'ê-peskirinê û teyredêd e'zmên hatin ew xwarin. ⁶ Û hinek jî k'etine cîyê kevirî, gava şîn bûn, ji dest kêmasîya şilayê h'îşk bûn. ⁷ Û hinek jî k'etine nava stirîya, stirî jî pêr'a şîn bûn û ew xeniqandin. ⁸ Hinekêd din jî k'etine nava e'rdê qenc û şîn bûn, sed car ber dan». Gava ev yek got, kire gazî: «Guhê k'êyî bihîstinê heye bira bibihê!»

Îsa çima bi mesela xeber dide

(*Metta 13:10-17;*

Marqos 4:10-12)

⁹ Şagirtêd Wî jê pirsîn: «Me'na evê meselê çi ye?» ¹⁰ Ewî got: «Wer'a hatîye dayînê, ku hûn sur'êd P'adşatîya Xwedê bizanibin, lê yêd mayîn'r'a bi mesela tê xeberdanê ku: «Binihêr'in û nebînin, bibihên û fe'm nekin»*.

Şirovekirina mesela t'oximr'eş

(*Metta 13:18-23;*

Marqos 4:13-20)

¹¹ Ev e me'na vê meselê: T'oxim xebra Xwedê ye. ¹² T'oximêd ku k'etine devê r'ê ew in, yêd ku xeberê dibihên, lê mîrêcin tê xeberê ji dilê wan derdixe, ku nebe bawer bikin û xilaz^f bin. ¹³ T'oximêd ku k'etine cîyê kevirî ew in, yêd ku gava xeberê dibihên, bi eşq û şa qebûl dikin. Lê çimkî r'awêd wan t'unene, demeke kin bawer dikin û wextê cêr'ibandîne dik'evin. ¹⁴ T'oximêd ku k'etine nava stirîya ew in, yêd ku xeberê dibihên, xemêd dinêva, dewlet û şabûna vî e'mirîva mijûl dibin,

* ^{8:10} Îşaya 6:9.

dixeniqin û berêd wan nagihî-jin. ¹⁵ Û t'oximêd k'etine nav e'rdê qenc ew in, yêd ku bi dilê sax û qenc xeberê dibihên, dilê xweda xwey dikin û bi sebir berê xwe didin.

Ç'ira ser p'êç'irêf

(Marqos 4:21-25)

¹⁶ T'u kes ç'ira vêxistî nake bin firaqê, ne jî dike bin cî-nivînê, lê datîne ser p'êç'irêf, wekî ewêd ku dik'evine hindur', r'onayê bibînin. ¹⁷ Çimkî tişteki veşartî t'une ku derneyê û ne jî tişteki dizîva, ku xuya nebe û neyê ber r'onayê. ¹⁸ Awa dîna xwe bidinê ku hûn çawa dibihên, çimkî k'êr'a ku heye, wê hê lê zêde be û k'êr'a ku t'une, ewê ku wî t'irê heye jî, wê jê bê standinê».

Dê û birayêd Îsa

(Metta 12:46-50;

Marqos 3:31-35)

¹⁹ Hingê dê û birayêd Wî hatine cem Wî, lê ji dest ze'fbûna e'laletê nikaribûn nêzîkî Wî bûna. ²⁰ Cab dane Wî ku: «Dîya Te û birayêd Te derva sekinî ne û dixwazin Te bibînin». ²¹ Ewî jî li wan vege'and û got: «Dê û birayêd Min ew in, yêd ku xebera Xwedê dibihên û diqedînin».

Îsa firtonêf diseqir'îne

(Metta 8:23-27; Marqos 4:35-41)

²² R'ojekê Îsa şagirtêd Xweva k'ete qeyikê û gote wan: «Em derbazî wî berî golê bin». Û r'ê-k'etin. ²³ Gava qeyikêda diçûn, Ew xewr'a çû. Û firtonek' li golê r'abû, qeyik t'ijî av dibû, ew qezîyêda bûn. ²⁴ Hingê şagirt nêzîkî Wî bûn, Ew h'îşyar kirin û gotinê: «Mamosta, Mamosta! Em unda dibin!» Ew r'abû, li bayê û pêlêd avê hilat, ew sekinî û seqir'în. ²⁵ Hingê Ewî wanr'a got: «Bawerîya we k'anê ye?» Û wana bi xof, e'cêbmayî hevr'a gotin: «Gelo ev k'î ye, ku e'mirî ser bê û avê jî dike û êlimîf Wî dibin?»

Îsa yekî cinak'etf

qenc dike

(Metta 8:28-34; Marqos 5:1-20)

²⁶ Ewana bi qeyikê çûne t'op-raxêd Girasînê, pêşberî Celîlê. ²⁷ Gava Ew derk'ete bejê, ji wî bajarî merivek derk'ete pêşîya Wî, ku cin nav wîda bûn. Ewî zûva ne k'inc li xwe dikirin û ne jî malda disekinî, nava gor'istanada dima. ²⁸ Gava ewî Îsa dît, kire qîr'în k'ete ber Wî û bi dengekî bilind got: «Tu çi ji min dixwazî Îsayê Kur'ê Xwedêyê Herî Jorin? Ez

r'eca ji Te dikim, min nede cefê!»
²⁹Çimkî Îsa e'mirî ser r'uh'ê h'eram kiribû, ku ji wî merivî derk'eve. Ew gelek cara cina dik'et, gava bi qeyd û zincîra jî girêdidan, ewî dîsa qeyd diqetandin û cina ew çola dixist. ³⁰Hingê Îsa ji wî pîrsî û gotê: «Navê te çi ye?» Ewî got: «K'omesker*», çimkî gelek cin k'etibûne nava wî. ³¹Û cina lava Wî dikir, ku e'mir neke ew her'ine gelîyêf hey-wayê. ³²Li wî cîyî sûrîkî berazayî mezin hebû, ku serê ç'îyê diç'êriya. Cina r'eca jê dikir, ku izinê bide wan, ew her'in bik'evine nava beraza. Ewî îzin da. ³³Û cin ji nav wî merivî derk'etin, çûn k'etine nava beraza û ew sûrî jorda r'evî, xwe ji kendêlda avîtine golê xeniqîn. ³⁴Gava berazvana ev yek dît, r'evîn çûne bajar û gunda, ev yek gilî kirin. ³⁵Meriv r'abûn çûn, ku tiştê bûyî bibînin. Gava hatine cem Îsa, dîna xwe danê, wê ew merivê ku cin jê derk'etibûn, k'incê wî lê, ser h'işê xweda hatî, li ber nigêd Îsa r'ûniştî ye. Hingê ew tirsîyan. ³⁶Ewêd ku ev

yek dîtibûn, yêd mayîn'r'a gotin, ku çawa ewî cinak'etîf qenc bû. ³⁷Hingê h'emû binelîyêd'f dor-be-rêd Girasînê hîvî ji Îsa kirin, ku ji wan dûr k'eve, çimkî saweke mezin ew girtibûn. Ew jî k'ete qeyikê û paşda vege'riya. ³⁸Lê ew merivê ku cin jê derk'etibûn lava Wî kir, ku ew jî t'evî Wî her'e. Lê Îsa ew ver'êkir û got: ³⁹«Veger'e mala xwe û çi ku Xwedê bona te kir gilî ke». Û ew çû, çi ku Îsa bona wî kiribû t'emamîya bajêrda digot û dikire dengî.

Qîza mirî û k'ulfeta nexweş

(*Metta 9:18-26; Marqos 5:21-43*)

⁴⁰Û çaxê Îsa vege'riya, e'lale-tê Ew qebûl kir, çimkî h'emû jî hîvîya Wî bûn. ⁴¹Hingê merivekî navê wî Yayîro, serwêrê k'iniştê, hat xwe avîte nigêd Îsa û hîvî jê kir, ku her'e mala wî. ⁴²Çimkî t'enê qîzeke wîye donzdeh salî hebû û ew jî ber mirinê bû. Gava Îsa diçû, e'lale-tê ze'met dida Wî. ⁴³Wir k'ulfetek jî hebû, ku donzdeh salê wê bûn*, ser xûnê

* ^{8:30} Bi yûnanî xeber bi xeber aha ye: «Lêgêyon», awa gotî «k'omeke cinaye bêh'esab».

* ^{8:43} Anegorî Qanûna Mûsa k'ulfeta ser xûnê vebûyî h'er'imî dihate h'esabê. Her kesê ku wê dik'et dih'er'imî (nepaqij dihate h'esabê). Îzina wê t'unekbû ku nêzikî tiştêkî pîroz bûye. Bixûnin: Qanûna K'ahîntiyê 15:19-31.

vebibû. Ewê h'emû hebûka xwe dabû h'ekîma, lê t'u kesî ç'are lê nekiribû. ⁴⁴ Eva piştêva hat li r'î-şîyêd k'incê Wî k'et û destxweda xûn jê ç'ikîya. ⁴⁵ Îsa got: «Ew k'î bû ku li Min k'et?» Gava h'emûya înk'arf kir, Petrûs* got: «Mamos-ta, e'lalet Te de'f dide, tengasîyêf dide Te**». ⁴⁶ Lê Îsa got: «Yek li Min k'et, çimkî Ez pê h'esîyam ku ji Min qewat derk'et». ⁴⁷ Û gava k'ulfetê dît ku nehate veşartinê, lerizî, hat xwe avîte ber Wî û li ber t'emamîya cime'tê Wir'a got, ku bona çî li Wî k'et û çawa pê'r'a-pê'r'a qenc bû. ⁴⁸ Ewî wê'r'a got: «E'vdê!* Bawerîya te tu qenc kirî. Bi xêr û silamet her'e». ⁴⁹ Ewî hê xeber dida, ji mala serwêrê k'iniştê yekî hat û got: «Qîza te mir, îdî ze'metê nede dersdar». ⁵⁰ Gava Îsa ev yek bihîst, wî'r'a got: «Netirse, t'enê bawer bike û wê qenc be». ⁵¹ Gava Ew çû mal, nehişt kesek her'e hindur', pêştirî Petrûs, Yûh'enna, Aqûb û dê û bavê qîzikê. ⁵² H'emû digirîyan û şîna wê dikirin, lê Îsa got: «Negrîn. Ew nemirîye, lê hênijîye».

⁵³ Wana qerfê xwe Pê dikir, çimkî zanibûn ku ewa mirîye. ⁵⁴* Û Îsa destê wê girt, deng da wê û got: «Qîzik, r'abe!» ⁵⁵ Û r'uh'ê wê lê vegerîya, pê'r'a-pê'r'a r'abû ser xwe. Îsa e'mir kir, ku xurek bidine wê. ⁵⁶ Dê û bavê wê zendegirtî man. Lê Ewî t'emî li wan kir, ku vê yekê kesîr'a nebêjin.

Şandina her donzdeha

(*Metta 10:5-15; Marqos 6:7-13*)

9 ¹ Îsa gazî her donzdeh şagirtêd Xwe kir, qewat û h'ukum da wan, ku h'emû cina derxin û ji nexweşîya qenc kin. ² Ew şandin, ku P'adşatîya Xwedê dannasîn kin û nexweşa qenc kin ³ û wanar'a got: «Bona r'ê tiştêkî hilnedin, ne şivdar, ne tûrik, ne nan, ne p'ere, ne jî du dest kiras. ⁴ Çî mala ku hûn her'inê, wir bimînin û jî wir r'êk'evin. ⁵ Û ew dera ku we qebûl nekin, gava ji wî bajarî dertên, t'oza nigêd xwe dawşînin, wekî wanar'a bibe şe'detî». ⁶ Û şagirt r'abûn, gund-gund ger'îyan û her dera Mizgînî dan, nexweş qenc kirin.

* 8:45 Nav hinek destnivîsarada aha ye: «Û yêd pê'r'a».

** 8:45 Nav hinek destnivîsarada ev jî heye: «Û Tu dibêji, k'î bû, li Min k'et?»

* 8:48 Nav hinek destnivîsarada ev jî heye: «Serxwe be!»

* 8:54 Nav hinek destnivîsarada ev jî heye: «Îsa h'emû derxistine derva...»

Şaşîya Hêrodes*(Metta 14:1-12; Marqos 6:14-29)*

⁷ Awa Hêrodesê serwêr bona h'emû kirinêd Îsa bihîst û t'e-vîhev bû, çimkî hineka digot: «Eva Yûh'enna ye, ji nav mirîya r'abûye» ⁸ û hineka jî digot: «Êlyas e k'ifş bûye» û hinekêd mayîn jî digotin: «Eva yek ji p'êxemberêd berê ye sax bûye». ⁹ Hêrodes got: «Min serê Yûh'enna da lêxistinê, lê Eva k'î ye ku ez derheqa Wîda van tişta dibihêm?» Û wî dixwest Îsa bidîta.

Îsa pênc h'ezara t'êr dike*(Metta 14:13-21;**Marqos 6:30-44;**Yûh'enna 6:1-14)*

¹⁰ Gava şandî vegeer'îyan, çî ku wan kiribû Îsar'a gilî kirin. Ewî t'enê şandîyêd Xwe t'evî Xwe hildan û çûne berbi bajarê Beyt-saydayê. ¹¹ Gava e'lalet pê h'esîya, pey Wî çû. Îsa ew qebûl kirin û t'evî wan bona P'adşatîya Xwedê xeber dida û ewêd ku h'ewcê qencbûnê bûn qenc kirin. ¹² Berê êvarê her donzdeh hatine cem Wî û jêr'a gotin: «E'laletê ber'de, ku her'in gund û bergêd dor-bera cî-war bin û xwer'a xurek dest xin, çimkî em li cîkî xikî-xweli

ne». ¹³ Lê Îsa wan'r'a got: «Hûn xurek bidine wan». Wana jî lê vegeer'and û gotin: «Pêştirî pênc nan û du me'sîya wekî mayîn tişteki me t'une, heger em neçin t'emamîya cime'têr'a xurek nek'ir'in?» ¹⁴ Çimkî weke pênc h'ezar mêrî bûn. Ewî şagirtêd Xwer'a got: «Cime'tê pêncî-pêncî bidine r'ûniştandinê». ¹⁵ Û usa kirin, h'emû jî dane r'ûniştandinê. ¹⁶ Ewî ew pênc nan û her du me'sî hildan, berê Xwe e'zmêda kir şikirî da, kerkir û da şagirta, ku belayî e'laletê kin. ¹⁷ H'emûya jî xwar t'êr bûn û donzdeh sele jî hûrikêd bermayî berev kirin.

Petrûs şe'detîyê**li ser Îsa dide***(Metta 16:13-19;**Marqos 8:27-29)*

¹⁸ Carekê Îsa bi t'enê t'evî şagirtêd Xwe dua dikir, ji wan pirsî: «Bi t'exmîna cime'tê Ez k'î me?» ¹⁹ Wana lê vegeer'and û gotin: «Hinek dibêjin <Yûh'ennayê nixumdar e>, hinekêd din dibêjin <Êlyas e>, hinekêd mayîn jî dibêjin <yek ji p'êxemberêd berê ye sax bûye>». ²⁰ Ewî ji wan pirsî: «Lê hûn çî dibêjin? Bi t'exmîna we Ez k'î me?» Petrûs lê vegeer'and û got: «Tu Mesîhê Xwedê yî».

**Îsa derheqa cefa
û mirina Xweda dibêje**

(Metta 16:20-28;

Marqos 8:30-9:1)

²¹ Hingê Îsa h'îşk t'emî da wan, ku wê yekê kesîr'a nebêjin. ²² Û ewî got: «Kur'ê Mêriv gerekê gelekî cefa bik'îşîne, ji alîyê r'ûspîya, serekêd k'ahîna û qanûnzana bê t'exsîrkinin û kuştinê, lê r'oja sisîya wê ji mirinê r'abe».

Xaçêf xwe hilde û li pey min were

²³ Û Îsa h'emûyar'a got: «Heger yek dixwaze li pey Min bê, bira xwe înk'ar ke û her r'oj xaçêf xwe hilde û li pey Min bê. ²⁴ Çimkî k'î ku dixwaze e'mirê xwe xilaz ke, ewê unda ke û k'î ku e'mirê xwe bona Min unda ke, ewê xilaz ke. ²⁵ Çi feyde, heger meriv t'emamiya dinyayê qazinc ke, lê e'mirê xwe unda ke yan zîrê xe? ²⁶ Û k'î Min û xeberêd Min şerm h'esab ke, Kur'ê Mêriv jî wê wî şerm h'esab ke, gava Ew bi r'ûmeta Xwe, r'ûmeta Bavê û milyak'etêd pîrozva bê. ²⁷ Ez r'ast wer'a dibêjim, hinekêd li vir sekinî wê mirinê nebînîn, h'eta ku P'adşatîya Xwedê bibînîn».

**Şagirt Îsa nava nûr
û r'ûmetêda dibînin**

(Metta 17:1-8; Marqos 9:2-8)

²⁸ Pey wê xeberdanêr'a weke h'ef-têkê şûnda, Îsa Petrûs, Yûh'enna û Aqûb hildan çûne serê ç'iyê ku dua bikin. ²⁹ Gava Îsa dua dikir, r'engê r'ûyê Wî hate guhastinê, k'incêd Wî çîl-qerqaş bûn, biriqîn. ³⁰ Û va du meriva t'evî Wî xeber didan, yek Mûsa bû, yek jî Êlyas. ³¹ Ewana bi r'ûmet k'îfş bûn û bona mirina Wî xeber didan, ku Orşelîmêda wê bibûya. ³² Ç'e'vêd Petrûs û ewêd t'evî wî ji xewê giran bibûn, lê gava h'îşyar bûn, r'ûmeta Wî û her du merivêd cem Wî sekinî dîtin. ³³ Çaxê ewana jî Wî dûr k'etin, Petrûs Îsar'a got: «Mamosta, çawa r'ind e ku em vir in! De emê sê h'olika çêkin, yekê Ter'a, yekê Mûsar'a û yekê jî Êlyas'a». Çimkî ewî nîzanibû ew çî dibêje. ³⁴ Gava ewî hê xeber dida, e'wrek hat û ser wan kire sî. Û çaxê k'etine bin wî e'wrî, ewana tîrsîyan. ³⁵ Û jî wî e'wrî dengê hat û got: «Ev e Kur'ê Min, Bijartîyê Min^{f*}! Guhdarîya Wî bikin!» ³⁶ Gava ew deng hat, Îsa t'enê ma.

* 9:35 Nav hinek destnivîsarada dewsa «bijartî» «delalî» heye. Li gora Îşaya 42:1 Mesîh bijartîyê Xwedê ye.

Û wana dengê xwe bir'î, wan r'o-jada çi ku dîtibûn kesîr'a negotin.

Îsa kur'ikekî cinak'etî qenc dike

(Metta 17:14-18; Marqos 9:14-27)

³⁷ R'oja dinê, gava ewana ji ç'i-yê hatine xwarê, e'laleteke giran pêşîya Wîda hat. ³⁸ Hingê ji nav e'laletê merivekî gazî kir û got: «Dersdar, ez hîvî ji Te dikim, bi ç'e'vê r'e'mê li kur'ê min binihêr'e. Ew tayê minî t'enê ye. ³⁹ R'uh'ekî xirab wî digire û nişkêva dike qîr'în vediç'ir'ike, k'ef ser dik'eve hûrdexweşî dibe û bi zorekê ji wî dûr dik'eve. ⁴⁰ Min lava ji şagirtêd Te kir, ku cin jê derxin, lê wana nikaribû». ⁴¹ Îsa got: «Nisilê nebawer û xalifî! H'eta k'engê Ezê t'evî we bim û li we sebir kim? Kur'ê xwe bîne vir». ⁴² Gava hê dihat, cin ew e'rdê xist û veç'ir'ikî. Îsa li r'uh'ê h'eram hilat, kur'ik qenc kir û da bavê wî. ⁴³ T'emamîya cime'tê ser mezinayîya Xwedê zendegirtî mabû.

Îsa dîsa derheqa mirina Xweda dibêje

(Metta 17:22-23; Marqos 9:30-32)

Û çaxê h'emû ser her tiştêd ku Îsa dikirin e'cêbmayî mabûn, Ewî şagirtêd Xwer'a got: ⁴⁴ «Hûn van xebera bîra xweda xwey kin: Kur'ê Mêriv wê bik'eve destê

meriva». ⁴⁵ Lê wana ev yek fe'm nekir, çimkî ev ji wan veşartî bû ku fe'm nekin û turuş nedikirin ji bona wê yekê ji Wî bipirsîyana.

K'î ye yê herî mezin?

(Metta 18:1-5; Marqos 9:33-37)

⁴⁶ Nav şagirtada pirs pêşda hat, ku nava wanda k'î ye yê herî mezin. ⁴⁷ Lê nêtêd dilê wan Îsava e'yan bûn, zar'okek anî cem Xwe da sekinandinê ⁴⁸ û wanr'a got: «K'î ku evê zar'okê bi navê Min qebûl ke, ew Min qebûl dike. Û k'î ku Min qebûl ke, Yê ku Ez şandime qebûl dike. Awa ewî nava we h'emûyada yê herî biç'ûk e, ew e yê herî mezin».

Yê ne miqabilî we ye, ew alîyê we ye

(Marqos 9:38-40)

⁴⁹ Yûh'enna r'abû û got: «Mamosta, me merivek dît ku bi navê Te cin derdixistin, lê me kir ku em nehêlin, çimkî ew pey me nayê». ⁵⁰ Lê Îsa wîr'a got: «Pêşîyê li wî negirin, çimkî ewê ku ne miqabilî we ye, ew piştta we ye».

Gundekî samerîya^f Îsa qebûl nake

⁵¹ Û çaxê ew r'ojêd ku Îsayê bihata hildanê nêzîk bûn, Ewî

berê Xwe da Orşelîmê, ku her'e wir. ⁵² Û pêşîya Xwe merî şandin, ewana çûne gundekî Sameryayê^f ku bona Wî hazîrîyê bibînîn. ⁵³ Lê samerîya^f Ew li wir qebûl nekir, çimkî berê Wî k'etibû Orşelîmê. ⁵⁴ Gava şagirtêd Wî Aqûb û Yûh'enna ev yek dît, gotin: «Xudan, Tu dixwazî em ji e'zmên agir bixwazin ku bibare û qir'a van bîne?*** ⁵⁵ Lê Ew vege'îya, li wan hilat*. ⁵⁶ Û çûne gundekî din.

Cabdarîya yêd ku pey Îsa diçin

(Metta 8:19-22)

⁵⁷ Û çaxê ewana r'êda bûn, yekî Wîr'a got: «Tu k'uda jî her'î ezê pey Te bêm». ⁵⁸ Îsa gote wî: «R'ûvîyar'a qul hene, teyredêd e'zmênr'a jî hêlîn, lê bona Kur'ê Mêriv çik t'une ku serê Xwe lê dayne». ⁵⁹ Îsa yekî dinr'a got: «Pey min were». Ewî jî got: «Xudan! Îzinê bide min, ku ez pêşîyê her'im bavê xwe defin kim». ⁶⁰ Lê

Îsa wîr'a got: «Bira mirî mirîyê xwe defin kin. Tu her'e P'adşatîya Xwedê dannasîn ke». ⁶¹ Yekî din jî got: «Ezê pey te bêm Xudan, lê t'enê îzinê bide min, ku ez pêşîyê xatirê xwe ji neferêd mala xwe bixwazim». ⁶² Îsa got: «K'î ku destê xwe datîne ser k'otanê û li pişt xweva dinihêr'e, ew ne hêjayî P'adşatîya Xwedê ye».

Şandina h'eftê du şagirta

10 ¹ Pey vê yekêr'a Xudan h'eftê du* şagirtêd din jî k'ifş kirin û ewana dudu-dudu pêşîya Xweva şandine wan cî û bajara, k'îderê Xwexa wê biçûyayê ² û wanar'a got: «Nandirûn^f gelek e, lê p'ale hindik in. Awa hîvî jî Xweyê nandirûnê bikin, wekî p'ala nandirûna Xwer'a bişîne. ³ Her'in, Ez va we mîna berxa dişnime nava gura. ⁴ Xwer'a ne k'îsik hildin, ne tûrik, ne jî çarixa. Û r'êva silavê* nedine t'u kesî. ⁵ Çi mala ku hûn her'inê, pêşîyê bêjin:

* 9:54 Nav hinek destnivîsarada ev jî heye: «Çawa Êlyas kir».

** 9:54 P'adşatî IV, 1:9-16.

* 9:55 Nav hinek destnivîsarada ev jî heye: «Û got: «Hûn nizanin xweyê çî r'uh'î ne. Çimkî Kur'ê Mêriv nehat, ku r'uh'ê meriva unda ke, lê xilaz ke».

* 10:1 Nav hinek destnivîsarada aha ye: «H'eftê».

* 10:4 Aha tê fe'mkirinê: «R'êva neseकिन, wekî bi silavdayînê wextê xwe unda nekin».

«E'dilayî vê malêr'a». ⁶ Û heger li wir merivekî hêjayî e'dilayîyê hebe, e'dilayîya weyê li ser wî bimîne. Lê heger t'unebe, wê li we veger'e. ⁷ Û wê malêda bimînin, çi xwarinê jî bidine we, ewê jî bixwin û vexwin, çimkî p'ale hêjayî heqê xwe ye. Û mal bi mal neger'in. ⁸ K'îjan bajarê ku hûn her'inê û we qebûl kin, çi daynine ber we, bixwin. ⁹ Nexweşêd navda qenc kin û wanr'a bêjin: «P'adşatîya Xwedê nêzîkî we bûye». ¹⁰ Lê ew bajarê ku hûn her'inê û we qebûl nekin, derêne meydana û bêjin: ¹¹ «Em wê t'oza ku ji bajarê we nigêd meva girtîye jî li ser weda dawdişînin. Lê vê yekê bizanîbin ku P'adşatîya Xwedê nêzîkî we bûye». ¹² Ez ji wer'a dibêjim, R'oja^f Axretê h'alê Sodomê^f wê ji ya wî bajarî çêtir be*.

Bajarêd nebawer (Metta 11:20-24)

¹³ Wey li te Xorazîn! Wey li te Beytsayda! Heger ew k'eremetêd ku nava weda bûn, Sûr û Saydayêda* bibûna, ewanayê zûva bi k'urxf nav k'oziyêda^f r'ûniştî t'obe

bikirana. ¹⁴ Lê R'oja Axretê h'alê Sûr û Saydayê wê ji h'alê we çêtir be. ¹⁵ Û tu Kefernahûm, te t'irê tê h'eta e'zmên bilind bî? Lê tê h'eta dîyarê^f mirîya her'î xwarê!

¹⁶ Ewê guhdarîya we dike, guhdarîya Min dike û ewê we t'exsîr dike, Min t'exsîr dike, lê ewê Min t'exsîr dike, yê ku Ez şandime t'exsîr dike».

Veger'andina h'eftê duda

¹⁷ Ew h'eftê du şagirt bi eşq û şa veger'îyan û gotin: «Xudan, cin jî saya navê Te elimî me dibûn». ¹⁸ Ewî wanar'a got: «Min mîrêcin dît, çawa birûska ji e'zmên jorda k'etî. ¹⁹ Awa Min h'ukum daye we, ku hûn me'r û dûp'işka û t'emamîya qewata dijmin p'êpeskin û qet t'u tiştê zîrarê nede we. ²⁰ Lê bi wê yekê şa nebin ku cin elimî we dibin, lê şa bin, ku navêd we li e'zmana nivîsar e».

Şabûna Îsa

(Metta 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Wî çaxî Ew bi R'uh'ê Pîroz şa bû û got: «Şikir navê Te be Bavo, Xudanê e'rd û e'zman, ku Te ev

* ^{10:12} Destpêbûn 19.

* ^{10:13} Xorazîn û Beytsayda bajarêd cihûya bûn, lê Sûr û Sayda ew bajarêd necihûya bûn, awa gotî p'ûtp'arîst bûn.

tişt ji zana û bîlana^f veşartin û li ber zar'a vekir. Belê Bavo, çimkî aha li Te xweş hat. ²² Her tişt ji Bavê Min Minr'a hatîye dayînê. Kesek nizane Kur^f k'î ye, pêştirî Bavê û kesek nizane Bav k'î ye, pêştirî Kur' û yêd ku Kur' bixwaze wanva Bavê bide naskirinê». ²³ Û wê gavê ser şagirtêd Xweda vege- r'îya û wanar'a başqe got: «Xwezî li wan ç'e'va, çi ku hûn dibînin ew jî dibînin. ²⁴ Çimkî Ez wer'a dibêjim, ku gelek p'êxember û p'adşa xwestin ew tiştêd ku hûn dibînin bidîtana, lê nedîtin û ew tiştêd ku hûn dibihên bibihîstana, lê nebihîstin».

Mesela samerîyê qenc

²⁵ Hingê qanûnzane k'î abû Ew cêr'iband û got: «Dersdar, ez çi bikim, wekî jîyîna^f h'eta-h'etayê bistînim?» ²⁶ Ewî jî wîr'a got: «Qanûnêda çi nivîsar e? Tu çawa dixûnî?» ²⁷ Ewî lê vege'and û got: ««Xudan Xwedêyê xwe h'iz bike, bi t'emamîya dilê^f xwe, bi t'emamîya canîya xwe, bi t'emamîya qewata xwe û bi t'emamîya h'işê xwe»*, <hevalê xwe jî weke xwe h'iz bike»**». ²⁸ Û Îsa wîr'a got: «Te r'ast

got. Usa bike û tê bijîyî». ²⁹ Lê ewî xwest xwe r'ast derxe, Îsar'a got: «Hevalê min k'î ye?» ³⁰ Îsa lê ve- ger'and û got: «Merivek hebû, ew jî Orşelîmê berjêrî Erîhayê dibû. Ew k'ete destê qaçaxa û wana ew te'zî kir, k'utan û nivkuştî hiştin çûn. ³¹ Usa qewimî ku k'ahînek wê r'êda dihat. Gava ew dît, berr'a derbaz bû çû. ³² Usa jî yekî lêwî^f hat, gihîşte wî cîyî, li wî nihêr'î, berr'a derbaz bû çû. ³³ Paşê r'êwîkî samerî hat. Gava ew dît, gunê wî lê hat. ³⁴ Ew nêzîkî wî bû, bizir û şerav li birînêd wî xistin, p'êç'a û ew danî ser k'erk'edanê xwe bire mêvanxanê û bona wî xem kir. ³⁵ R'oja dinê du zîv derxistin dane xweyê mêvanxanê û got: <Xweyîtiyê li vî bike, tu çi jî ser wî zêde xerc kî, gava ez vege'iyam, ezê li te vege'înim».

³⁶ Niha t'exmîna te, ji wan her- sêka k'îjan bû hevalê wî merivê ku k'ete destê qaçaxa?» ³⁷ Ewî jî got: «Ewê ku gune lê anî». Îsa wîr'a got: «Her'e tu jî usa bike».

Îsa mala Mert'a û Meryemêda

³⁸ Çaxê r'êk'etin çûn, Îsa k'ete gundekî. K'ulfetek ku navê wê

* 10:27 Qanûna Ducarî 6:5.

** 10:27 Qanûna K'ahîntîyê 19:18.

Mert'a bû Ew bire mala xwe. ³⁹ Xûşkeke wê jî hebû, navê wê Meryem. Ewa ber nigêd Xudan r'ûniştibû û guhdarîya xeberêd Wî dikir. ⁴⁰ Mert'a jî ku gelek t'ivdarekdîtînêva giro bû, hat sekinî û Îsar'a got: «Xudan, qet xema Te nîne ku xûşka min nava vê t'ivdarekdîtînêda ez t'enê hiştîme? Bêje wê ku alî min bike». ⁴¹ Xudan lê vege'and û gotê: «Mert'a, Mert'a, tu bona gelek tiştta xema dikî û t'evîhev dibî. ⁴² Lê t'enê tişttek lazim e, ew p'ara qenc jî Meryemê xwer'a bijart û ji wê nayê standinê».

Hînkirina bona duakirinê

(Metta 6:9-13; 7:7-11)

11 ¹ Carekê Îsa cîkî dua dikir, gava xilaz kir, ji şagirtêd Wî yekî jêr'a got: «Xudan, me hînî duakirinê ke, çawa Yûh'enna şagirtêd xwe hîn kirin». ² Ewî wanar'a got: «Gava hûn dua dikin, aha bêjin:

Bavo*,

Navê Te pîroz be.

P'adşatîya Te bê**.

³ Nanê meyî r'ojê r'oj bi r'oj bide me.

⁴ Û gunêd me bibaxşîne, çimkî em jî dibaxşînine h'emû deyndarêd xwe

û me nebe cêr'ibandînê*».

⁵ Û wanar'a got: «Ji we k'îjan e ku dostekî wî hebe û nivê şevê her'e mala wî jêr'a bêje: «Dosto, sê nana deynî bide min. ⁶ Çimkî pismamekî min ji r'ê dager'îya-ye hatîye mala min, tişttekî minî xwarinê t'une, ku daynime ber wî».

⁷ Û ew jî hindur'da lê vege'rine û bêje: «Derî îdî dada ye, ez û zar'êd xweva jî nava cî-nivînada ne, ze'-metê nede min, ez nikarim r'abim bidime te». ⁸ Ez wer'a dibêjim, heger ew bona dostîyê jî r'anebe nên nede wî, lê bona bêarzîya wî wê r'abe çiqas jêr'a lazim be bide wî. ⁹ Ez wer'a dibêjim, bixwazin hûnê bistînin, biger'in hûnê bîbînin, derî xin wê ber we vebe. ¹⁰ Çimkî k'î ku dixwaze distîne, k'î ku diger'e dibîne û k'î ku derî dixwe ber wî vedibe.

¹¹ Ji we k'îjan e ew bav, ku kur'ê wî me'sî bixwaze, dewsa me'sî

* ^{11:2} Nav hinek destnivîsarada aha ye: «Bavê meyî e'zman».

** ^{11:2} Nav hinek destnivîsarada ev jî heye: «E'mirê Te be, çawa li e'zmên usa jî li ser e'rdê».

* ^{11:4} Nav hinek destnivîsarada ev jî heye: «Lê me ji yê xirab xilaz ke».

me'r bidê*, ¹²yan jî hêkê bixwaze, dûp'îşkê bidê? ¹³Hûn ku xirab in, zanin tiştêd qenc bidine zar'êd xwe, lê Bavê e'zmana wê çiqas zêde R'uh'ê Pîroz bide ewêd ku ji Wî dixwazin».

Îsa û Belzebûl^f

(Metta 12:22-30;

Marqos 3:20-27)

¹⁴Carekê Îsa cinê lal ji yekî derdixist, çaxê ku cin derk'et, ewî lal xeber da û e'lalet zendegirtî ma. ¹⁵Lê ji wan hineka got: «Ew bi h'ukumê Belzebûlê^f serwêrê cina cina derdixê». ¹⁶Hineka jî Ew dicêr'iband, nîşanêd e'zmên ji Wî dixwestin. ¹⁷Lê nêtêd dilê wan Îsava e'yan bûn û wanar'a got: «Her p'adşatîya ku nava wêda t'ifaq^f t'unebe wê wêran be û mala ku bêt'ifaqî bik'evê, ew mal namîne. ¹⁸Hûn dibêjin, ku Ez bi h'ukumê Belzebûl cina derdixim. Lê heger mîrêcin nava xweda bêt'ifaq be, p'adşatîya wî wê çawa bimîne? ¹⁹Û heger Ez bi Belzebûl cina derdixim, lê yêd ku pey we tên* bi çi derdixin? Heger usa be, ewê we lomek'ar kin. ²⁰Lê heger Ez bi t'ilîya Xwedê cina derdixim,

wekî usa ye P'adşatîya Xwedê gihîştîye we. ²¹Çaxê yekî qewat bi ç'ek xweyîtîyê mala xwe dike, t'û tiştê wî zîrar lê nabe. ²²Lê gava yekî ji wî qewattir bê û wî bigire, wê ew ç'ekê ku wî gumana xwe dabû ser jê bistîne, hebûka wî jî bela ke. ²³K'î ku ne t'evî Min e, miqabilî Min e û k'î ku t'evî Min t'op nake, bela dike.

Veger'andina r'uh'ê h'eram

(Metta 12:43-45)

²⁴Çaxê r'uh'ê h'eram ji mêriv dertê, cîyê bê av digêr'e, ku r'ih'e-tîyê bibîne û gava nabîne, dibêje: «Ez veger'ime wê mala xweye ku jê derk'etime». ²⁵Û gava tê, paqijkirî û hevdayî dibîne. ²⁶Hingê diçe h'eft cinêd dine ji xwe xirabtir jî tîne, dik'evine wir dijîn. Û axirîya wî merivî ji pêşiyê xirabtir dibe».

Xwezilîya r'ast

²⁷Çaxê Îsa hê xeber dida, ji nava e'laletê k'ulfetekê dengê xwe bilind kir û Wîr'a got: «Xwezî li wî bet'i-nî, ku Tu xweda xweykirî û wan bistana, ku şîr dane Te». ²⁸Lê Ewî got: «Hê xwezî li wan, yêd ku xebera Xwedê dibihên û pêk tînin».

* 11:11 Nav hinek destnivîsarada ev jî heye: «Kur'ê wî nan jê bixwaze, kevir bidê?»

* 11:19 Aha jî tê fe'mkirinê: «Zar'êd we».

**K'eremetekê
çawa nîşan dixwazin**

(Metta 12:38-42; Marqos 8:12)

²⁹ Çaxê e'lalet ser Wî dicivîya, Îsa destpêkir û got: «Eva nisila xirab e, nîşanekê dixwaze, lê jêr'a nîşaneke din nayê dayînê pêştirî nîşana Ûnis^f p'êxember. ³⁰ Çawa Ûnis bona Nînewaya bû nîşan, usa jî Kur'ê Mêriv wê vî nisilîr'a bibe nîşan*. ³¹ P'adşa Başûrê^f wê R'oja Axretê t'evî merivêd vî nisilî r'abe û wan neheq ke, çimkî ewa ji serê dinê hat, ku serwaxtîya Silêman^f bibihê û va ye Yekî ji Silêman mestir li vir heye*. ³² Merivêd Nînewayê R'oja Axretê wê t'evî vî nisilî r'abin û wan neheq kin, çimkî ewana bi dannasîniya Ûnis ji gunekirinê veger'îyan. Va ye Yekî ji Ûnis mestir li vir heye.

Ç'ira bedenê

(Metta 5:15; 6:22-23)

³³ Kesek ç'irê vênaxe û danayne çîyê xewle, ne jî dike binê firaqê, lê datîne ser p'êç'irê, wekî ewê ku dik'evine hindur', r'onayê bibînin. ³⁴ Ç'ira bedena te ç'e'vê te ye. Heger ç'e'vê te p'ak e, t'emamîya

bedena teyê r'onayî be. Lê heger ç'e'vê te xirab e, bedena teyê jî te'rî be. ³⁵ Awa haş ji xwe hebe, dibe ku ew r'onaya nava teda te'rî ye. ³⁶ Heger t'emamîya bedena te r'onayî ye û p'areke te'rî t'une, h'emûyê jî r'onayî be, çawa ç'ira bi şewqa xwe te r'onayî dike».

**Îsa fêrisî û qanûnzana
neheq dike**

(Metta 23:1-36; Marqos
12:38-40; Lûqa 20:45-47)

³⁷ Gava xeberdana Xwe xilaz kir, yekî fêrisî hîvî jê kir ku her'e t'evî wî nan bixwe. Ew jî çû, li ser sifrê r'ûnişt. ³⁸ Gava fêrisî dît ku Ewî pêşîya nanxwarinê li gora e'detê dîn destêd Xwe neşûştin, zende-girtî ma. ³⁹ Lê Xudan wîr'a got: «Awa hûn fêrisîya t'as û fîncana r'ûyê dervava paqij dikin, lê dilê we hindur'va bi timayê û xira-bîyava t'ijî ye. ⁴⁰ Bêfe'mno! Ewê ku derva çêkir, hindur' çênekir? ⁴¹ Awa bi çîva t'as û fîncanêd we t'ijî ne, bi wan xwer'a xêra bikin û her tiştê wer'a h'elal^f be. ⁴² Lê wey li we fêrisîya! Hûn dehekê^f pûngê^f, ce't'riyê^f û h'emû p'incar'a didin, lê heqîyê û h'izkirina

* ^{11:30} Ûnis 3.

* ^{11:31} P'adşatî III, 10:1-13.

Xwedê davêjine pişt guhê xwe. We gerekê ev yek bikirana û dest ji yêd mayîn nek'îşanda. ⁴³Wey li we fêrisîya, ku hûn k'inîştada k'ursîyêd pêşin h'iz dikin, bazarada jî silava. ⁴⁴Wey li we! Hûn mîna t'îrbêd bê nav-nîşan in, ku meriv ser wan diger'in û nizanin». ⁴⁵Ji qanûnzana yekî lê vege'and û got: «Dersdar, Tu bi van xebera me jî bêhurmet dikî». ⁴⁶Ewî got: «Wey li we qanûnzana jî, çimkî hûn barêd giran didine ser milê meriva, lê t'ilîke xwe jî nadine wan bara. ⁴⁷Wey li we, ku hûn t'îrbêd wan p'êxembera çêdikin, yêd ku kal-bavêd we ew kuştine. ⁴⁸Bi wê yekê hûn şe'detîya xwe didin, ku hûn havijîya xwe kirinêd kal-bavêd xwe tînin. Ewana p'êxember dikuştin û hûn t'îrbêd wan çêdikin. ⁴⁹Lema jî serwaxtîya Xwedê got: «Ezê p'êxember û şandîya bişnime cem wan, ji wan hineka wê bikujin, hineka jî bizêrînin». ⁵⁰Bona vê yekê xûna h'emû p'êxembera, ku ji wextê e'firandina dinyayêda hatîye r'êtinê, ji vî nisilî wê bê xwestinê, ⁵¹ji xûna Habîl^f h'eta xûna Zekerîya, ya ku nav gorîgehê^f û p'aristgehêda hate r'êtinê. Ez r'ast wer'a dibêjim, ji vî nisilî wê bê xwestinê. ⁵²Wey li we qanûnzana, ku we k'ilîta za-

nebûnê hildaye. Ne hûn k'etinê û ne jî we hiştîye yêd ku dixwazin bik'evinê». ⁵³Û gava Ew r'abû ku her'e, qanûnzana û fêrisî qilqilîn, bona gelek tiştta Wîr'a k'etine de'wê. ⁵⁴Û ber devê Wî sekinî bûn, wekî bi xeberekê bikaribin Wî bigirin û gunek'ar kin.

Hînkirina derheqa dur'ûtîyêda

12 ¹Wî çaxî, gava bi h'ezara merî civîyan, usa ku ser hevr'a derbaz dibûn, Ewî pêşiyê destpêkir şagirtêd Xwer'a got: «H'evza xwe ji hevîrtir'şkê^f fêrisîya bikin, Ez tînime ser dur'ûtîya wan. ²Tiştêkî dizîva t'une ku derneyê û ne jî veşartî ku k'ifş nebe. ³We çi te'rîyêda gotîye, ewê r'onayêda bê bihîstinê û we çi li malê guhada xeber daye, ewê ser bana bibe dengî.

Bizanibin ku tirsra we ji k'ê hebe (Metta 10:28-31)

⁴Ez we pismamêd Xwer'a dibêjim, ji wana netirsin, yêd ku bedenê dikuujin, ji wê pêştir tiştêkî din nikarin bikin. ⁵Lê Ezê wer'a bêjim, ku hûn ji k'ê bitirsin. Ji Wî bitirsin, Yê ku pey kuştinêr'a jî h'ukumê Wî heye bavêje

ce'nimêf. Belê, Ez wer'a dibêjim ji Wî bitirsin! ⁶ Ne pênc ç'ivîk bi du diravêd çarqur'ûşê têne firo-tanê? Lê Xwedê ji wan yekî jî bîr nake. ⁷ Usa jî her t'êlekî p'or'êd serê we jimartî ye. Netirsin, hûn ji gelek ç'ivîka qîmettir in.

Îqrar' û înk'arkirina Îsa

(Metta 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Ez wer'a dibêjim, k'î ku ber meriva Min îqrar' ke, Kur'ê Mêriv jî wê wî ber milyak'etêd Xwedê îqrar ke. ⁹ Û k'î ku Min ber meriva înk'ar ke, ewê jî ber milyak'etêd Xwedê bê înk'arkirinê. ¹⁰ Û k'î ku tiştêkî miqabilî Kur'ê Mêriv bêje, wê bê baxşandinê. Lê k'î ku gotineke xirab miqabilî R'uh'ê Pîroz bêje, li wî nayê baxşandinê. ¹¹ Û gava we bibine k'inîšta yan ber h'akim yan serwêrêd h'ukumetê, hûn xem nekin ku hûnê çawa caba xwe bidin yan çi bêjin. ¹² Çimkî R'uh'ê Pîroz ewê demê wê we hîn ke, çi lazim e ku hûn bêjin».

Dewletîyê bêfe'm

¹³ Ji nava e'laletê yekî Wîr'a got: «Dersdar, bêje birê min, bira mî-rat'a'f bavê min minr'a p'areveke». ¹⁴ Ewî wîr'a got: «Heval, k'ê Ez ser we h'akim yan jî p'arkir k'ifş kirime?» ¹⁵ Û gote wan: «Haş ji

xwe hebin û h'evza xwe ji her cûr'e timayê bikin, çimkî e'mirê însên zêdebûna hebûka wîva girêdayî nîne». ¹⁶ Ewî meselek jî wanr'a got: «Zevîya merivekî dewletî gelek ber da. ¹⁷ Û ewî dilê xweda got: «Ez çawa bikim? Cî jî t'une ku deremeta xwe têkimê». ¹⁸ Û got: «Ezê aha bikim, e'mbarêd xwe hilşînim û hê yêd mezin çêkim, h'emû deremet û hebûka xwe jî bikime wir. ¹⁹ Û xwexa xwer'a bêjim: E'vdo! Te bona xwe t'êra gelek sala, gelek hebûk daye ser hev, r'ûnê bixwe, vexwe û şa be». ²⁰ Lê Xwedê gote wî: «Bêfe'mo! Îşev r'uh'ê teyê ji te bê standinê. Ev hebûka te berev kirîye wê k'êr'a bimîne?» ²¹ Usa jî wê bê serê her kesî, yê ku bona xwe xiznê t'op dike û pê Xwedê dewletî nabe».

Hînkirina derheqa xemkirinêda

(Metta 6:25-34)

²² Hingê Ewî şagirtêd Xwer'a got: «Lema Ez wer'a dibêjim, bona e'mirê xwe xema nekin, ku hûnê çi bixwin, ne jî bona bedena xwe, ku hûnê çi li xwe kin. ²³ Çimkî e'mir jî xwarinê qîmettir e û beden jî ji k'inca. ²⁴ Dîna xwe bidine qar'qar'a'f, ne dir'eşînin, ne didirûn û ne jî e'mbar yan k'îlerêd wan hene, lê

Xwedê r'isqê wan digihîne. Hûn çiqasî ji teyreda qîmettir in! ²⁵ Îdî ji we k'î dikare bi xemêd xwe deqekê ser e'mirê xweda zêde ke*? ²⁶ Heger hûn wî tiştê herî biç'ûk nikarin bikin, îdî çima bona tiştêd mayîn xem dikin? ²⁷ Dîna xwe bidine sosina, çawa şîn dibin, ne dixebitin û ne dir'êsin. Ez wer'a dibêjim, ku Silêman jî nava t'emamîya wê xêr-xizna xweda mîna ji wan yekê xwe nekir. ²⁸ Heger gîhayê çolê, ku îro heye û sibê davêjine nava êgir, Xwedê usa dixemilîne, lê çiqas zêde wê li we ke, kêmbawerno? ²⁹ Li van tišta neger'in, ku hûnê çî bixwin yan çî vexwin. Ber xwe nek'evin. ³⁰ Çimkî p'ûtp'aristêd' dinyayê li pey wan h'emû tišta dik'evin, lê Bavê we zane ku hûn h'ewcê wan tišta ne. ³¹ Lê ber wêva hûn li P'adşatîya Wî biger'in û ewê wer'a bêne dayîne.

Xizna e'zmana

(Metta 6:19-21)

³² Netirse, kerîyê pêzî biç'ûk! Çimkî li Bavê we xweş hat, ku p'adşatîyê bide we. ³³ Hebûka xwe bifiroşin û xwer'a xêra bikin. Xwer'a k'îsikê ku nar'ize û xizna e'zmanaye ku kêman nabe qazinc

kin. Li wê derê ne dizê nêzîk bê û ne jî wê bizûzê bixwe. ³⁴ Çimkî xizna we k'îderê be, dilê weyê jî li wê derê be.

Xulamê h'îşyar

(Metta 24:45-51)

³⁵ Bira pišta we girêdayî û ç'i-rêd we vexistî bin. ³⁶ Hûn mîna wan meriva bin, yêd ku hîvîya axayê xwe ne, ku ewê k'engê ji de'watê veger'e, ku çaxê bê dêrî xe, pêr'a-pêr'a r'abin dêrî vekin. ³⁷ Xwezî li wan xulama, ku çaxê axayê wan bê, wan h'îşyar bibîne. Ez r'ast wer'a dibêjim, ewê pišta xwe girêde, wan ser sifrê bide r'ûniştandinê û berdestîyê wan'r'a bike. ³⁸ Û heger axayê wan nîvê şevê yan jî berbanga sibehê bê û wan usa bibîne, ew xulamana xwezilî ne. ³⁹ Lê hûn vê yekê bizanibin, heger xweyê malê bizanibûya ku dizê k'îjan sih'etê bihata, wê nehišta ku mala wî derevekira. ⁴⁰ Awa hûn jî hazir bin, çimkî ew sih'eta ku dilê wer'a derbaz nabe, Kur'ê Mêriv wê bê.

Xulamê amin û xulamê bêamin

⁴¹ Petrûs got: «Xudan, eva mesela te t'enê bona me got yan

* 12:25 Aha jî tê fe'mkirinê: «Bihustekê li ser bejina xwe dirêj ke».

bona h'emûya?»⁴² Xudan got: «K'î ye ew wek'îlxercêf amin û serwaxt, ku axayê wî, wê wî ser xulamêd xwe serwêr k'îfş ke, ku wextda xwarina wan bide wan.

⁴³ Xwezî li wî xulamî, ku çaxê axayê wî bê, ewî usa bibîne.

⁴⁴ Ez r'ast wer'a dibêjim, ewê wî bike serwêrê t'emamîya hebûka xwe.

⁴⁵ Lê heger ew xulam dilê xweda bêje: «Axayê min hatina xwe derengî dêxe» û destpêke li xulam û carîya xe, bixwe, vexwe û serxweş be,

⁴⁶ axayê wî xulamî wê r'ojeke usa bê, ku ew ne hîvîyê ye û sih'eteke usa, ku ew nizane. Wê wî qet-qetî ke û p'ara wî t'evî p'ara bêamina ke. ⁴⁷ Û ew xulamê ku xwestina axayê xwe zane û k'arê xwe nake, ne jî li gora xwestina wî dike, wê gelekî bê k'utanê. ⁴⁸ Lê ewê ku ji nezaniya xwe tiştekî hêjayî k'utanê dike, wê hindikî bê k'utanê.

K'êr'a gelek hatîye dayîne, gelek jî wê jê bê xwestinê û k'êr'a gelek hatîye spartinêf, cabdarîya wî jî wê gelek be.

Îsa dibe sebebê cudêbûnê

(*Metta 10:34-36*)

⁴⁹ Ez hatim, wekî êgir bavêjime ser dinê û Min çawa dixwest wekî îdî alav bida. ⁵⁰ Lê nixumandineke

Min heye, ku Ez gerekê pê bê-me nixumandinê û dilê Min qet ne r'ih'et e h'eta ku ew bê sêrî.

⁵¹ We t'irê Ez hatim e'dilayîyê bidime dinê? Ez wer'a dibêjim na, lê bona cudêbûnê. ⁵² Ji vir şûnda malekêda pênc merivê jî hev cude bin, sisê wê miqabilî duda bin, dudu miqabilî sisîya. ⁵³ Bavê r'abe miqabilî kur', kur' jî bavê, dê qîzê, qîz jî dê, xwesî bûkê û bûk jî xwesîyê».

Nîşanêd zemên

(*Metta 16:2-3; 5:25-26*)

⁵⁴ Û Ewî e'laletêr'a jî got: «Çaxê jî r'oavayê e'wr dertê, hûn dest-xweda dibêjin: «Baranê bibare» û usa jî dibe. ⁵⁵ Û gava bayê başûrê tê, hûn dibêjin: «Hewayê germ be» û usa dibe. ⁵⁶ Dur'ûno! Hûn r'ûyê e'zmên e'nene dîkin hewayê çawa be, lê çawa vî zemanî e'nene nakin?

⁵⁷ Hûn çima xwexa nadine li ber h'esaba, ku k'îjan e r'ast? ⁵⁸ Çaxê neyarê te te k'aşî cem h'akim dike, usa bike, ku r'êva t'evî wî li hev bêtî. Nebe ew te bide destê h'akim, h'akim jî te bide destê seresker û ew jî te bavêje kelê. ⁵⁹ Ez ter'a dibêjim, tu ji wir t'u car dernak'evî h'eta polêf paşin nedî».

**Ji gunekirinê vege'rif,
ku unda nebin**

13 ¹Wî çaxî hinek hatin bona wan celîlîya Îsar'a gotin, xûna k'ijana Pîlato t'evî xûna qurbanêd^f wan kiribû. ²Îsa li wan vege'rif and û got: «We t'irê ew celîlîyêd ku ev yek hate serê wan, ji h'emû celîlîyêd mayîn gunek'artir bûn? ³Ez wer'a dibêjim, na! Lê belê heger hûn ji gunekirinê veneger'rif, hûn h'emûyê jî r'oja wanda her'rif. ⁴Yan jî ew h'ijdeh merivêd ku kela^f Sîlwamê ser wanda k'et mirin, we t'irê ewana ji h'emû binelîyêd Orşelîmê gunek'artir bûn? ⁵Na! Ez wer'a dibêjim, heger hûn ji gunekirinê veneger'rif, hûn h'emûyê jî r'oja wanda her'rif».

Mesela dara hêjîrêye bê ber

⁶Ewî eva mesela jî got: «Merivek hebû, nava r'ezê^f tirîyê wîda dareke hêjîrêye nikandî hebû. R'ojekê ew hat, ku ser wê ber biger'e, lê nedît. ⁷Wî çaxî r'ezvan^r'a got: «Eva muxdarê sê sala ye ez têm, berê vê dara hêjîrê diger'im, lê nabînim. Evê bibir'e! Badîhe-wa^f çima cî girtîye?» ⁸R'ezvan lê vege'rif and û got: «Axa, îsal jî wê sebir ke. Ezê dora wê vedim

û p'eyn^f bikimê. ⁹Heger saleke din ber bide, qenc e, lê heger nede, paşê bibir'e».

**R'oja şemîyê
qenckirina k'ulfeta qoncikî**

¹⁰R'ojekê şemîyê Îsa k'inîşte-kêda hîn dikir. ¹¹Li wir k'ulfeteke qoncikî hebû, ku h'ijdeh salêd wê bû, r'uh'ê nexweşîyê pê'r'a bû. Ewê qet nikaribû xwe r'ast kira. ¹²Gava Îsa ew dît, gazî wê kir û gotê: «E'vdê! Tu ji nexweşîya xwe aza yî!» ¹³Û Ewî destêd Xwe danîn ser wê, ew pê'r'a-pê'r'a r'ast bû û şikirî dida Xwedê. ¹⁴Lê serwêrê k'inîştê hêrs k'et, ku Îsa r'oja şemîyê nexweş qenc kir û e'laletê'r'a got: «Şeş r'oj bona şixulkirinê hene, hûn nava wan r'ojada dikarin bên qenc bin, ne ku r'oja şemîyê». ¹⁵Xudan lê vege'rif and û gotê: «Dur'ûno! Ji we k'ijan r'oja şemîyê gayê xwe yan k'era xwe ji afir' venake û nabe ser avê? ¹⁶Ne eva jî qîza Birahîm e, ku eva muxdarê h'ijdeh salêd wê bûn, mîrêcin ew girêdabû. Ne lazim bû ku ew r'oja şemîyê ji wê qeydê vebûya?» ¹⁷Û gava ew yek got, h'emûyêd ku miqabilî Wî bûn şermî man. Û t'emamîya e'laletê bona wan k'eremetêd Wîye r'ûmetî ku Wî dikirin şa dibû.

**Du meselêd
li ser P'adşatîya Xwedê**

(*Metta 13:31-33;*
Marqos 4:30-32)

18 Peyr'a Îsa got: «P'adşatîya Xwedê mîna çi ye? 19 Ew wê himberî çi kim? 20 Ew mîna h'ebeke t'oximê xerdalê ye, ku merivekî hilda baxçê xweda çand. Û gava ew mezin bû, bû dar, teyredêd e'zmên hêlînêd xwe ser ç'iqlêd wê çêkirin».

20 Ewî dîsa got: «Ez P'adşatîya Xwedê himberî çi kim? 21 Ew mîna hevîrtir'şk e, ku k'ulfetekê hilda nava sê kod* arda stira, h'eta ku h'emû hilat».

Derê teng

(*Metta 7:13-14, 21-23*)

22 Îsa gund û bajarar'a derbaz dibû, hîn dikir û berbi Orşelîmê diçû. 23 Yekî Wîr'a got: «Xudan, gelo hindik in, ewêd ku wê xilaz bin?» Ewî wanr'a got: 24 «Bice'dînin, ku hîn derê tengr'a bik'evine hindur', çimkî Ez wer'a dibêjim, gelekê bixwazin bik'evinê û wê nikaribin. 25 Û peyr'a, ku xweyê malê r'abe derî bigire, hingê hûnê derva bimînin û derî xin bêjin:

«Em xulam, derî li me veke». Ewê li we vege'îne û bêje: «Ez nizanîm hûn ji k'u ne». 26 Hingê hûnê bêjin: «Me t'evî Te xwar, vexwar û Te k'ûçêd meda hîn dikir». 27 Lê Ewê bêje: «Ez wer'a dibêjim, Ez nizanîm ku hûn ji k'u ne. Ji Min dûr k'evin, hûn h'emûyêd ku neheqîyê dikin!» 28 Li wir wê bibe girî û ç'irke-ç'irka dirana, gava hûn Birahîm, Îshaq, Aqûb û h'emû p'êxembera P'adşatîya Xwedêda bibînin, xwe jî derva avîtî. 29 Û wê ji r'ohilat-r'oavayê û bakur^f-başûrê bèn, P'adşatîya Xwedêda ser sifrê r'ûnên. 30 Awa bizanibin ku hinekêd paş wê bibine pêş û hinekêd pêş wê bibine paş».

**Îsa li ser Orşelîmê
dilovîne**

(*Metta 23:37-39*)

31 Wê demê çend fêrisî hatin û Wîr'a gotin: «R'abe ji vir her'e, çimkî Hêrodes dixwaze Te bikuje». 32 Û Ewî wanr'a got: «Her'in wî r'ûvîyîr'a bêjin: «Va Ez îro, sibê cina derdixim, nexweşa qenc dikim û r'oja sisîya Ezê bigihîjime meremê Xwe». 33 Lê gerekê Ez îro, sibê, dusibe r'îya Xweda her'im, çimkî nabe

* 13:21 Sê kodêd cihûya^f dikir qasî 25 kîlograma.

ku p'êxemberek ji Orşelîmê der unda be. ³⁴Orşelîm! Orşelîm! Tu ku p'êxembera dikujî û şandîyêd cem xwe didî ber kevira. Çend cara Min xwest ku zar'êd te usa bicivanda, çawa mirîşk cûcûkêd xwe bin baskêd xweda dicivîne, lê te nexwest! ³⁵Va mala te wê xirabe bimîne. Ez wer'a dibêjim, îdî hûn Min t'u car nabînin, h'eta ku hûn bêjin: «Bimbarek e Ewê ku bi navê Xudan tê»*».

Îsa li mala fêrisîda nexweşekî qenc dike

14 ¹R'ojeke şemîyê Îsa bona nanxwarinê çû mala serwêrekî fêrisîya. Wana ç'e'vê xwe ji ser Wî nedibir'î. ²Li wir pêşberî Wî merivekî bi nexweşîya avzê^f hebû. ³Îsa ji qanûnzana û fêrisîya pîrsî û got: «R'oja şemîyê qenckirin cayîz e yan na?» ⁴Wana dengê xwe nekir. Hingê Ewî nexweş girt, qenc kir û ver'êkir. ⁵Paşê Ewî wanr'a got: «Ji we k'îjan e, heger kur'ê* wî yan gayê wî bik'eve bîrê, r'oja şemîyê pêr'a-pêr'a dest nevjêd dernexe?» ⁶Nikaribûn caba vê pîrsa Wî bidana.

Hînkirina derheqa yêd ku li navê xwe diger'in

⁷Û gava Ewî dît, wekî merivêd t'eglîfkiirî çawa xwe cîyê jorin digirtin, meselek wanr'a got: ⁸«Gava yek te gazî de'watê dike, cîyê jorin r'ûnenî, nebe ku yekî ji te qedirtir jî aliyê wîda t'eglîfkiirî be, ⁹û xweyê de'watê, awa gotî t'eglîfkiirîyê we her duya, bê ter'a bêje: «K'erema xwe cî bide filan kesê». Hingê tê ji şerma xwe r'abî cîyê jêrin r'ûnêyî. ¹⁰Lê çaxê te t'eglîf dîkin, her'e cîyê jêrin r'ûnê, ku çaxê xweyê de'watê bê ter'a bêje: «Pismam, k'erem ke, derbazî jorê be!» Hingê qedirê teyê ber ç'e'vê h'emû r'ûniştîya bilind be. ¹¹Awa her kesê ku xwe bilind ke, wê nimiz be û k'î ku xwe nimiz ke, wê bilind be».

¹²Û Îsa t'eglîfkiirîyê Xwer'a got: «Çaxê tu firavînê yan şîvê datîni, gazî heval-hogir, bira-pismam yan jî der-cînarêd xweyê dewletî neke, nebe ew jî te t'eglîf kin û qencîya te li te vege'rinin. ¹³Lê gava tu xwarinekê datîni, gazî feqîr, seqet, yêd dikulin û kora ke. ¹⁴Hingê tê xwezilî bî, çimkî ewana nikarin

* ^{13:35} Zebûr 118:26.

* ^{14:5} Nav hinek destnivîsarada dewsa «kur'» «k'er» heye.

qencîya te li te vegeer'înin, lê belê R'oja^f R'abûna r'astaye ji mirinê wê li te bê vegeer'andinê».

Mesela şayîya giran

(Metta 22:1-10)

¹⁵ Gava ji hazira yekî ev yek bihîst, Wîr'a got: «Xwezî li wî, ku P'adşatîya Xwedêda nên bixwe».

¹⁶ Lê Îsa wîr'a got: «Merivekî şayîke giran hazir kir û gelek merî t'eglîf kirin. ¹⁷ Gava wextê şayîyê pêr'a gihîşt, ewî xulamê xwe şand, ku h'emû t'eglîf kirîyar'a bêje: «Her tişt îdî hazir e, k'erem kin werin».

¹⁸ Lê her yekî destpêkir me'nî girt. Yê pêşin wîr'a got: «Min xwer'a e'rd k'ir'îye, ez e'seyî gerekê her'im bibînim. Ez hîvî ji te dikim, min bibaxşîne». ¹⁹ Û yê din got: «Min pênc cot ga k'ir'îne, ez diçim ku wan bicêr'ibînim. Ez hîvî ji te dikim, min bibaxşîne». ²⁰ Yê sisîya jî got: «Ez zewicîme, lema nikarim bêm». ²¹ Û ew xulam vegeer'îya hat, ev h'emû axayê xwer'a gilî kirin. Hingê axa hêrs k'et, xulamê xwer'a got: «Zû her'e meydan û k'ûçêd bajêr, feqîra, qopa, seqeta û kora t'op ke bîne vir». ²² Peyr'a xulêm gotê: «Axayê min, te çawa e'mir kir, min usa jî kir, lê dîsa cî heye». ²³ Û axê xulêmr'a got: «Derk'êve serê r'ê û dirba, zorê

li her kesî bike bîne vir, ku mala min t'îjî be. ²⁴ Ez wer'a dibêjim, ku ji wan merivêd t'eglîf kirî t'u kes jî şayîya min wê tiştêkî te'm neke».

Çawa bibine şagirtê Îsa

(Metta 10:37-38)

²⁵ Pey vê yekêr'a e'laleteke giran t'evî Îsa diçû û Ew ser wanda vegeer'îya û got: ²⁶ «Heger yek pey Min bê û Min ji dê û bavê xwe, ji jin û zar'êd xwe, ji xûşk û bira'yêd xwe û usa jî ji xwe ze'ftir h'iz neke, nikare bibe şagirtê Min. ²⁷ Û k'î ku xaçê xwe hilnede pey Min neyê, ew nikare bibe şagirtê Min. ²⁸ Ji we k'îjan e, ku bixwaze bilindcîke nobedara çêke, pêşîyê r'ûnenî nede ber h'esêb, gelo qewata wîyê bigihîjê bîne sêrîf yan na? ²⁹ Nebe ku h'îmê wê dayne û nikaribe bîne sêrî, yêd ku bibînin lê bik'enin ³⁰ û bêjin: «Evî merivî destpêkir çêke û nikaribû banîya sêrî». ³¹ Yan jî k'îjan p'adşa p'adşakîr'a derê şêr', pêşîyê r'ûnenî neşêwire, gelo wê bikaribe bi dehe h'ezara ber yekî ku bi bîst h'ezarî tê ser wî bike şer'? ³² Heger ew pê nikare, gava hê dûr e wê qasidê xwe bişîne, bona lihevhatinê hîvî jê bike. ³³ Awa ji we her kes, k'î ku destê xwe ji t'emamîya hebûna

xwe nek'îşîne, ew nikare bibe şagirtê Min.

Xwêya bê te'm

(Metta 5:13; Marqos 9:50)

³⁴ Xwê tişteki qenc e. Lê heger ew te'ma xwe unda ke, paşê ewê bi çi te'mê bistîne? ³⁵ Ne wê dewsa xwelîyê bigire û ne jî dewsa p'eyn. Wê bavêjine wêda. Guhê k'êyî bihîstinê heye bira bibihê.

Peza undabûyî

(Metta 18:12-14)

15 ¹ Awa h'emû xercgir û gunek'ar nêzîkî Wî dibûn, ku guhê xwe bidana ser gotinêd Wî. ² Lê fêrisî û qanûnzana bîna xwe teng dikir û digotin: «Eva gunek'ara qebûl dike û t'evî wan nan dixwe». ³ Û Îsa eva mesela wanr'a got: ⁴ «Ji we k'î ye ew merî, ku sed pezêd wî hebin û gava yekî ji wan unda ke, nod neha çol û besta nehêle û pey ya undabûyî nek'eve, h'eta ku wê bibîne? ⁵ Û gava bibîne, wê ji şabûna dayne ser milê xwe, ⁶ veger'e malê, gazî der û cînara ke û wanr'a bêje: <T'evî min şa bin! Min peza xweye undabûyî dît>. ⁷ Ez wer'a dibêjim, usa jî li e'zmên bona gunek'arekî ku t'obe dike, hê wê bibe şabûneke mezin, ne ku

bona nod nehêd r'ast, k'îjanar'a t'obekirin ne h'ewce ye.

Zîvê undabûyî

⁸ Yan k'îjan e ew k'ulfeta ku dehe zîvêd wê hebin û gava yekî ji wan unda ke, wê ç'irê vênexe, malê gêzî neke û qenc lê nager'e, h'eta ku zîvê xwe bibîne? ⁹ Û çaxê ew bibîne, wê gazî der û cînara ke û wanr'a bêje: <T'evî min şa bin! Min zîvê xweyî undakirî dît>. ¹⁰ Ez wer'a dibêjim, usa jî milyak'etêd Xwedê bona gunek'arekî ku t'obe dike, şa dibin».

Kur'ê undabûyî û birê wî

¹¹ Û Îsa got: «Du kur'êd merivekî hebûn. ¹² Yê biç'ûk gote bavê xwe: <Bavo, ji hebûka xwe çi ku p'ara min dik'eve, bide min>. Û ewî wanar'a hebûk p'arevekir. ¹³ Pey çend r'ojar'a kur'ê biç'ûk her tiştê xwe t'op kir çû welatekî dûr. Li wir ewî e'mirê toltîyê derbaz kir, h'emû hebûka xwe p'ûç' kir. ¹⁴ Û gava tişteki dêstda nema, wî welatîda jî bû xelayîke mezin û ew k'ete h'alekî giran. ¹⁵ Çû xwe li bajarvanekî wî welatî girt û ewî ew şande k'ewşên ber beraza. ¹⁶ Ew h'ewce bû ku zîkê xwe bi wan xirnûfêd' ku beraza dixwar t'êr bikira, lê kesekî ew jî nedida wî. ¹⁷ Lê gava ew ser h'îşê

xweda hat, got: «Çiqas p'ale mala bavê minda hene, ku nan dixwin û ber wan dimîne, lê ez vira bir'çîna dimirim. ¹⁸ Ez r'abim her'ime cem bavê xwe û wîr'a bêjim: Bavo, min ber te û e'zmên gune kir. ¹⁹ Ez îdî ne hêjayî kur'tiya te me. T'enê mîna p'alekî xwe min qebûl ke». ²⁰ Û r'abû hate cem bavê xwe. Lê gava hê dûrva bavê ew dît, dilê wî ser şewitî, berbi wî bezî, ew h'emêz kir û r'amûsa. ²¹ Kur' jêr'a got: «Bavo, min ber te û e'zmên gune kir. Ez îdî ne hêjayî kur'tiya te me». ²² Lê bavê xulamêd xwer'a got: «Zû bikin, çuxê lapî r'ind bînin lê kin, gustîlê têkine t'ilîyê û sola jî bikine niga. ²³ Canegayê dermalîkirî bînin, serjêkin, em bixwin û şa bin. ²⁴ Çimkî ev kur'ê min mirî bû, sax bû, undabûyî bû, hate dîtinê». Û dest bi şayîyê kirin.

²⁵ Wî çaxî kur'ê wîyî mezin li k'ewşên bû. Gava hat nêzîkî malê bû, dengê stiran û r'eqasê bihîst. ²⁶ Ewî gazî ji xulama yekî kir û jê pirsî: «Ev çi h'ewal e?» ²⁷ Xulêm wîr'a got: «Birê te hatîye, bavê te canegayê dermalîkirî serjêkirîye, çimkî ew sax û silamet vege'iyaye». ²⁸ Bira hêrs k'et û nexwest ku her'e hindur'. Bav derk'ete derva, lava wî kir. ²⁹ Ewî li bavê xwe vege'rand û got: «Eva muxdarê çend sala ne

ku ez ter'a xulamtiyê dikim û ji gur'a te qet dernek'etime, te qet karek jî nedaye min ku min t'evî heval-hogirêd xwe k'êfbikira. ³⁰ Lê gava ew kur'ê teyî ku hebûka te bir, t'evî qava' p'ûç' kir hat, te bona wî canegayê dermalîkirî serjêkir». ³¹ Bavê jêr'a got: «Lawo, tu her gav t'evî min î û h'emû hebûka min ya te ye. ³² Gereke em eşq û şa bûna, çimkî ev birê te mirî bû, sax bû û undabûyî bû, hate dîtinê».

Wek'ilxercê' bêamin, lê serwaxt

16 ¹ Îsa şagirtêd Xwer'a got: «Merivekî dewletî hebû, wek'ilxercekî wî hebû. R'ojekê gilî gihîşte wî, yançîyê'f wek'ilxercê wî hebûka wî p'ûç' dike. ² Ewî jî gazî wî kir û gotê: «Ev çi yek e ku ez bona te dibihêm? Heq-h'esabê wek'ilxercîya xwe bide, çimkî îdî tu nikarî wek'ilxercîyê bikî». ³ Wek'ilxerc dilê xweda got: «Ez çi bikim? Axayê min ji wek'ilxercîyê min derdixe, e'rdk'olan li min nabe, ji p'arskirinê jî şerm dikim. ⁴ Ez zanim ezê niha çi bikim, ku malêd xweda min qebûl kin, gava ez ji wek'ilxercîyê derk'evim». ⁵ Ewî yek-yek gazî deyndarêd axayê xwe kir û yê pêşîn'a got: «Tu çiqasî

deyndarê axayê min î?)⁶ Ewî got: «Sed k'ûp* bizirê zeyt'ûnê» û wîr'a got: «Han nivîsara xwe hilde û zû r'ûnê binivîse pêncî». ⁷ Paşê yê dinr'a got: «Tu çiqasî deyndar î?» Ewî jî got: «Sed ç'e'l* genim» û wîr'a got: «Han nivîsara xwe hilde û binivîse h'eyştê». ⁸ Û axa pesinê wek'îlxercê bêamin da, wekî ewî bi aqilî kir. Awa merivêd vê dinê hindava xweda ji merivêd r'onayê serwaxttir in. ⁹ Ez wer'a dibêjim, hûn bi hebûka vê dinê hevala xwer'a dest xin û gava hebûk kêmbê, we bin konêd h'eta-h'etayêda qebûl kin. ¹⁰ Ewê ku nava tiştêd hindikîda amin e, nava tiştêd gelekîda jî amin e, lê ewê ku nava tiştêd hindikîda bêamin e, nava tiştêd gelekîda jî bêamin e. ¹¹ Heger hûn nava hebûka vê dinêda bêamin bûn, k'ê wê hebûka r'ast bide we? ¹² Heger hûn nav tiştê yê xerîbda amin nîbin, ya we k'ê wê bide we? ¹³ Xulamek nikare du axar'a xulamtîyê bike, çimkî yan wê h'îlê wî ji yekî her'e û yê dinê h'iz bike, yan jî wê qedirê yekî bigire û yê dinê bêhurmet

ke. Hûn nikarin hin Xwedêr'a, hin jî hebûkêr'a xulamtîyê bikin».

Qanûn û P'adşatîya Xwedê

(*Metta 11:12-13; 5:31-32;*

Marqos 10:11-12)

¹⁴ Gava fêrisîya ev h'emû tişt bihîstin, qerfê xwe li Îsa dikirin, çimkî p'ereh'iz bûn. ¹⁵ Îsa wanr'a got: «Hûn ew in yêd ku xwe ber meriva r'ast didine k'ifşê, lê Xwedê dilê we zane. Bizanibin ku ew tiştê nav merivada xweyîqedir e, ew li ber Xwedê h'eram^f e. ¹⁶ Zemanê Qanûn û p'êxembera h'eta Yûh'enna k'îşand, ji wir şûnda P'adşatîya Xwedê tê dannasînkirinê û her kes dice'dîne bi qewatê bik'eve wir. ¹⁷ Lê e'rd û e'zmanê hê r'ih'et derbaz bin, ne ku ji Qanûnê noktek unda be. ¹⁸ K'î ku jina xwe ber'de û yeke din bistîne, zinêk'arîyê dike. Û k'î ku ya mêrber'dayî distîne, zinêk'arîyê dike.

Merivê dewletî û Lazarê feqîr

¹⁹ Merivekî dewletî hebû, ku k'incê r'ewş û nazik* li xwe dikir û

* 16:6 K'ûpekî cihûya qasî 35 lîtir av hildida.

* 16:7 Ç'e'leke cihûya qasî h'ewzekî 390 lîtirî bû.

* 16:19 Bi yûnanî heber bi xeber aha ye: «K'incê şîrk^f û k'itanê xas», ku hingê gelekî biha bûn.

her r'oj bi eşq-şa k'êf dikir. ²⁰ Merivekî feqîr jî hebû, navê wî Lazar. Ew nava p'izikêd p'îsda ber derê yê dewletî k'etî bû. ²¹ Û ç'e'vê wî bermayîyê sifra dewletîda dima, ku dixwest kurmê xwe pê bişkênanda. Se jî dihatin, birînêd wî dalastin. ²² R'oj hat feqîr mir, milyak'eta ew birine cem Bira hîm. Yê dewletî jî mir, defin kirin. ²³ Gava yê dewletî dîyarê mirîyada cefa dik'işand, serê xwe bilind kir, ji dûrva Bira hîm dît û Lazar h'emêzêda. ²⁴ Ewî deng dayê û gotê: «Bavê Bira hîm, li min were r'e'mê. Lazar bişîne, ku serê t'ilîya xwe avêda ke bîne zarê min şil ke, çimkî ez k'ûra vî agirîda dişewitim». ²⁵ Lê Bira hîm gotê: «Lawo! Bîne bîra xwe, ku te qencîyêd p'ara xwe nav zemanê e'mirê xweda standine, lê Lazar zelûlî k'işandîye. Niha jî dilê wî li vir r'ih'et e, lê tu nava cefada yî. ²⁶ Û pêştirî vê yekê jî, gelikî bêbinî nava me û weda heye. Ne yê vir dikarin derbazî cem we bin, ne jî yê wir dikarin derbazî cem me bin». ²⁷ Hingê ewî gotê: «Bavo, wekî usa ye, ez hîvî ji te dikim, tu ewî bişîne mala bavê min, ²⁸ çimkî pênc birayêd min jî hene, bira her'e t'emîyê bide wan, wekî ew jî neyêne vî cîyê cefa». ²⁹ Lê Bira hîm gotê: «Mûsa û p'êxemberêd wan hene.

Bira guhdarîya wan bikin». ³⁰ Ewî jî got: «Na, bavê Bira hîm, heger ji mirîya yek her'e cem wan, wê ji gunekirinê vege'rin». ³¹ Hingê Bira hîm wîr'a got: «Heger guhdarîya Mûsa û p'êxembera nakin, yek ji mirîya r'abe jî, dîsa ewana bawer nakin».

**Çend gotinêd Îsa derheqa
gunekirinê, baxşandinê,
bawerkirinê û borcdayînêda**

(Metta 18:6-7, 21-22; Marqos 9:42)

17 ¹ Îsa şagirtêd Xwer'a got: «Nabe ku sebebîya jir'êk'etinê t'unebe, lê wey li wî, ku bibe sebebê vê yekê. ² Wîr'a hê qenc e, ku beraşek stûyê wîva bê girêdan û avîtinê nava be'rê, ne ku ji vanêd biç'ûk yekî ji r'ê derxe. ³ Haş ji xwe hebin! Heger birê te guna bike, lê hilê, heger ser kirina xwe p'oşman be, wî bibaxşîne. ⁴ Û heger nava r'ojêda h'eft cara neheqîyê li te bike û vege'ne, ter'a bêje: «Ez t'obe dikim», wî bibaxşîne.

⁵ Şandîya Xudanr'a got: «Bawerîya me zêde ke». ⁶ Xudan got: «Heger bawerîya we weke h'ebeke t'oximê xerdalê hebe û vê dara t'ûtêr'a bêjin: «Ji vir r'abe û be'rêda daç'ike», ewê ya we bike.

⁷ Ji we k'îjan e, ewê ku xulamêkî wîyî cotk'ar yan şivan hebe,

gava ew ji k'ewşên bê, wîr'a bêje: <Bilezîne k'erem ke ser sifrê?> ⁸ Wê pêşîyê jêr'a nebêje: <Şîva min hazir ke, pişta xwe girêde û berdestîyê minr'a bike. Ez bi-xwim û vexwim, paşê jî tu bixwe û vexwe?> ⁹ Gelo bona ew tiştêd ku xulêmr'a hatine e'mirkirinê û wî kirine, axayê wî wê jêr'a bêje: <Ze'f r'azî me?> ¹⁰ Usa jî hûn, gava ew h'emû tiştêd ku wer'a hatine e'mirkirinê bikin, bêjin: <Em xulamêd bêkêr in. Çi ku li me dik'et, me ew kir>».

Qenckirina dehe k'otîya

¹¹ Gava Îsa berbi Orşelîmê diçû, nava Sameryayê û Celîlêr'a derbaz dibû. ¹² Çaxê Ew dik'ete gundekî, dehe merivêd k'otî r'astî Wî hatin dîr sekinîn ¹³ û bi dengê bilind gotinê: «Îsayê mamosta, li me were r'e'mê». ¹⁴ Û gava Îsa ew dîtî, wanr'a got: «Her'in xwe nîşanî k'ahîna kin». Û çaxê ew hê diçûn, paqij bûn. ¹⁵ Lê gava ji wan yekî dît ku ew paqij bûye, paşda vege'îya, bi dengê bilind şikirî dida Xwedê. ¹⁶ Ewî xwe dever'û avîte ber nigêd Îsa û r'azîbûn dida Wî. Ew samerî bû. ¹⁷ Hingê Îsa got: «Ne her dehe jî paqij bûn, lê

k'anê ne her nehêd din? ¹⁸ Çima pêştirî evî merivê xerîb kesek ji wan veneger'îya, ku bihata şikirî bida Xwedê?» ¹⁹ Û wîr'a got: «R'abe her'e. Bawerîya te tu qenc kirî».

Hatina P'adşatîya Xwedê

(Metta 24:23-28, 37-41)

²⁰ Gava fêrisîya ji Îsa pirsî, P'adşatîya Xwedê wê k'engê bê, Ewî li wan vege'and û got: «P'adşatîya Xwedê aşkere nayê. ²¹ Ne jî wê bêjin: <Va ye vir e!> yan jî: <Wê dera han e!> Çimkî P'adşatîya Xwedê nava weda ye». ²² Û şagirtêd Xwer'a got: «Wê r'oje bê, ku hûnê h'izreta r'ojeke Kur'ê Mêriv bin, lê nabînin. ²³ Û heger wer'a bêjin: <Va ye vir e!> yan: <Dera han e!> pey nek'evin neçin. ²⁴ Çimkî çawa birûsk ji alîkî e'zmên birq dide û t'emamîya e'zmên r'onayî dike, Kur'ê Mêriv jî wê r'oja xweda usa be. ²⁵ Lê pêşîyê gerekê Ew gelekî cefa bik'işîne û ji vî miletî bê t'exsirkirinê. ²⁶ Çawa r'ojêd Nuhda diqewimîn, usa jî wê r'ojêd Kur'ê Mêrivda biqewimin. ²⁷ Hingê dixwarin, vedixwarin, dizewicîn û mêr dikirin, h'eta wê r'oja ku Nuh k'ete gemîyê, lêyî r'abû qir'a h'emûya anî*. ²⁸ Û usa jî çawa r'ojêd

* 17:27 Destpêbûn 6-8.

Lûta^f bûn, dixwarin, vedixwarin, dik'ir'în, difirotin, dir'eşandin û çêdikirin. ²⁹ Lê ew r'oja ku Lût ji Sodomê derk'et, agir û k'irk'ûtf' ji e'zmên barî, qir'a h'emûya anî*. ³⁰ Ew r'ojê jî wê usa be, gava Kur'ê Mêriv k'ifş be.

³¹ Wê r'ojê k'î ser xênî ye û hebûka wî jî malda ye, bira jor-da neyê, ku tişteki hilde û ewê li k'ewşên e, bira paşda veneger'e.

³² Jina Lût bînine bîra xwe*. ³³ K'î ku dixwaze e'mirê xwe xilaz ke, wê unda ke, lê k'î ku e'mirê xwe unda ke, wê xilaz ke. ³⁴ Ez wer'a dibêjim, wê şevê heger du merî nivînekêda bin, yekê bê hildanê, yekê bê hiştinê. ³⁵ Û heger du k'ulfet ser destar'ekî bin, yekê bê hildanê û ya din bê hiştinê*.

³⁷ Wana lê vege'and û gotin: «Xudan, evê li k'îderê bibe?» Ewî jî wanr'a got: «Beret'e^f li k'u hebe, teyrê jî li wir bicivin».

Mesela jinebîyê û h'akim

18 ¹ Îsa meselek bona wê ye-kê şagirtar'a got, wekî her gav dua bikin û aciz nebin ² û got:

«Bajarekîda h'akimek hebû, ew ne ji Xwedê ditirsîya û ne jî minet ji mêriv dikir. ³ Wî bajarîda jinebîk jî hebû, her gav dihate cem wî û digot: «Heqîyê bike, min ji destê neyarê min xilaz ke». ⁴ H'akim gelek wext guh nedida wê, lê paşê xwexa xwer'a got: «Ez ji Xwedê natirsim û ji mêriv jî minetê nakim, ⁵ lê bona xatirê wê yekê, ku eva jinebîya tê ze'metê dide min, ezê heqîyê jêr'a bikim, ku her gav neyê min aciz neke». ⁶ Û Xudan got: «Bibihên ku h'akimê ner'ast çî got. ⁷ Gelo Xwedê jî bijartîyêd Xwer'a wê heqîyê neke, yêd ku şev û r'oj hewara xwe Wî datînin? Yan Ewê caba wan derengî bêxe? ⁸ Ez wer'a dibêjim, wê destxweda heqî-yê bike. Lê gava Kur'ê^f Mêriv bê, gelo ser dinê wê bawerîyê bibîne?»

Mesela fêrisî û xercgir

⁹ Ev mesele jî wanr'a got, yêd ku xwexa xweda guman bûn, yançîye ewe r'ast in û h'emûyêd mayîn ber tişteki h'esab nedikirin. ¹⁰ «Du merî hilk'işîyane p'aristgehê, ku dua bikin. Yek fêrisî bû, yek jî

* ^{17:29} Destpêbûn 19.

* ^{17:32} Destpêbûn 19:23-26.

* ^{17:35} Nav hinek destnivîsarada r'êza 36-a jî heye: «Û heger du meriv li k'ewşên bin, yekê bê hildanê û yê dinê bê hiştinê».

xercgir. ¹¹ Ewê fêrisî t'enê sekinîbû xweda guman bi vî cûr'eyî dua dikir: «Xwedêyê min, şikirdar im, ku ez ne mîna wan meriva me, yêd ku t'alanîyê, neheqîyê, zinêk'arîyê dikin û ne jî mîna vî xercgirî me. ¹² Lê ez h'effîyê du cara r'ojî digirim û dehekê jî h'emû k'ara xwe jî didim». ¹³ Lê ewî xercgir dûr sekinîbû, r'ûyê wî nedigirt li e'zmên jî binihêr'îya, sîngê xwe dixist û digot: «Xwedê, li min gunek'arî were r'e'mê». ¹⁴ Ez wer'a dibêjim, ku ev xercgira r'asth'esabbûyîf çû mala xwe, ne ku yê din. Awa her kesê ku xwe bilind ke, wê nimiz be, lê k'î ku xwe nimiz ke, wê bilind be».

Îsa dua zar'oka dike

(Metta 19:13-15;

Marqos 10:13-16)

¹⁵ T'ifal jî anîne cem Îsa, ku destê Xwe dayne ser wan. Gava şagirta ev yek dît, li yêd danîn hilatin. ¹⁶ Lê Îsa gazî zar'oka kir û got: «Bira ew zar'ok bêne cem Min, pêşîya wan negirin, çimkî P'adşatîya Xwedê p'ara yêd aha ye. ¹⁷ Ez wer'a r'ast dibêjim, k'î P'adşatîya Xwedê mîna zar'okekê qebûl neke, ew t'u car nak'eve nava wê».

Serwêrekî cihûyayî dewletî li jîyîna h'eta-h'etayê diger'e

(Metta 19:16-30;

Marqos 10:17-31)

¹⁸ Serwêrekî ji Wî pirsî û got: «Dersdarê qenc, ez çi bikim, wekî jîyîna h'eta-h'etayê war bim?» ¹⁹ Îsa wîr'a got: «Tu çima Min'r'a dibêjî qenc? Qenc t'enê Xwedê ye, pêştirî Wî kesekî din t'une. ²⁰ Tu t'emîya zanî: «Zinêk'arîyê neke, nekuje, nedize, şe'detîya derew nede, qedirê dê û bavê xwe bigire*». ²¹ Ewî jî got: «Ev h'emû jî min ji cahiltîya xweda xwey kirine». ²² Gava Îsa ev yek bihîst, wîr'a got: «Tiştêkî te hê kême, her tiştê xwe bifiroşe, belayî feqîra ke, hingê xizna te wê li e'zmîna hebe. Û pey Min were». ²³ Gava ewî ev yek bihîst, eşqa wî şkest, çimkî gelekî dewletî bû. ²⁴ Îsa dît ku beşera wî nexweş e, got: «Çiqasî ze'met e bona yêd xweyîhebûk ku bik'evine P'adşatîya Xwedê. ²⁵ Deve wê qula derzîyêr'a hê r'ih'et derbaz be, ne ku dewletî bik'eve P'adşatîya Xwedê». ²⁶ Ewêd ku dibihîstin, gotin: «Îdî k'î dikare xilaz be?» ²⁷ Û Îsa got: «Ew tiştê ku ji destê mêriv nayê,

* 18:20 Derk'etin 20:12-16; Qanûna Ducarî 5:16-20.

Xwedê dikare bike». ²⁸ Petrûs got: «Awa me her tiştêd xwe hiştine û pey Te hatine». ²⁹ Ewî wanr'a got: «Ez r'ast wer'a dibêjim, her kesê ku bona P'adşatîya Xwedê mal, yan jin û zar', yan xûşk û bira, yan dê û bav hiştibe, ³⁰ wê vê dinê hê zêde bistîne û dinya dinda jî jîyîna h'eta-h'etayê».

Îsa cara sisîya derheqa mirina xweda dibêje

(*Metta 20:17-19;*
Marqos 10:32-34)

³¹ Ewî her donzdeh dane alîkî û wanr'a got: «Bibihên! Em hevraz diçine Orşelîmê û h'emû tiştêd ku bi destê p'êxembera bona Kur'ê Mêriv hatine nivîsarê, wê bêne sêrî. ³² Ewê bik'êve destê necihûya, wê qerfê xwe lê bikin, bêhurmet kin, t'ûkinê, ³³ bidine ber qamçîya, Wî bikujin. Ê r'oja sisîya wê ji mirinê r'abe». ³⁴ Şagirta t'u tişt ji van xebera fe'm nekirin. Ev yek ji wan veşartî bû û ev gotin serê wanda r'ûnedinişt.

Îsa p'arskirekî kor bajarê Erîhayêda qenc dike

(*Metta 20:29-34;*
Marqos 10:46-52)

³⁵ Gava Ew nêzîkî Erîhayê bû, yekî kor li ser r'ê r'ûniştî p'ars

dikir. ³⁶ Ê gava bihîst ku e'lalet ber wîr'a derbaz dibe, pîrsî: «Ev çi h'ewal e?» ³⁷ Wîr'a gotin: «Îsayê Nisretê derbaz dibe». ³⁸ Hingê ewî kire qîr'în û got: «Îsa, Kur'ê Dawid', li min were r'e'mê!» ³⁹ Ê yê ku pêşiyê diçûn, li wî hilatin, ku dengê xwe bibir'e, lê ewî hê dikire qîr'în: «Kur'ê Dawid, li min were r'e'mê!» ⁴⁰ Îsa cîda sekinî û e'mir kir, ku ewî bînine cem Wî. Ê gava kor nêzîkî Wî bû, ji wî pîrsî û got: ⁴¹ «Tu çi ji Min dixwazî ku Ez bona te bikim?» Ewî got: «Xudan, dixwazim ç'e'vêd min bibînin». ⁴² Ê Îsa wîr'a got: «Bira bibînin, bawerîya te tu qenc kirî!» ⁴³ Ê destxweda ç'e'vêd wî dîtin, da pey Îsa çû û şikirî dida Xwedê. T'emamîya wê cime'tê ku ev yek dît, pesinê Xwedê didan.

Îsa û xercgir

19 ¹ Îsa k'ete Erîhayê û wêr'a derbaz dibû. ² Li wir merivekî dewletî hebû, serwêrê xercgira, navê wî Zexayo. ³ Ewî dikir ku Îsa bidîta k'a Ew k'î ye, lê dest e'laletê nikaribû bidîta, çimkî bejinêda kin bû. ⁴ Ew pêşda bezî r'abû ser dareke hêjîrêye stirîn, wekî Îsa bibîne, çimkî Ewê hema li wirr'a derbaz bibûya. ⁵ Ê çaxê Îsa hate wî cîyî, li jor nihêr'î û

gote wî: «Zexayo! Zû bike ji wir were xwarê, çimkî Ez gerekê îro mala teda bimînim». ⁶Zexayo lezand jorda hate xwarê û bi eşq-şa Ew qebûl kir. ⁷H'emûyêd ku ev yek dîtin, bîna xwe teng dikirin û digotin: «Ew bû mêvanê merivekî gunek'ar». ⁸Lê Zexayo pêş h'emûyava sekinî û gote Xudan: «Xudan, ez va nîvê hebûka xwe didime feqîra û min neheqî k'ê jî kiribe, ezê çar car lê vege'înim». ⁹Îsa wîr'a got: «Îro ev mal xilaz bû, çimkî eva jî zar'a Bira'hîm e. ¹⁰Bona vê yekê Kur'ê Mêriv hat, wekî li yêd undabûyî biger'e û xilaz ke».

Mesela dehe zêr'a

(Metta 25:14-30)

¹¹Û wana hê ev tişt dibihîstin, Îsa meseleke din jî anî ser wê yekê, ku Ew nêzîkî Orşelîmê dibû û wana t'irê P'adşatîya Xwedê wê zûtirekê k'îş be. ¹²Ewî got: «Merivekî e'silzade çû welatekî dûr, ku p'adşatîya xwe bistîne û vege'ê. ¹³Gazî dehe xulamêd xwe kir, dehe zêr' dane wan û got: «Van bidine xebatê, h'eta ku ez vege'îm». ¹⁴Lê bajarvana k'îna wî girtibû, qasid li pey wî şandin û gotin: «Em naxwazin ew p'adşatîyê li ser me bike». ¹⁵Û

gava ewî p'adşatîya xwe stand vege'îya, gazî wan xulama kir, k'îjanêd ku ewî p'ere dabûne wan, wekî bizanibe k'a her yekî çiqas kirîye k'ar. ¹⁶Yê pêşin hat û gotê: «Ez xulam, zêr'ekî te dehe zêr' kire k'ar». ¹⁷Axayê wî jêr'a got: «E'ferim, xulamê qenc! Tu nava wî tiştê hindikîda amin mayî, serwêrtîyê dehe bajara bike». ¹⁸Yê duda jî hat û got: «Ez xulam, zêr'ekî te pênc zêr' kire k'ar». ¹⁹Axayê wî jêr'a got: «Tu jî ser pênc bajara be». ²⁰Paşê yekî din hat û got: «Ez xulam, va ye zêr'ê te, min destmalêda p'êç'ayî hildabû. ²¹Çimkî ez jî te ditirsîyam, min zanibû tu merivekî h'îşk î, çî ku te danenîye, hildidî û çî ku te neçandîye, didirûyî». ²²Û wî jêr'a got: «Ezê hema bi devê te dîwana te bikim, xulamê xirab! Heger te zanibû ku ez merivekî h'îşk im, çî ku min danenîye, hildidim û çî ku neçandîye, didirûm, ²³te çîma p'erê min neda k'arkira, ku ez bihatama min bi selef bistan-da?» ²⁴Û hazîr'ar'a got: «Wî zêr'î jî wî bistînin û bidine ewê ku dehe zêr'êd wî hene». ²⁵Wîr'a gotin: «Xudan, dehe zêr'êd wî hene». ²⁶Ewî got: «Ez wer'a dibêjim, yê k'ê ku heye, wîr'a wê bê dayînê, lê yê k'ê ku t'une, çî heye jî wê jê

bê standinê. ²⁷Lê belê wan neyarêd min jî, k'îjana nedixwest ez p'adşatîyê li ser wan bikim, bînine vir, ber ç'e'vê min wan bikujin».

Îsa bi r'ûmet dik'eve Orşelîmê

(*Metta 21:1-11; Marqos 11:1-11;
Yûh'enna 12:12-19*)

²⁸Îsa pey vê xeberdanêr'a pêşda çû, wekî hevraz her'e Orşelîmê. ²⁹Û gava nêzîkî gundêd Beytfacê û Beytanyayê bû, wî cîyê ku jêr'a digotin ç'iyayê^f Zeyt'ûnê, hingê du şagirtêd Xwe şandin ³⁰û got: «Her'ine wî gundê pêşberî xwe, gava hûn bik'evinê, hûnê ce'şikeke girêdayî bibînin ku hê kesek lê sîyar nebûye. Ewê vekin û bînin. ³¹Heger yek ji we bipirse: «Hûn çima wê vedikin?» bêjin, ku Xudanr'a lazim e». ³²Ewêd şandî çûn, çawa ku wanr'a hatibû gotinê, usa jî dîtin. ³³Û wana hê ce'şik vedikir, xweyêd wê wanr'a gotin: «Hûn çima wê ce'şikê vedikin?» ³⁴Şagirta got: «Xudanr'a lazim e». ³⁵Û ew anîne cem Îsa, k'incêd xwe avîtine ser wê û Îsa lê sîyar kirin. ³⁶Gava diçû, cime'tê k'incêd xwe

ser r'ê r'adixistin. ³⁷Û gava Ew nêzîkî p'êberjêrê ç'iyayê Zeyt'ûnê bû, t'emamîya k'oma şagirta destpêkirin şa dibûn û bi dengê bilind bona h'emû k'eremetêd ku dîtibûn şikirî didane Xwedê ³⁸û digotin: «Bimbarek e ew P'adşayê ku bi navê Xudan tê!* E'dilayî li e'zmên û şikirî li Yê Herî Jorin**!» ³⁹Lê ji nav e'laletê çend fêrisîya Îsar'a got: «Dersdar, li şagirtêd Xwe hilê». ⁴⁰Ewî li wan veger'and û got: «Ez wer'a dibêjim, heger evana dengê xwe bibir'in, kevirê bikine qîr'in».

Îsa bona Orşelîmê digirî

⁴¹Û gava nêzîkî Orşelîmê bû, li bajêr nihêr'i, serda girîya ⁴²û got: «Xwezî te hema îro bizanibûya e'dilayîya te çiva girêdayî ye! Lê niha ji ber ç'e'vê te hate veşartinê. ⁴³Wê r'oj ser teda bên, ku dijaminêd teyê dora te çeper'ê girêdin û ji her alîyava h'icûmî ser te kin. ⁴⁴Wê te û zar'êd te nava teda bikin ax-xwelî û kevir li ser kevir nahêlin. Çimkî wextê ku Xwedê serîk da te, tu xwe neh'esîyayî».

* 19:38 Zebûr 118:26.

** 19:38 Bi yûnanî xeber bi xeber aha ye: «Şikirî bilindayîyêda». «Bilindayî» be'sa cîyê Xwedê dike.

Îsa p'aristgehêda

(*Metta 21:12-17; Marqos 11:15-19;*
Yûh'enna 2:13-22)

45 Û k'ete p'aristgehê, destpêkir yêd ku difirotin derxistin 46 Û wanr'a got: «Nivîsar e: «Mala Min wê mala dua be»*. Lê we ew kirîye «şkefta qaçaxa»**. 47 Û her r'oj p'aristgehêda hîn dikir, lê serekêd k'ahîna, qanûnzana û giregirêd cime'tê pey k'etibûn, ku çawa Wî bikujin. 48 Lê nikaribûn tiştêk bikirana, çimkî t'emamîya cime'tê Wîva girêdayî bû û guhdarîya Wî dikir.

Pirsa derheqa h'ukumê Îsada

(*Metta 21:23-27;*
Marqos 11:27-33)

20 1 Û r'ojeke ji wan r'ojada, gava Ewî p'aristgehêda xelq hîn dikir û Mizgînî dida, serekêd k'ahîna û qanûnzana t'evî r'ûspîya hatine cem Wî 2 Û gotin: «Bêje me, Tu bi çi h'ukumî van kira dikî? K'ê ev h'ukumî daye Te?» 3 Ewî li wan vege'and û got: «Ez jî tiştêkî ji we bipirsim û hûn Minr'a bêjin: 4 H'ukumê nixumandina Yûh'enna ji e'zmên bû

yan ji meriva?» 5 Ewana nav hevda şêwirîn û gotin: «Heger em bêjin: «Ji e'zmên bû», Ewê bêje: «Lê we çima ew bawerf nekir?» 6 Lê heger em bêjin: «Ji meriva bû», t'emamîya cime'tê wê me bide ber kevira, çimkî ew e'seyî bawer dikan, ku Yûh'enna p'êxember bû». 7 Wana caba Wî da û gotin: «Em nizanin ji k'u bû». 8 Îsa wanr'a got: «Ez jî wer'a nabêjim, ku bi çi h'ukumî van kira dikim».

Mesela r'ezê tirîya û r'ezvana

(*Metta 21:33-46; Marqos 12:1-12*)

9 Û Îsa destpêkir ev mesele cime'têr'a got: «Merivekî r'ezê tirîya danî û ew bi k'irê da r'ezvana, wextekî dirêj çû welatekî din. 10 Û wextda xulamêk şande cem r'ezvana, wekî ji wî r'ezî berê p'ara wî wîr'a bişînin, lê r'ezvana xulamê wî k'uta û destvala ver'êkirin. 11 Axê xulamêkî din jî şand, wana ew jî k'uta, ew r'obet kirin û destvala ver'êkirin. 12 Yê sisîya jî şand, vana eva jî birîndar kir û ji r'ez derxistin. 13 Xweyê r'ez got: «Ez çi bikim? Kur'ê xweyî delal bişînim, hilbet wê ji wî şerm bikin». 14 Lê gava r'ezvan

* 19:46 Îşaya 56:7.

** 19:46 Yêremîya 7:11.

ç'e'v wî k'etin, li hev şewirîn û gotin: «Ev warê wî ye! Werin em wî bikujin, ku mîrat'af wî mer'a bimîne». ¹⁵ Û ew ji r'ez derxistine der û kuştin. Awa xweyê r'ez wê çi bine serê wan? ¹⁶ Ne ewê bê qir'a wan r'ezvana bine û r'ez bide hinekêd din». Gava ev yek bihîstin, gotin: «Xwedê neke». ¹⁷ Û Îsa li wan nihêr'î û got: «Lê ew çi ye, ku nivîsar e?

«Ew kevirê ku hosta t'exsîr kir, ew bû serê e'nîşkêf»*.

¹⁸ Her kesê ku bik'eve ser wî kevirî, wê hûrdexweşî be û ew kevir bik'eve ser k'ê, wê wî bih'incir'îne».

¹⁹ Serekêd k'ahîna û qanûnzana wê demê kirin ku Wî bigirin, çimkî fe'm kirin, ku Ewî ev mesele anî ser wan, lê ji cime'tê tirsîyan.

Pîrsa xercdayîn û nedayînê

(*Metta 22:15-22;*
Marqos 12:13-17)

²⁰ Û ç'e'vêd wan li Îsa bûn, çend merivêd ce'sûs şandin, ku bi dur'ûtî xwe dewsa r'asta danîbûn, wekî Wî bi xebera bigirin û bidine destê h'ukumetê û dîwana welî. ²¹ Wana ji Wî pîrsî û gotinê:

«Dersdar, em zanin ku Tu r'ast xeber didî û hîn dikî, nav merivada firqîyê jî danaynî, lê r'îya Xwedê r'ast hîn dikî. ²² Gelo r'ast e ku em xerc bidine Qeyser yan na?» ²³ Ewî ku fêlbazîya wan zanibû wanar'a got*: ²⁴ «Zîvekî nîşanî Min kin. Ev navê nivîsar û sifet' yê k'ê ye ser?» ²⁵ Wana got: «Yêd Qeyser in». Ewî wanr'a got: «Wekî usa ye, çi ku yêd Qeyser in, bidine Qeyser û çi yêd Xwedê ne bidine Xwedê». ²⁶ Û nikaribûn ber cime'tê nava xebera Wîda Ew bigirtana, ser cabdayîna Wî zendegirtî dengê xwe bir'in.

Pîrsa r'abûna mirîya

(*Metta 22:23-33;*
Marqos 12:18-27)

²⁷ Sadûqîf, ku dibêjin r'abûna mirîya t'une, hineke ji wan hatine cem Wî ji Wî pîrsîn û gotin: ²⁸ «Dersdar, Mûsa mer'a nivîsîye: «Heger birê yekî bizewice û bêzur'et bimire, bira birê wî jina wî bistîne û warê birê xwe şîn ke»*. ²⁹ Awa h'eft bira hebûn. Birê mezin jinek stand, bêzur'et mir. ³⁰ Peyr'a yê duda ³¹ û paşê yê sisîya ew jin stand, heyneser wan

* ^{20:17} Zebûr 118:22.

* ^{20:23} Nav hinek destnivîsarada ev jî heye: «Hûn çima Min dicêr'ibînin?»

* ^{20:28} Qanûna Ducarî 25:5.

her h'efta jî ew jin stand û zar' pey wan nek'etin, mirin. ³² Pey gişkar'a ew k'ulfeta jî mir. ³³ De îjar wê R'oja R'abûna mirîya ew k'ulfetê bibe jina k'îjanî? Çimkî her h'efta jî ew standibû». ³⁴ Îsa li wan vege'and û got: «Merivê vê dinê dizewicin û mêr dikin. ³⁵ Lê ewêd ku hêjayî wê dinê bin û bigihîjine r'abûna mirîya, ne wê bizewicin û ne jî mêr kin. ³⁶ Ewê îdî nikaribin bimirin, ew weke milyak'eta ne. Ew zar'êd Xwedê ne, çimkî p'ara r'abûna mirîya ne. ³⁷ Lê bona r'abûna mirîya, Mûsa jî daye k'ifşê. Ew serhatîya dara dir'îyêda bona Xudan dibêje: «Xwedêyê Birahîm, Xwedêyê Îshaq, Xwedêyê Aqûb»*. ³⁸ Awa Xwedê ne Xwedêyê mirîya ye, lê ye zêndîya ye, çimkî bona Wî h'emû jî sax in». ³⁹ Ji qanûnzana hineka lê vege'and û gotinê: «Dersdar, Te qenc got». ⁴⁰ Û îdî kesekî newêribû ku tişteki jî ji Wî bipirse.

Mesîh kur'ê k'ê ye?

(Metta 22:41-46;

Marqos 12:35-37)

⁴¹ Û Îsa wana'ra got: «Çawa dibêjin ku Mesîh kur'ê Dawid

e? ⁴² Dawid xwexa k'itêba Zebûrada^f dibêje:

«Xudan gote Xudanê min:

Li milê Minî r'astê r'ûnê,

⁴³ h'eta ku dijminêd Te bikime binê p'îyêd Te»*.

⁴⁴ Awa heger Dawid Wî «Xudan» h'esab dike, îdî Ew çawa dibe kur'ê Dawid?»

H'evza xwe ji qanûnzana bikin

(Metta 23:1-36; Marqos 12:38-40;

Lûqa 11:37-54)

⁴⁵ Hê t'emamîya cime'tê guhdarî dikir, Ewî şagirtêd Xwer'a got:

⁴⁶ «H'evza xwe ji wan qanûnzana bikin, yêd ku h'iz dikin bi çuxêd dirêj biger'in, bazarada silavê bidine wan, k'inîştada k'ursiyêd pêşin bigirin û şayîyada jî herema^f jorin r'ûnên. ⁴⁷ Evana alîkîva malêd jinebîya h'ûfî xwe dikin, alîyê dinva jî bona xwek'ifşkirinê duayê xwe dirêj dikin. Dîwana wanê hê giran be».

Dîyarîya jinebîya belengaz

(Marqos 12:41-44)

21 ¹ Îsa dîna Xwe dayê û dît ku dewletîya h'ediyêd xwe davîtine p'eredanga^f p'aristgehê.

* 20:37 Derk'etin 3:6.

* 20:43 Zebûr 110:1.

² Ewî belengazeke jinebî jî dît ku du pol avîte wir ³ û Îsa got: «Ez r'ast wer'a dibêjim, ku evê jinebî-ya belengaz ji van h'emûya ze'ftir avîtê. ⁴ Çimkî wan h'emûya ji bermayîyêd xwe avîtine nava h'e-dîya, lê evê vê belengazîya xweda h'emû tiştê ku wê pê e'bûrê xwe bikira avîtê».

Îsa pêşda derheqa wêranbûna p'aristgehêda dibêje

(*Metta 24:1-2; Marqos 13:1-2*)

⁵ Û çaxê hineka bona p'aristgehê digotin, ku bi kevirê bedew û p'êşk'êşa hatîye xemilandinê, Ewî got: ⁶ «Van h'emû tiştêd ku hûn dibînin, r'ojê bên kevirê li ser kevir nemîne, h'emûyê jî wêran bin!»

Tengasî û zêrandin

(*Metta 24:3-14; Marqos 13:3-13*)

⁷ Û ji Wî pirsîn gotinê: «Dersdar, ev tişt wê k'engê biqewimin? Û çî nîşanê bibe, gava ev yek biqewimin?» ⁸ Ewî got: «Haş ji xwe hebin, ku hûn neyêne xapandinê, çimkî gelek wê pê navê Min bên û bêjin: «Ez im Mesîh» û: «Ew wext nêzîk e», pey wan neçin. ⁹ Gava hûn bona şer' û de'wa bibihên, netirsîn, çimkî gerekê pêşîyê ev tişt biqewimin, lê axirîya dinê ne hingê ye». ¹⁰ Hingê wanr'a

got: «Miletê r'abe li ser milet, p'adşatî li ser p'adşatîya, ¹¹ cî-cîya e'rdh'ejêd mezin, xelayî-celayê û mîna nexweşîya h'al wê bibin, li e'zmên jî tiştêd xof û tirs û nîşanêd mezin wê biqewimin. ¹² Lê berî van h'emû tiştta, wê dest bavêjine we, we bizêrinin, bibine ber dîwana k'inîştta û bikine kela. Bona navê Min wê we bibine ber p'adşa û welîya. ¹³ Evê wer'a bibe me'nî, ku hûn bona Min şe'detîyê bidin. ¹⁴ Û awa vê yekê bikine bîra xwe, ku pêşda xem nekin hûnê çî caba xwe bidin. ¹⁵ Çimkî Ezê zar-ziman û serwaxtîyê bidime we, ku dijminêd weyê nikaribin li ber we xeber din yan bisekinin. ¹⁶ Dê û bavêd we, bira-pismam û dostêd we wê we bidine girtinê û ji we hineka jî wê bikujin. ¹⁷ Bona navê Min hûnê ber ç'e'vê h'emûya r'eş bin. ¹⁸ Lê t'u mûkê ji serê we kêm nebe. ¹⁹ Bi sebira xwe hûnê r'uh'ê xwe xilaz kin.

Îsa derheqa wêranbûna Orşelîmêda xeber dide

(*Metta 24:15-21;*

Marqos 13:14-19)

²⁰ Lê gava hûn bibînin ku ordîya dora Orşelîmê girtîye, hingê bizanibin ku wêranbûna wê nêzîk e. ²¹ Hingê ewêd ku Cihûstanêda

ne, bira bir'evine ç'îya û ewêd ku Orşelîmêda ne, bira derên, ewêd k'ewşênda ne, bira nek'evine bajêr. ²² Çimkî ew r'oj, r'ojêd h'eyfhildanê ne, wekî her çi ku hatîye nivîsarê bê sêrî. ²³ Lê wey li h'emla û destdergûşa wan r'ojada, çimkî tengasîke mezin wê bê serê dinê û xezeb evê cime'têr'a. ²⁴ Ewê bi devê şûr bik'evin û nav h'emû miletada hêsîr bêne birinê. Orşelîmê jî ber p'îyêd miletêd p'ûtp'arist her'e, h'eta ku wextê wan mileta xilaz be.

Hatina Kur'ê Mêriv

(Metta 24:29-31;

Marqos 13:24-27)

²⁵ Û ser r'oyê, hîvê û steyrka nîşanê bibin. Li ser dinê jî miletê ji dest dengê xuşînîya pêlêd be'rê bibizdin û xwe unda kin. ²⁶ Dilê meriva jî ji tirsê wê bisekine, bona ew tiştêd ku wê bêne serê t'emamîya dinê, çimkî t'opêd e'zmana wê ji r'îyêd xwe derên*. ²⁷ Û hingê wê bibînin ku «Kur'ê Mêriv e'wrava bi qewat û r'ûmeta mezin tê»*. ²⁸ Gava ev tişt destpêbibin, hûn r'abin serê xwe bilind kin, çimkî azabûna we îdî nêzîk e».

Dersa dara hêjîrê

(Metta 24:32-35;

Marqos 13:28-31)

²⁹ Û meselek wanr'a got: «Hûn dîna xwe bidine dara hêjîrê û h'emû dara. ³⁰ Gava dibişkivin, hûn bi wê yekê zanin ku havîn nêzîk e. ³¹ Usa jî gava hûn bibînin ku ev yek diqewimin, bizanibin ku P'adşatîya Xwedê nêzîk e. ³² Ez r'ast wer'a dibêjim, ku eva nisila derbaz nabe, h'eta ku ev h'emû tişt neqewimin. ³³ E'rd û e'zmanê derbaz bin, lê gotinêd Min t'u car derbaz nabin.

R'anezên

³⁴ Miqatî xwe bin, nebe ku dilê we p'ir'xurîyê, serxweşîyê û xemêd vê dinyayêva girêdayî be, nişkêva ew R'oj ser weda bê. ³⁵ Çimkî ew r'ojê mîna t'elê bê serê h'emû merivêd li ser dinê. ³⁶ H'îşyar bimînin û her gav dua bikin, wekî hûn bikaribin ji wan h'emû tiştêd ku wê biqewimin bir'evin-xilaz bin û li ber Kur'ê Mêriv r'ûspî bisekinin». ³⁷ Îsa r'ojê p'aristgehêda hîn dikir, lê şevê diçû serê wî ç'îyayî dima, ku

* 21:26 Aha jî tê fe'mkirinê: «Qewatêd e'zmana wê bih'ejin».

* 21:27 Danîyêl 7:13. (Bixûnin: E'yantî 1:7.)

jêr'a digotin ç'îyayê Zeyt'ûnê. ³⁸Û p'aristgehê cem Wî, ku xeberêd t'emamîya cime'tê sibehê zû diçû Wî bibihên.

Girtin, xaçkirin^f û r'abûna Îsa

Şêwira kuştina Îsa

(*Metta 26:1-5, 14, 16;*

Marqos 14:1-2, 10-11;

Yûh'enna 11:45-53)

22 ¹Cejina^f Nanê Şkeva nêzîk bû, ya ku jêr'a Cejina^f Derbazbûnê dibêjin. ²Serekêd k'ahîna û qanûnzana mecalekê diger'îyan ku Wî bikujin, çimkî ji cime'tê ditirsîyan. ³Hingê mîrêcin k'ete qelpê dilê Cihûdayê^f ku Îsxeryotî dihate gotinê, ew yek ji wan her donzdeha bû. ⁴Eva r'abû çû t'evî serekêd k'ahîna û serwêrêd nobedarêd p'aristgehê, wanr'a xeber da, wekî Îsa bide destê wan. ⁵Evana şa bûn û wîr'a qayl bûn, ku p'era bidine wî. ⁶Cihûda r'azî bû û hilda ser xwe, ku mecalê bibîne Ewî bi dizî cime'têva bide destê wan.

T'ivdarekdîtina şîva

Cejina Derbazbûnê

(*Metta 26:17-25; Marqos 14:12-21;*

Yûh'enna 13:21-30)

⁷R'oja Cejina Nanê Şkeva hat, ku e'det bû berxê qurbana Cejina Derbazbûnê bihata serjêkirinê. ⁸Îsa

Petrûs û Yûh'enna şandin û got: «Her'in Şîva Cejina Derbazbûnê mer'a hazir kin, wekî em bixwin». ⁹Wana jê pirsî: «Tu li k'u dixwazî ku em hazir kin?» ¹⁰Ewî jî wanar'a got: «Gava ku hûn bik'evine bajêr, va merivekê r'astî we bê, cêr'ê avê li ser mila. Pey wî her'ine wê mala ku ew diçê, ¹¹û xweyê malêr'a bêjin: <Dersdar ter'a dibêje: K'anê ew oda mêvana, ya ku Ezê têda t'evî şagirtêd Xwe şîva Cejina Derbazbûnê bixwim?» ¹²Hingê ewê li qatê jorin odeke mezine hevdayî nîşanî we ke û wir jî hûn hazir kin». ¹³Ewana çûn, çawa ku wanar'a gotibû usa jî dîtin û şîva Cejina Derbazbûnê hazir kirin.

Şîva Xudan

(*Metta 26:26-30; Marqos 14:22-26;*

Korint'î I, 11:23-25)

¹⁴Û gava wext pêr'a gihîşt, Ew bi t'evî şandîya li ser sifrê r'ûnişt ¹⁵û wanr'a got: «Ez gelekî h'izreta vê Şîva Cejina Derbazbûnê bûm, ku Min t'evî we berî cefê Xwe bixwara. ¹⁶Çimkî Ez wer'a dibêjim, Ez îdî ji vê t'u car naxwim, h'eta

ku P'adşatîya Xwedêda bibe». ¹⁷ Û k'as hilda, şikirîya Xwe ji Xwedê anî û got: «Hildin evê û nav xweda bela kin. ¹⁸ Ez wer'a dibêjim, wekî Ez îdî t'u car ji meya tirîyê venaxwim, h'eta ku P'adşatîya Xwedê bê». ¹⁹ Û nan hilda şikirî da, kerkir da wan û got: «Eva bedena Min e, ku bona we tê dayînê. Vê yekê bona bîranîna Min bikin».

²⁰ Usa jî k'as pey şîvêr'a hilda û got: «Eva k'asa peymana nû ye, pê xûna Min girêdayî, ku bona we tê r'êtinê. ²¹ Lê va destê yê ku nemamîya Min bike, li ser vê sifrê t'evî Min e. ²² R'ast Kur'ê Mêriv wê usa her'e, çawa ku bona Wî nivîsar e, lê wey li wî merivî, ku wê nemamîya Kur'ê Mêriv bike». ²³ Û wana destpêkir nav hevda ji hev pirsîn: «Gelo k'î ye ewî nav meda, ku vê yekê wê bike?»

De'wa bona mezinayîyê

²⁴ Û nav wanda de'w pêşda hat, ku ji nav wanda k'îjan wê yê herî mezin bê h'esabê. ²⁵ Îsa wanr'a got: «P'adşayêd mileta cime'ta xwe bindest dikin û ewêd ser wan h'ukum dikin xêrxwazêd wan têne gotinê. ²⁶ Lê hûn usa nebin, yê nav wedayî herî mezin, bira bibe mîna yê herî biç'ûk û bira yê serwêrtîyê

dike jî bibe mîna yê xulamtiyê dike. ²⁷ Niha k'î ye mezin, yê li sifrê r'ûniştî yan berdestî? Ne yê li sifrê r'ûniştî? Û Ez nava weda mîna berdestîkî me.

²⁸ Hûn in, yêd ku nava cêr'iban-dinêd Minda h'eta niha t'evî Min mane. ²⁹ Û Ezê P'adşatîyê bidime we, çawa Bavê Min ew da Min, ³⁰ wekî hûn P'adşatîya Minda ji sifra Min bixwin û vexwin û ser k'ursîya r'ûnên, dîwana donzdeh qebilêd' Îsraêlê bikin.

Îsa derheqa înk'arîya Şimh'ûn-Petrûsda dibêje

(*Metta 26:31-35; Marqos 14:27-31; Yûh'enna 13:36-38*)

³¹ Şimh'ûn! Şimh'ûn! Va ye mî-rêcin xwest wekî we mîna genim bêjingê xe. ³² Lê Min bona te dua kir, wekî bawerîya te kêm nebe û gava tu vejer'î, dil bidî ber birayêd xwe». ³³ Û Petrûs Wîr'a got: «Xudan, ez hazir im t'evî Te bême girtinê û kuştinê jî». ³⁴ Îsa wîr'a got: «Petrûs! Ez ter'a dibêjim, îro hê berî bangdana dîk, tê sê cara bêjî, wekî tu Min nas nakî».

Derheqa tengasîya mezinda

³⁵ Û Îsa wanr'a got: «Gava Min hûn bê k'îsik, tûrik û çarix şandin, hûn h'ewcê tişteki bûn?»

Wana got: «Na». ³⁶ Hingê got: «Lê niha k'îsikê k'ê heye bira hilde û usa jî tûrik. Û yê ku bê şûr e, bira k'incê xwe bifiroşe û xwer'a şûrekî bik'ir'e. ³⁷ Lê Ez wer'a dibêjim, ku gerekê eva nivîsara ser Min bê sêrî, ku: «Ew t'evî ner'asta hate h'esabê». Û çî ku bona Min nivîsar e, ser qewimandinê ye. ³⁸ Şagirta Wîr'a got: «Xudan, va ne vira du şûr hene». Ewî wanr'a got: «Bes e».

Îsa serê ç'îyayê Zeyt'ûnê dua dike

(*Metta 26:36-46; Marqos 14:32-42*)

³⁹ Û Îsa li gora e'detê Xwe r'abû çû ç'îyayê Zeyt'ûnê, şagirtêd Wî jî li pey çûn. ⁴⁰ Û gava gihîşte cî, wanr'a got: «Dua bikin, ku hûn nek'evine nava cêr'ibandinê». ⁴¹ Û Xwexa qasî keviravîtinekê ji wan dûr k'et, çok da dua kir ⁴² û got: «Bavo, heger e'mirê Te ye, evê k'asê ji Min dûr xe. Lê bira xwestina Te be, ne ku ya Min». ⁴³ Û ji e'zmên milyak'etek Wîva xuya bû û Ew qewat kir. ⁴⁴ Ewî nava cefê giranda, hê bi dilê k'el dua dikir. Xûdana Wî mîna dilopêd xûnêye gir dir'ijîyane e'rdê.* ⁴⁵ Û

ji dua r'abû, hate cem şagirtêd Xwe, ewana k'erba k'ederê r'azayî dîtin. ⁴⁶ Û wanr'a got: «Hûn çima r'adizên? R'abin dua bikin, ku nek'evine nava cêr'ibandinê».

Girtina Îsa

(*Metta 26:47-56; Marqos 14:43-50; Yûh'enna 18:3-11*)

⁴⁷ Ewî hê xeber dida, nişkêva e'laletekê ser Wîda girt û yekî ji her donzdeha, navê wî Cihûda, pêşîya wan k'etibû û nêzikî Wî bû ku Wî r'amûse. ⁴⁸ Îsa wîr'a got: «Cihûda! Tu bi r'amûsanê Kur'ê Mêriv didî destê wan?» ⁴⁹ Gava ewêd t'evî Wî dîtin ku wê çî bi-qewime, Wîr'a gotin: «Xudan, em bi şûr li wan xin?» ⁵⁰ Û ji wan yekî bi şûr li xulamê serek'ahîn xist û guhê wîyî r'astê pekand. ⁵¹ Hingê Îsa got: «Bes e, bihêlin». Û dest da guhê wî, qenc kir. ⁵² Paşê Îsa gote serekêd k'ahîna, serwêrêd nobedarêd p'aristgehê û r'ûspî-yêd ku hatibûne ser Wî: «Tê bêjî hûn bi şûr û dara hatine pêşîya qaçaxekî? ⁵³ Ne Ez her gav t'evî we p'aristgehêda bûm, we destê xwe ne dida Min. Lê niha wextê we ye û h'ukumê te'rîstanîyê ye».

* 22:37 Îşaya 53:12.

* 22:43-44 Nav hinek destnivîsarada ji r'êza 43-a h'eta ya 44-a t'uneye.

Petrûs Îsa înk'ar dike*(Metta 26:57-58, 67-75;**Marqos 14:53-54, 66-72;**Yûh'enna 18:12-18, 25-27)*

⁵⁴ Û Ew girtin, birin kirine mala serekk'ahîn. Petrûs jî dûrva p'ê-p'ê li pey Wî diçû. ⁵⁵ Gava wana goveka h'ewşêda agir vexist û dorê r'ûniştin, Petrûs jî li wir t'evî wan r'ûnişt. ⁵⁶ Û carîkê ew li ber agir r'ûniştî dît, li wî nihêr'î û got: «Eva jî t'evî Wî bû». ⁵⁷ Lê Petrûs înk'ar kir û gotê: «Ez Wî nas nakim, e'vdê!» ⁵⁸ Xêlekê şûnda yekî din ew dît û got: «Tu jî ji wan î». Petrûs wîr'a got: «Pismam, ez ne ji wan im». ⁵⁹ Û weke sih'etekê jî derbaz bû, yekî din jî dida zora xwe û digotê: «Hebe-t'unebe eva meriva t'evî Wî bû, çimkî ji Celîlê ye». ⁶⁰ Lê Petrûs got: «Filan kes! Ez nizanîm tu çi dibêjî». Û xeber hê dêvda bû, destxweda dîk bang da. ⁶¹ Xudan ser Petrûsda vege- r'îya li wî nihêr'î, hingê Petrûs gotina Xudan anî bîra xwe, ku wîr'a gotibû: «Îro hê berî bang- dana dîk, tê sê cara Min înk'ar kî». ⁶² Û Petrûs derk'ete derva k'ele-k'el girîya.

Îsa dibe pêk'enî û tê k'utanê

⁶³ Û ewêd ku nobedarî li Îsa dikirin, qerfê xwe li Wî dikirin, dik'utan. ⁶⁴ Ç'e'vêd Wî girêdan û ji Wî dipirsîn, digotin: «De p'êxembertîyê bike, k'a k'î bû ku Te xist?» ⁶⁵ Û bi gelek gotinêd mayîn jî Ew bêhurmet dikirin.

Îsa li ber civîna' giregira*(Metta 26:59-66;**Marqos 14:55-64;**Yûh'enna 18:19-24)*

⁶⁶ Û gava sibeh zelal bû, k'oma r'ûspîyêd cime'tê, serekêd k'ahîna û qanûnzana civîyan. Îsa k'aşî dîwanxana xwe kiran ⁶⁷ û gotinê: «Heger Tu yî Mesîh, mer'a bêje?» Îsa wanr'a got: «Heger Ez wer'a bêjim jî, yek e hûn dîsa bawer nakin. ⁶⁸ Û heger pîrsekê jî bidime we, hûnê dîsa caba Min nadin. ⁶⁹ Ji vir şûnda Kur'ê Mêriv wê li k'êleka Xwedêyê Herî Zor, li milê Wîyî r'astê r'ûnê*». ⁷⁰ Û h'emûya bi hevr'a got: «Wekî usa ye Tu Kur'ê Xwedê yî?» Ewî wanr'a got: «Hûn xwexa dibêjin ku Ez Ew im». ⁷¹ Û wana got: «Îdî şe'de çî mer'a ne? Me xwexa ji devê Wî bihîst».

* 22:69 Zebûr 110:1.

Îsa li ber Pîlato*(Metta 27:1-2, 11-14;**Marqos 15:1-5;**Yûh'enna 18:28-38)*

23 ¹Û t'emamîya e'laleta wan r'abû, Îsa birine cem Pîlato. ²Û dest bi xeybê kirin gotin: «Me Ev meriva dît ku milletê me dixalifîne û ne jî dihêle ku xerc bidine Qeyser. Bona Xwe jî dibêje: «Ez Mesîh P'adşa me». ³Pîlato jî Wî pirsî û gotê: «Tu yî p'adsê cihûya?» Ewî lê vege'and û gotê: «Te bi devê xwe got». ⁴Pîlato serekêd k'ahîna û e'laletêr'a got: «Ez t'u neheqîyê Vî merivîda nabînim». ⁵Lê ewana ser ya xwe man û gotin: «Evî merivî nava t'emamîya Cihûstanê, ji Celîlê destpêkirî h'eta vira, cime't bi hînkirina Xweva t'evîhev kirîye».

Îsa li ber Hêrodes

⁶Gava Pîlato bona Celîlê bihîst, pirsî: «Ev meriva ji Celîlê ye?» ⁷Gava pê h'esîya, ku Ew bin h'ukumê Hêrodesda ye, Ew şande cem Hêrodes, ku ew jî wan r'ojada hatibû Orşelimê. ⁸Gava Hêrodes ç'e'v Îsa k'et, gelekî şa

bû. Ewî hê zûva dixwest ku Ew bidîta, çimkî ewî gelek tişt bona Wî bihîstibûn û h'izreta Wî bû, ku k'eremetekê bi destê Wî bibîne. ⁹Hêrodes gelek pirs dane Wî, lê Îsa caba t'u pirsê neda. ¹⁰Serekêd k'ahîna û qanûnzana jî sekinîbûn û gelekî davîtine Wî. ¹¹Hêrodes jî bi eskerêd xweva Ew bêqedir kir, pê k'enîyan, paşê k'incê r'ewş da lê kirinê, dîsa paşda şande cem Pîlato. ¹²Wê r'ojê Pîlato û Hêrodes li hev hatin, çimkî pêşîyê nava wanda dijminatî hebû.

Dîwanêda h'ukumê kuştinê li ser Îsa derdixin*(Metta 27:15-26; Marqos 15:6-15;**Yûh'enna 18:39-19:16)*

¹³Pîlato gazî serekêd k'ahîna, serwêra û cime'tê kir, ¹⁴wanr'a got: «We Ev meriva anî cem min, çawa Yekî cime'tê dixalifîne. Awa min li ber we her tişt ji Wî pirsî, lê ji wan xirabîyêd ku hûn gilî dikin, min t'u tişt li ser Vî merivî nedît. ¹⁵Û ne jî Hêrodes dît, lema jî wî Ew li ser meda vege'and. Evî tiştêkî usa nekirîye ku bê kuştinê. ¹⁶Ezê Wî bidime ber qamçîya û ber'dim»*. ¹⁸Lê

* 23:16 Nav hinek destnivîsarada r'êza 17-a jî heye: «Awa e'seyî lazim bû Pîlato cejinêda girtîk wanr'a ber'da».

t'emamîya e'laletê bi hevr'a kire qîr'in û got: «Wî li r'ûbarî dinê nehê! Barabas bona me ber'de!»¹⁹ Barabas yekî bona serhildanê û mêrkuştina bajêrda bûyî hatibû girtinê.²⁰ Pîlato dîsa destpêkir xeber da, çimkî wî dixwest ku Îsa bida ber'danê.²¹ Lê wana hê dikire qîr'in û digot: «Xaç ke! Ewî xaç ke!»²² Ewî cara sisîya wan'a got: «Evî çi xirabî kirîye? Min li ser Vî neheqî nedît ku Ew bê kuştinê. Ez Wî bidime ber qamçîya û ber'dim». ²³ Lê ewana bi dengê bilind ser ya xwe bûn û dixwestin ku Ew bê xaçkirinê. Sewta wan serk'et. ²⁴ Pîlato qirara xwe da, ku bi xwestina wan be. ²⁵ Anegorî xwestina wan, yê ku bona serhildanê û mêrkuştinê kelêda bû, ber'da. Lê Îsa hişte ser xwestina dilê wan.

Xaçkirina Îsa

(*Metta 27:31-44; Marqos 15:21-32; Yûh'enna 19:17-27*)

²⁶ Û gava eskera Ew dane pêşî-ya xwe birin, yekî kûrênî navê wî Şimh'ûn, ku ji k'ewşên dihat, ew

girtin û xaç danîne ser milê wî, ku li pey Îsa bibe. ²⁷ Û e'laleteke cime'têye giran li pey Wî diçû, usa jî k'ulfetêd ku şîna Wî dikirin û digirîyan. ²⁸ Îsa li ser wanda vege'rîya û got: «Qîzêd Orşelîmê! Ser Minda negirîn, lê ser xwe û zar'êd xweda bigirîn. ²⁹ Çimkî va wê r'ojê bèn ku wê bêjin: «Xwezî li wan k'ulfetêd bêzur'et, ku zar'neanîne û nemêjandine»*. ³⁰ Hingê merivê destpêkin bêjin: «Ç'iyano! Li ser meda bik'evin. Girno! Me veşêrin»*. ³¹ Heger serê dara Ter'aha dikin, lê h'alê dara h'işk wê çawa be?»

³² Du merivêd neheq jî anîn, ku Pêr'a bêne kuştinê. ³³ Û gava gihîştine wî cîyê ku Qaf tê gotin, li wir Ew xaç kirin. Û ewêd neheq jî yek li milê r'astê xaç kirin û yek jî li milê ç'epê. ³⁴ Hingê Îsa got: «Bavo, bibaxşîne van, çimkî nizanin çi dikin». Ser k'incêd Wî p'eşk avîtin wekî nava xweda bela kin*. ³⁵ Û cime't sekinîbû dinihêr'î. Serwêra jî qerfê xwe li Wî dikirin û digotin: «Xelq xilaz kirin, de bira Xwe jî xilaz ke, heger Ew e

* ^{23:29} Aha jî tê fe'mkirinê: «Xwezî li wan k'ulfetêd bêzur'et û wan bet'ina ku zar'neanîne û wan bistana ku nemêjandine».

* ^{23:30} Hosêya 10:8.

* ^{23:34} Zebûr 22:18.

Mesîh, bijartîyêf Xwedê». ³⁶ Esker jî li Wî dik'enîyan, pêşda dihatin, sirkef didanê ³⁷ û digotin: «Heger Tu yî p'adşayê cihûya, de Xwexa Xwe xilaz ke». ³⁸ Û fêza serê Wî jî nivîsar bû*, ku: «EVA P'ADŞAYÊ CIHÛYA YE».

³⁹ Ji wan neheqêd dardakirî, yekî Îsa bêhurmet dikir û digotê: «Tu ne Mesîh î? De me xilaz ke, Xwe jî pê'r'a». ⁴⁰ Lê hevalê wî lê hilat û got: «Tu ji Xwedê natirsî? Ne tu jî xût wî cezayîda yî? ⁴¹ Ev heqê me ye, ku ez û tu anegorî e'melêd xwe dik'işînin, lê Evî t'u xirabî nekirîye». ⁴² Û Îsar'a got: «Îsa, min bîr bînî, gava P'adşatîya Xweva bêyî*». ⁴³ Îsa wî'r'a got: «Ez r'ast ter'a dibêjim, îro tê t'evî Min buhiştêda^f bî».

Mirina Îsa

(Metta 27:45-56; Marqos 15:33-41; Yûh'enna 19:28-30)

⁴⁴ Gava nîvro sih'et nêzîkî donz-deha bû, t'emamîya e'rdê h'eta sih'eta sisîya bû te'rî ⁴⁵ û r'ûyê r'oyê hate girtinê. P'er'da p'aristgehê nîvîda bû du tîşa^f. ⁴⁶ Û Îsa

bi dengê bilind kire gazî û got: «Bavo, r'uh'ê Xwe didime destê Te»*. Û gava ev yek got, r'uh'ê Xwe da. ⁴⁷ Sersed ev tiştê bûyî ku dît, şikirî da Xwedê û got: «R'astî Eva merivekî r'ast bû». ⁴⁸ Û t'emamîya e'laletê, ku li wir bona t'emaşê civîyayî bû, ev yeka dît, sîngêd xwe dixistin, paşda vediger'îyane malêd xwe. ⁴⁹ H'emû nasêd Wî jî û ew k'ulfetêd ku ji Celîlê hatibûn, dûr sekinî bûn û ev tişt didîtin.

Definkirina^f Îsa

(Metta 27:57-61; Marqos 15:42-47; Yûh'enna 19:38-42)

⁵⁰ Merivekî qencî şîrh'elal û endemê civîna giregira cihûya hebû, navê wî Ûsiv^f. ⁵¹ Eva ji bajarê Arîmetya Cihûstanê bû û xwexa jî hîvîya P'adşatîya Xwedê bû. Ew t'evî şêwir û kirina civîna wan nebibû. ⁵² Ew r'abû çû cem Pîlato û cinyazê Îsa ji wî xwest. ⁵³ Cinyaz ji xaçê anî xwarê, qedekê k'itanîda k'efen^f kir û danî nav t'irba qeyêda k'olayî, ku t'û car wêda kesek nehatibû danînê.

* ^{23:38} Nav hinek destnivîsarada aha ye: «Û fêza serê Wî bi yûnanî, latînî û îbranî^f nivîsar bû».

* ^{23:42} Nav hinek destnivîsarada aha ye: «Gava Tu bigihîjî P'adşatîya Xwe».

* ^{23:46} Zebûr 31:5.

⁵⁴ Û ew r'oja^f t'ivdarekkirinêda bû û êvara şemîyê destpêdikir. ⁵⁵ Û ew k'ulfetêd ku ji Celîlê t'evî Îsa hatibûn, ew jî pey wî çûn û ew t'irba ku çawa cinyazê Wî têda hate danînê, dîtin. ⁵⁶ Û paşda vege'riyan, biharet^f û r'ûnê^f bînxweş hazir kirin û anegorî t'emîya Qanûnê r'oja şemîyê r'ih'et bûn.

Îsa ji mirinê r'adibe

(*Metta 28:1-10; Marqos 16:1-8; Yûh'enna 20:1-10*)

24 ¹R'oja yekşemê sibehê zû, wan k'ulfeta biharetêd hazirkirî hildan çûne ser t'irbê. ²Lê wana kevir ji ber t'irbê holkirî dît. ³Gava k'etine hindur', cinyazê Xudan Îsa nedîtin. ⁴Gava ewana hê bona vê yekê met'elmayî mabûn, nişkêva du merî bi k'incê nûranî li ber wan sekinîn. ⁵Û gava k'ulfet ji tirsax k'etine ser r'ûyê xwe, wan meriva wanr'a got: «Hûn çima li Yê sax nava miriyada diger'in? ⁶Ew ne li vir e, Ew ji mirinê r'abûye. Bînine bîra xwe, ku çaxê hê Celîlêda bû, çi wer'a got: ⁷«Gerekê Kur'ê Mêriv bik'eve destê merivêd ner'ast, bê xaçkirinê û r'oja sisîya ji mirinê

r'abe»». ⁸Û wana gotina Îsa bîr anîn ⁹û ji t'irbê vege'riyan, eva yeka her yanzdeha û h'emûyêd mayîn'r'a gotin. ¹⁰Yêd ku şandîyar'a gotin, evana bûn: Meryema Mejdelanî, Yohana û Meryema dîya Aqûb, bi t'evî hinekêd mayîn. ¹¹Şandîyava çawa gotineke p'ûç' xuya bû û wana k'ulfet bawer nekirin. ¹²Lê Petrûs r'abû berbi t'irbê bezî, qûz bû nihêr'i, t'enê k'efenê Wî wir bû û met'elmayî çû, difikirî gelo çawa bû.

Li ser R'îya Emwasê

(*Marqos 16:12-13*)

¹³Wê r'ojê du şagirt diçûne gundekî, ku ji Orşelîmê donzdeh kîlomêtirî dûr bû, navê wî Emwas bû. ¹⁴Wana bi hevr'a bona her tiştê qewimî xeber didan. ¹⁵Û gava ewana nav hevda xeber didan û dişewirîn, Îsa Xwexa jî nêzikî wan bû, t'evî wan çû. ¹⁶Lê ç'e'vêd wan girtî bûn, ku Wî nas nekin. ¹⁷Îsa wanr'a got: «Hûn vê r'êyêda çi hevr'a xeber didin?» Ewana me'dekirî sekinîn*. ¹⁸Yekî ji wan, ku navê wî Klêpas bû, lê vege'rand û got: «Ew çawa ji Orşelîmê t'enê Te nebihîstîye ku van r'ojêd paşinda

* ^{24:17} Nav hinek destnivîsarada aha ye: «Hûn vê r'êyêda çi hevr'a xeber didin û me'dekirî ne?»

wir çi qewimîye?»¹⁹ Ewî ji wan pirsî û got: «Çi bûye?» Wana lê veger'and gotê: «Bona Îsayê Nisretê, ku Ew bi e'mel û xeberêd Xwe li ber Xwedê û t'emamîya millet p'êxemberekî zor bû²⁰ û çawa serekêd k'ahîna û serwêrêd me nemamîya kuştina Wî kirin, xaç kirin.²¹ Em wê gumanê bûn ku Ewî wê Îsraêlê aza bikira. Wekî din jî eva r'oja sisîya ye, ku ev tişt bûne.²² Lê çend k'ulfetêd nav meda jî em e'cêbmayî kirin. Ewana sibehê zû çûbûne ser t'irbê²³ û cinyazê Wî li wir nedîtibûn, veger'îyan hatin mer'a gotin, ku: «Me milyak'et dîtin, mer'a gotin, ku Ew sax e». ²⁴ Û ji me hinek jî çûne ser t'irbê, çawa ku wan k'ulfeta gotibû, usa bû, lê Ew nedîtin». ²⁵ Hingê Ewî wan'r'a got: «Hey îsanêd bê fikir, hûn çiqasî giran h'emû gotinêd p'êxembera bawer dikin? ²⁶ Ne gerekê Mesîh cefa bik'işanda û bik'eta r'ûmeta Xwe?» ²⁷ Û Wî destpêkir ji Mûsa û h'emû p'êxembera, çi ku wan k'itêbada bona Wî nivîsar bûn, wanar'a şirovekirin.

²⁸ Gava nêzîkî wî gundê ku diçûnê bûn, Ewî usa da k'ifşê, yançîye Ew diçe cîkî dûr. ²⁹ Lê wana zor li Wî kir û got: «Îşev li cem me bimîne, çimkî êvar e,

r'o çûye ava». Û Ew çû hindur', ku li cem wan bimîne. ³⁰ Lê gava Ew t'evî wan ser sifrê r'ûnişt, nan hilda, şikirîya Xwe ji Xwedê anî, kerkir da wan. ³¹ Hingê ç'e'vêd wan vebûn, Ew nas kirin û Ew ber ç'e'vê wan betavebû. ³² Wana hevr'a got: «Lema, gava Ewî r'êda mer'a xeber dida û nivîsar mer'a şirovedikirin, agir dilê me dik'et». ³³ Ew wê gavê r'abûn veger'îyane Orşelîmê û her yanzdeh t'evî yêd mayîn civîyayî dîtin, ³⁴ gotin: «R'astî Xudan sax bûye û Şimh'ûnva xuya bûye!» ³⁵ Paşê wan her duya gilî kir, ku çawa r'êda r'astî Wî hatin û çaxê Wî nan kerkir, Ew nas kirin.

Îsa Xwe nîşanî şagirtêd Xwe dike

(*Metta 28:16-20; Marqos 16:14-18;*

Yûh'enna 20:19-23;

K'arêd Şandîya 1:6-8)

³⁶ Wana hê bona vê yekê xeber dida, Îsa nava wanda sekinî û wan'r'a got: «E'dilayî wer'a». ³⁷ Ewana ji tirsî bizdîyan û wan t'irê xeyalekîf dibînin. ³⁸ Lê Ewî wan'r'a got: «Hûn çima şaşmayî mane û dudilî ne? ³⁹ Awa li dest û p'îyêd Min binihêr'in, ku Ez Xwexa me. Û destê xwe bidine Min û bibînin, çimkî goşt û hestûyêd

r'uh' t'unene, çawa ku hûn dibînin yêd Min hene». ⁴⁰ Gava ev yek got, dest û p'îyêd Xwe nîşanî wan kirin. ⁴¹ Û hê ji şabûna bawer nedikirin, h'eyr-h'ujmek'ar mabûn, Ewî wanr'a got: «Qet tişteki xwarinê li cem we heye?» ⁴² Wana çîfî me'siyê pijandî da Wî*. ⁴³ Ewî hilda li ber ç'e'vê wan xwar ⁴⁴ û wanar'a got: «Ev bûn ew gotinêd ku gava Ez t'evî we bûm, Min wer'a gotibûn: <Gerekê her tiştêd ku bona Min Qanûna Mûsa, nivîsarêd p'êxembera û Zebûrada^f nivîsar bûn bihatana sêrî». ⁴⁵ Hingê fe'mê wan vekir, ku nivîsara fe'm bikin. ⁴⁶ Û wanr'a got: «Awa nivîsar e, ku Mesîh gerekê cefa bik'işîne û r'oja sisîya ji mirinê r'abe ⁴⁷ û ji

Orşelîmê girtî bi navê Wî t'obeyî û baxşandina guna nav h'emû miletada wê bê dannasînkirinê. ⁴⁸ Û hûn in şe'dêd van h'emû tişta. ⁴⁹ Û va Ezê sozê Bavê Xwe wer'a bişînim. Orşelîmêda bimînin, h'eta hûn qewatê ji jor bistînin».

Jorhilatina Îsa

(Marqos 16:19-20;

K'arêd Şandîya 1:9-11)

⁵⁰ Û ew h'eta Beytanyayê birin, destê Xwe bilind kir, dua wan kir. ⁵¹ Û hê dua dikir, ji wan qetîya, berbi e'zmên hate hilatinê. ⁵² Şagirta jî serê xwe ber Wî danî, bi eşq û şa veger'îyane Orşelîmê. ⁵³ Û her gav p'aristgehêda bûn, pesinê Xwedê didan.

* 24:42 Nav hinek destnivîsarada ev ji heye: «Û mirt'oxa hingiv».